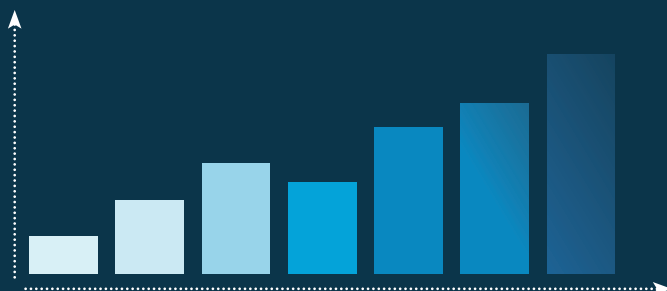

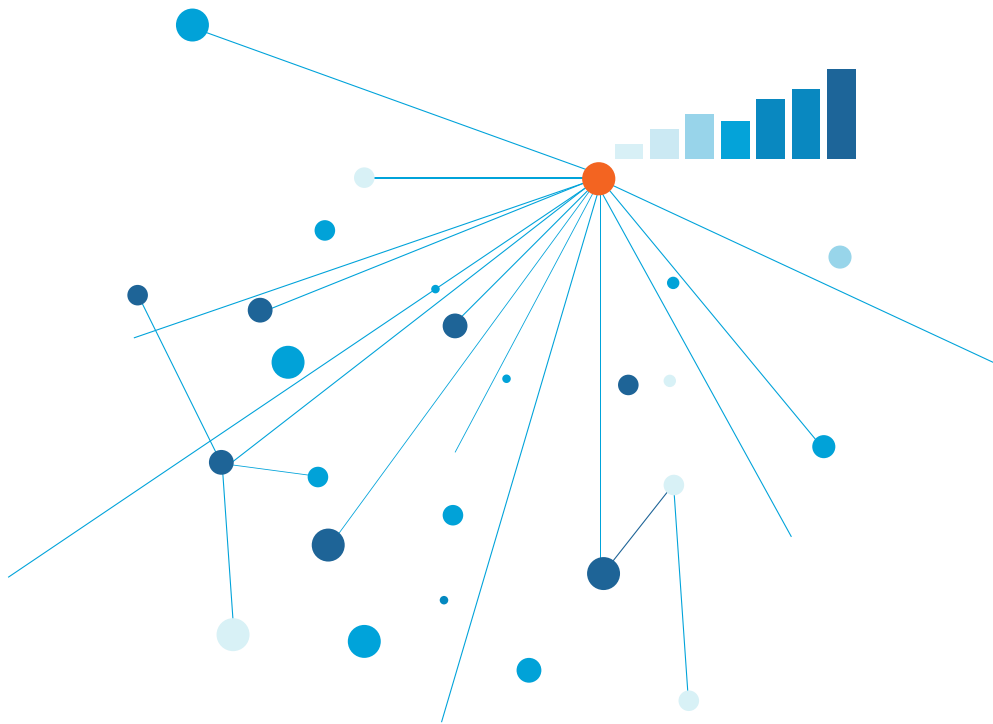

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

NATIONAL
DOCUMENTATION
CENTRE

Οι διδάκτορες στην Ελλάδα: σταδιοδρομία και κινητικότητα

Οι διδάκτορες στην Ελλάδα: σταδιοδρομία και κινητικότητα

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών • Αθήνα, 2015

Υλοποίηση έκδοσης

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών:

Δρ Εύη Σαχίνη, Διευθύντρια

Τμήμα Καταγραφής, Μέτρησης και Υπηρεσιών Ερευνητικής & Καινοτομικής Δραστηριότητας:

Δρ Νένα Μάλλιου, Προϊσταμένη

Συντελεστές

- Συγγραφέας: Μαρία Σαμαρά
- Επεξεργασία στοιχείων & Μεθοδολογία: Μαρία Κλειδέρη
- Διεξαγωγή στατιστικής έρευνας: Μαρία Σαμαρά, Μαρία Κλειδέρη

Προτεινόμενος τρόπος αναφοράς

EKT(2015), *Οι διδάκτορες στην Ελλάδα: σταδιοδρομία και κινητικότητα*.

Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ | ΕΙΕ

Copyright © 2015 Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

δ: Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, 11635 Αθήνα • τ: 210 7273900 • φ: 210 7246824 • e: ekt@ekt.gr •

www.ekt.gr

Το έργο αυτό διατίθεται με άδεια Creative Commons

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές

Προκειμένου να δείτε αντίγραφο της άδειας επισκεφθείτε:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Η έκδοση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της πράξης “Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα Έρευνας και Τεχνολογίας/Κοινωνικά Δίκτυα - Περιεχόμενο Παραγόμενο από Χρήστες” και κωδικό ΟΠΣ 296115 που υλοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Ψηφιακή Σύγκλιση” (ΕΣΠΑ), με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Η έκδοση διατίθεται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση metrics.ekt.gr

ISBN: 978-618-5079-63-5 (print) | ISBN: 978-618-5079-64-2 (pdf)

Σχεδιασμός Εξωφύλλου: Βασίλης Ντουμάνης

Σχεδιασμός έκδοσης & εκτύπωση: Copy City Publish

Πρόλογος

· αρότι το εθνικό Ερευνητικό, Αναπτυξιακό και Καινοτομικό σύστημα (ΕΤΑΚ) αντιμετωπίζει μία σειρά από αδυναμίες, όπως η χρηματοδότηση, η διασύνδεση μεταξύ ερευνητικού και ακαδημαϊκού περιβάλλοντος με την επιχειρηματική κοινότητα, η παραγωγικότητα σε προϊόντα τεχνολογικής έντασης και έντασης γνώσης, κ.ά., γεγονός που κατατάσσει τη χώρα στην κατηγορία των ‘μέτρια καινοτόμων’ (moderate innovator), σύμφωνα με την πιο πρόσφατη περιοδική κατάταξη μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών¹, υπάρχουν ορισμένες διαστάσεις του εθνικού αυτού συστήματος στα οποία καταγράφονται επιδόσεις άνω του μετρίου. Μία τέτοια διάσταση αφορά στην ποιότητα του ελληνικού έμψυχου ερευνητικού δυναμικού, που διαχρονικά καταγράφεται ως ένα από τα ισχυρά μας σημεία, με την Ελλάδα να ξεπερνά χώρες με πολύ πιο ανεπτυγμένα συστήματα ΕΤΑΚ. Αναφέρω ενδεικτικά, την πιο πρόσφατη έκδοση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης για τους δείκτες έρευνας και ανάπτυξης για τις δαπάνες και το προσωπικό (2015)², στην οποία η Ελλάδα βρίσκεται πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο όσον αφορά την απασχόληση ερευνητών.

Τηρώντας τον προγραμματικό στόχο μας για τη μεγαλύτερη δυνατή αποτύπωση συγκεκριμένων διαστάσεων που συναπαρτίζουν το εθνικό σύστημα ΕΤΑΚ, με την παρούσα έκδοση φιλοδοξούμε να αναδείξουμε για πρώτη φορά μία συγκεκριμένη πτυχή του εγχώριου έμψυχου δυναμικού, αυτή των κατόχων διδακτορικού τίτλου σπουδών.

Δεδομένου ότι η γνώση και η παραγωγή της αποτελεί το ‘καύσιμο’ το οποίο χρησιμοποιεί η οικονομία της γνώσης, οι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου αποτελούν ένα πολύτιμο κεφάλαιο σε αυτή την παραγωγική διαδικασία αφού η (τεχνική/τεχνολογική) γνώση που θα προέλθει από αυτές /αυτούς πιστώνεται ως μία από τις κεντρικές παραμέτρους για την επίτευξη (βιώσιμης) οικονομικής μεγέθυνσης βασισμένης στη γνώση³. Κατά συνέπεια, η αποτύπωση της ερευνητικής και επαγγελματικής κινητικότητας των διδασκτόρων αποτελεί την κεντρική στοχοθεσία της παρούσας έκδοσης.

Είναι σημαντικό δε να τονιστεί ότι η επαγγελματική σταδιοδρομία των διδασκτόρων δεν είναι μονοσήμαντα συνδεδεμένη με την απασχόληση από τους ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς. Στις πλέον αναπτυγμένες οικονομίες, η απορρόφηση από τον

¹ <http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards/files/ius-2015en.pdf>, σελ. 5.

² «Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για δαπάνες και προσωπικό το 2013 στην Ελλάδα», Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, 2015, <http://metrics.ekt.gr/el/node/309>.

³ Auriol, L. (2010). *Careers of Doctorate Holders: Employment and Mobility Patterns*. OECD Science, Technology and Industry Working Papers, No. 2010/4. [Online] Available from: <http://dx.doi.org/10.1787/5kmh8phxvfv5-en>.

ιδιωτικό τομέα, ή/και η ανάληψη αυτόβουλης επιχειρηματικής δράσης αποτελεί πλέον κεντρική επιλογή επαγγελματικής αποκατάστασης⁴. Εξίσου σημαντική στη σύγχρονη πραγματικότητα είναι η διεθνής κινητικότητα των διδασκόντων. Το τελευταίο αυτό σημείο συνδέεται και με μία από τις πολλές αρνητικές συνέπειες της κρίσης που έχει να κάνει με τη 'διαρροή εγκεφάλων' (brain drain) από τη χώρα μας προς άλλες. Παρότι η κινητικότητα είναι εγγενές χαρακτηριστικό του έμψυχου δυναμικού για την απόκτηση περαιτέρω δεξιοτήτων, κ.λπ., στην ελληνική περίπτωση, υπάρχει ο κίνδυνος αυτή η κινητικότητα να αποκτήσει μόνιμα χαρακτηριστικά φυγόκεντρης κατεύθυνσης. Εύλογο είναι ότι η παρούσα έκδοση φιλοδοξεί να καταδείξει ποσοτικά τον βαθμό αυτής της κατεύθυνσης.

Το έτος αναφοράς της παρούσας έρευνας είναι το 2013. Θα πρέπει δε να σημειωθεί ότι είναι η πρώτη φορά που τέτοιου είδους έρευνα πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα και ήταν απόρροια του ρόλου μας ως φορέα παραγωγής των επίσημων εθνικών στατιστικών για την Έρευνα, Ανάπτυξη, Τεχνολογία και Καινοτομία και ως φορέα τήρησης του Εθνικού Αρχείου Διδακτορικών Διατριβών. Συγκεκριμένα, από τον Δεκέμβριο του 2014 συμμετείχαμε στην πιο πρόσφατη έρευνα «International Survey on Careers of Doctorate Holders-CDH» που πραγματοποίησε σε παγκόσμιο επίπεδο ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Η παρούσα έκδοση εγκαινιάζει μία περιοδικότητα στη δημοσίευση τέτοιων στοιχείων εκ μέρους του ΕΚΤ.

Η πρώτη ενότητα της έκδοσης παρουσιάζει τα στοιχεία για τα βασικά χαρακτηριστικά των διδασκόντων (ηλικία, χώρες απόκτησης διδακτορικού τίτλου, επιστημονικά πεδία των διδακτορικών τους διατριβών, πηγές χρηματοδότησης των διδακτορικών τους σπουδών). Η δεύτερη ενότητα αναλύει την κατάσταση απασχόλησης των διδασκόντων (εργαζόμενοι / άνεργοι / αδρανείς), σε σχέση με παραμέτρους όπως το φύλο, το επιστημονικό πεδίο, το έτος αποφοίτησης, τους τομείς απασχόλησης, τα επαγγέλματα και την ερευνητική τους δραστηριότητα. Στην τρίτη ενότητα παρατίθενται τα στοιχεία που αφορούν την κινητικότητα των διδασκόντων, επαγγελματική και διεθνή, τις χώρες και τους λόγους κινητικότητας καθώς και την πρόθεση κινητικότητας για το 2015. Η τέταρτη ενότητα περιλαμβάνει τις κυριότερες μεθοδολογικές σημειώσεις.

Τέλος, εκ μέρους του ΕΚΤ θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους διδάκτορες που αποκρίθηκαν στην έρευνα, εξασφαλίζοντας με τη μεγάλη συμμετοχή τους την αξιοπιστία των στοιχείων που παρατίθενται.

Δρ Εύη Σαχίνη

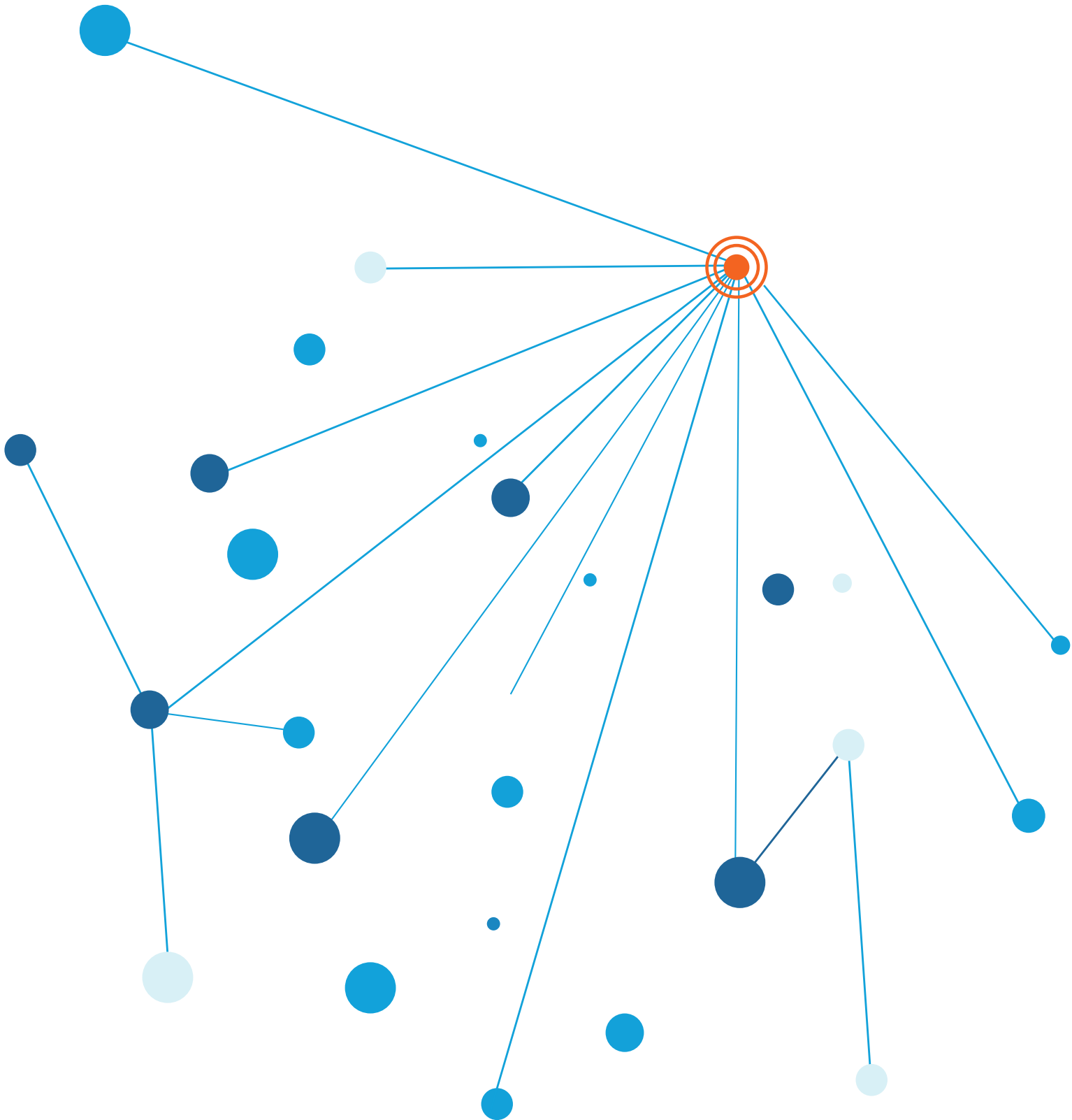

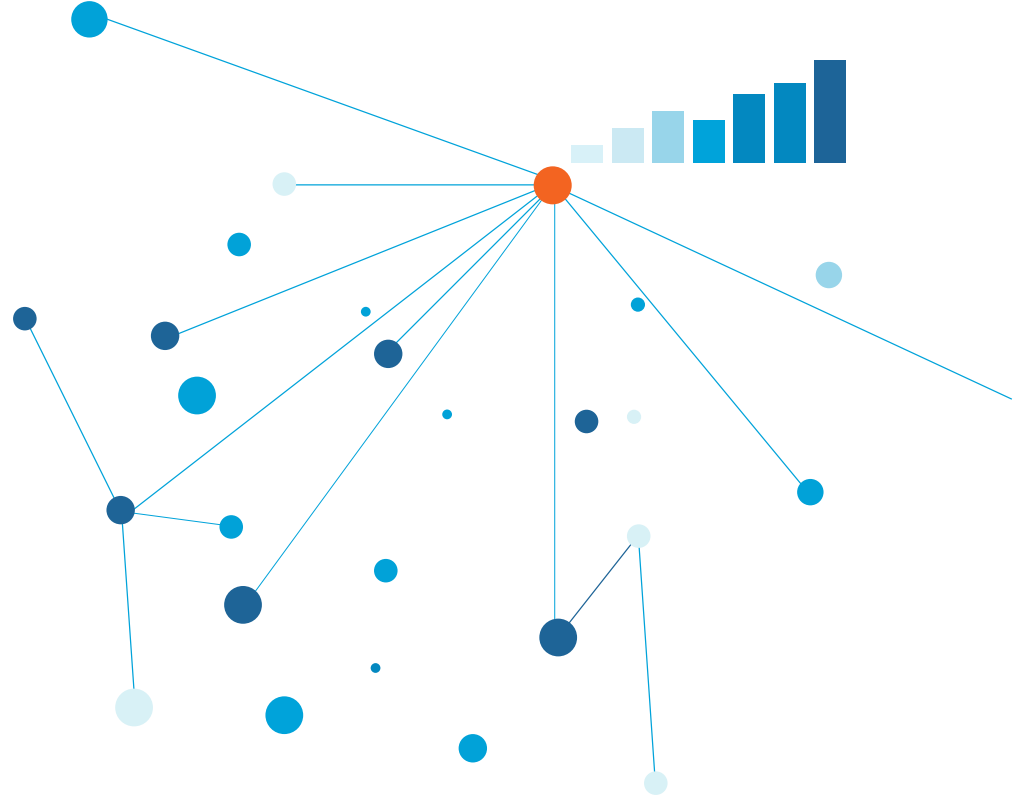
Διευθύντρια ΕΚΤ

⁴ <http://www.nature.com/naturejobs/science/articles/10.1038/nj7589-243a>

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	III
ΕΝΟΤΗΤΑ 1. ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ	1
Αριθμός διδασκόντων	2
Ηλικία διδασκόντων	6
Χώρες απόκτησης διδακτορικού τίτλου	6
Επιστημονικά πεδία διδακτορικών διατριβών	7
Πηγές χρηματοδότησης διδακτορικών σπουδών	9
Ηλικία απόκτησης διδακτορικού τίτλου	10
ΕΝΟΤΗΤΑ 2. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ	13
Κατάσταση απασχόλησης	14
Μισθωτή εργασία και αυτοαπασχόληση	21
Επαγγέλματα και τομείς απασχόλησης	23
Συνάφεια απασχόλησης με σπουδές και βαθμός ικανοποίησης	25
Ερευνητική δραστηριότητα	29
ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ	33
Επαγγελματική κινητικότητα	35
Διεθνής κινητικότητα	37
ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	47
Αντικείμενο της έρευνας	47
Πληθυσμός έρευνας	48
Διεξαγωγή της έρευνας	48
Βασικές Έννοιες	48

Ενότητα 1

Το προφίλ των διδασκτόρων

Η έρευνα «International Survey on Careers of Doctorate Holders – CDH» αποτελεί την επίσημη στατιστική έρευνα για τη συλλογή στοιχείων για τους κατόχους διδακτορικού τίτλου σπουδών και διενεργείται σε παγκόσμιο επίπεδο με τον συντονισμό του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), όπως αναφέρεται αναλυτικά στις μεθοδολογικές σημειώσεις της παρούσας έκδοσης. Στόχος της είναι η καταγραφή και ανάλυση με συγκρίσιμους δείκτες της σταδιοδρομίας και της κινητικότητας των κατόχων διδακτορικού τίτλου διεθνώς.

Η έρευνα CDH πραγματοποιήθηκε, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης την περίοδο Δεκέμβριος 2014-Ιανουάριος 2015 με έτος αναφοράς το 2013.

Σύμφωνα με τις μεθοδολογικές οδηγίες της έρευνας CDH, για το έτος αναφοράς 2013 ο πληθυσμός της έρευνας περιλαμβάνει τους κατόχους διδακτορικού τίτλου που διέμεναν στην Ελλάδα την 1^η Δεκεμβρίου 2013 (μόνιμα ή όχι), ηλικίας έως 70 ετών και με έτος απόκτησης του διδακτορικού τους τίτλου εντός της περιόδου 1990-2013, ανεξαρτήτως υπηκοότητας και ανεξαρτήτως της επαγγελματικής τους κατάστασης (εργαζόμενοι και μη εργαζόμενοι).

Στην πρώτη αυτή ενότητα της έκδοσης, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που αφορούν τα βασικά χαρακτηριστικά των διδασκτόρων, όπως συνολικός αριθμός, ηλικία, χώρες, επιστημονικά πεδία των διδακτορικών τους διατριβών και πηγές χρηματοδότησης των διδακτορικών τους σπουδών.

Τα αποτελέσματα της έρευνας σε σχέση με τα παραπάνω, παρουσιάζονται αναλυτικά στους πίνακες και τα διαγράμματα που ακολουθούν στη συνέχεια της ενότητας και συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Ο συνολικός πληθυσμός των διδασκτόρων που πληρούσαν τα κριτήρια της έρευνας CDH για το 2013 στην Ελλάδα είναι 35.457. Με βάση τον αριθμό αυτό η Ελλάδα βρίσκεται στην 11^η θέση μεταξύ των 24 χωρών που συμμετέχουν στην έρευνα CDH.
- Οι γυναίκες ανέρχονται σε 13.793 ή ποσοστό 38,9% στο σύνολο των διδασκτόρων. Το μεγαλύτερο ποσοστό σε γυναίκες κατόχους διδακτορικού τίτλου (45,1%) καταγράφεται στην ηλικιακή ομάδα κάτω των 35 ετών και μειώνεται με την αύξηση των ομάδων ηλικίας, υποδηλώνοντας την αυξημένη συμμετοχή των νεότερων γυναικών σε διδακτορικές σπουδές.
- Η πλειονότητα των διδασκτόρων, σε ποσοστό 86,2% απέκτησαν τον διδακτορικό τίτλο σπουδών από ελληνικά Πανεπιστήμια. Ποσοστό 11,2% αποφοίτησε από άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με πρώτες χώρες το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία και τη Γερμανία, ενώ ποσοστό 2,4% προέρχεται από χώρες της Βόρειας Αμερικής, κυρίως τις ΗΠΑ.
- Τα δημοφιλέστερα επιστημονικά πεδία είναι το πεδίο «Ιατρική & Επιστήμες Υγείας» με ποσοστό 26,7% και το πεδίο «Φυσικές επιστήμες» με ποσοστό 21,9%.
- Κύριες πηγές χρηματοδότησης των διδακτορικών σπουδών είναι κατά σειρά: «προσωπικές αποταμιεύσεις και υποστήριξη από την οικογένεια» σε ποσοστό 23,6%, «υποτροφία στην Ελλάδα» σε ποσοστό 23,1%, «αμοιβή από άλλη εργασία» σε ποσοστό 21,5% και «αμοιβή από απασχόληση ως βοηθός διδακτικού ή ερευνητικού προσωπικού» σε ποσοστό 17,4%.
- Ο μέσος όρος ηλικίας κτήσης του διδακτορικού τίτλου σπουδών είναι τα 38 έτη, 37 για τους άνδρες και 38 για τις γυναίκες. Οι μεγαλύτεροι μέσοι όροι ηλικίας αποφοίτησης καταγράφονται στα επιστημονικά πεδία «Ιατρική και Επιστήμες Υγείας», «Ανθρωπιστικές Επιστήμες» και «Κοινωνικές Επιστήμες».

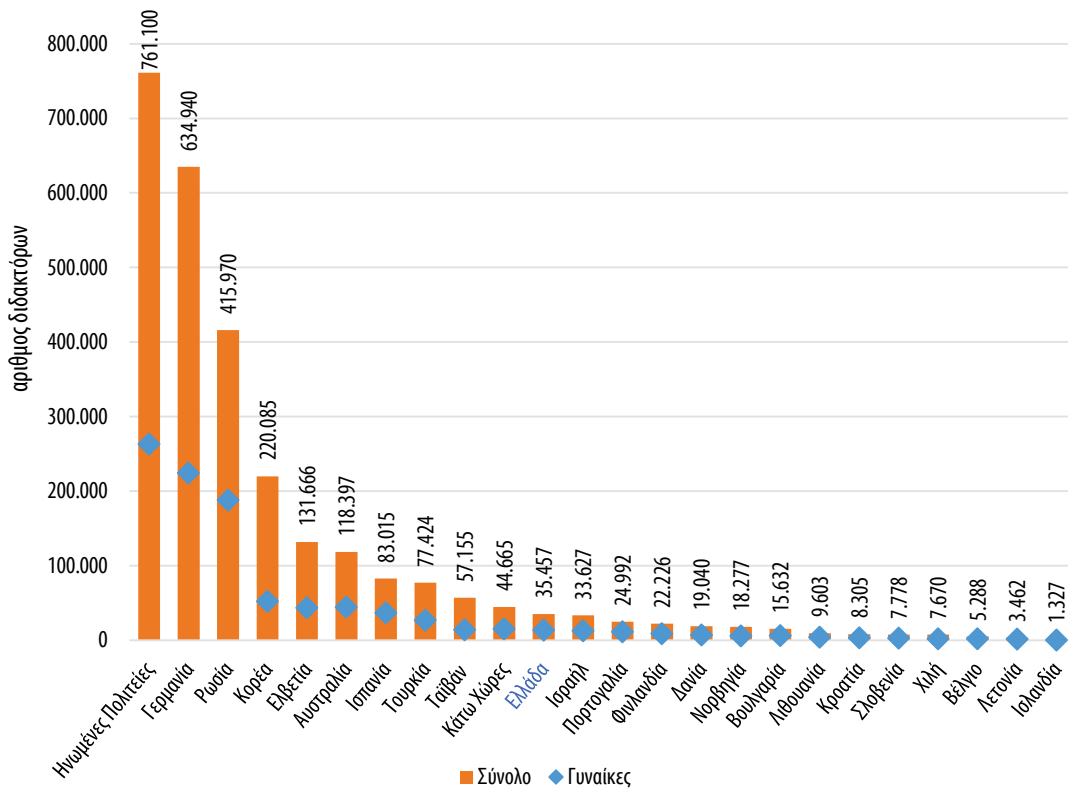
Αριθμός διδασκτόρων

Ο συνολικός πληθυσμός των διδασκτόρων στην Ελλάδα που πληρούσαν τα κριτήρια της έρευνας International Survey on Careers of Doctorate Holders- CDH που διεξήχθη στο τέλος του 2014 με έτος αναφοράς το 2013, ανέρχεται σε 35.457, εκ των οποίων 13.793 είναι γυναίκες.

Στο Διάγραμμα 1.1. παρουσιάζεται ο πληθυσμός των διδασκτόρων⁵ στις χώρες που συμμετέχουν στην έρευνα CDH. Η Ελλάδα βρίσκεται στην 11^η θέση μεταξύ των 24 χωρών που συμμετέχουν στην έρευνα. Την υψηλότερη θέση κατέχουν οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Γερμανία, οι οποίες μάλιστα με βάση τα διαχρονικά στοιχεία της σχετικής βάσης δεδομένων του ΟΟΣΑ παρουσιάζουν συνεχή αύξηση του αριθμού των διδασκτόρων. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση της Γερμανίας, ο αριθμός των απόφοιτων (του συνόλου και των γυναικών) της έρευνας του 2013 είναι διπλάσιος σε σχέση με τον αντίστοιχο αριθμό της έρευνας του 2009.

⁵ Επισημαίνεται ότι στο Διάγραμμα 1.1 παρουσιάζεται ο πληθυσμός των διδασκτόρων που πληρούν τα κριτήρια της έρευνας CDH με έτος αναφοράς το 2013 όπως διατυπώνονται στις μεθοδολογικές σημειώσεις και όχι ο συνολικός πληθυσμός των διδασκτόρων.

Διάγραμμα 1.1. Αριθμός διδακτόρων στην Ελλάδα και στις λοιπές χώρες⁶ της έρευνας CDH

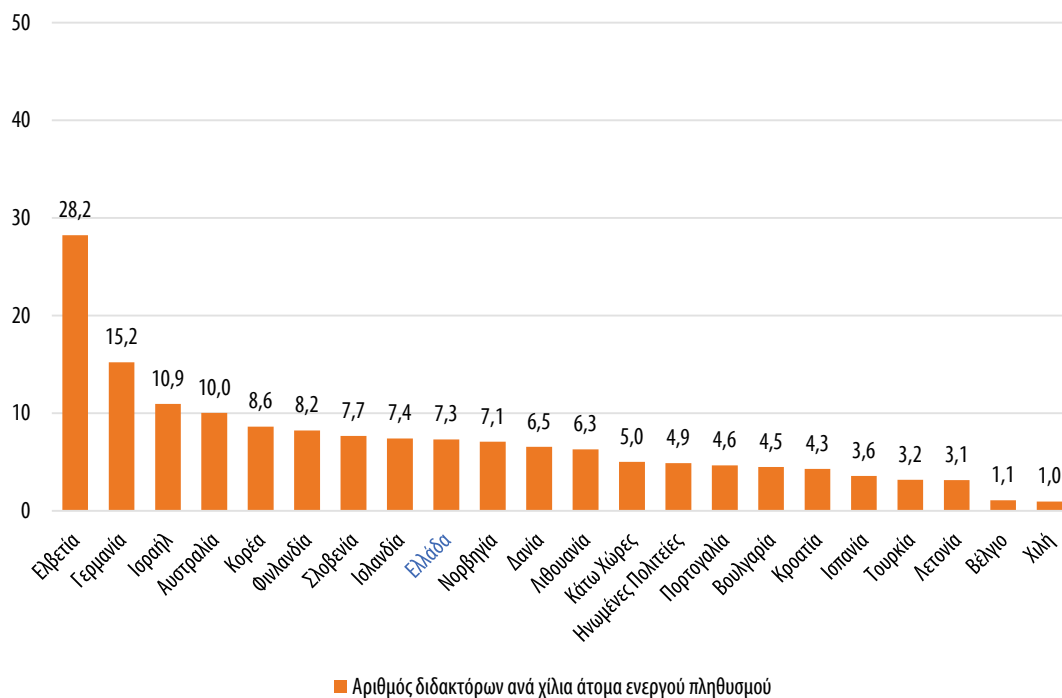
Με βάση τα στοιχεία για τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό⁷ για την Ελλάδα και τις λοιπές χώρες της έρευνας, στο Διάγραμμα 1.2 παρουσιάζεται ο αριθμός των διδακτόρων ανά χίλια άτομα ενεργού πληθυσμού.

Η Ελλάδα, με 7,3 διδάκτορες ανά χίλια άτομα οικονομικά ενεργού πληθυσμού, βρίσκεται στην 9^η θέση μεταξύ των 22 χωρών για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Την πρώτη θέση καταλαμβάνει η Ελβετία με 28,2 διδάκτορες ανά χίλια άτομα ενεργού πληθυσμού και ακολουθούν η Γερμανία (15,2), το Ισραήλ (10,9) και η Αυστραλία (10,0).

⁶ Τα στοιχεία των λοιπών χωρών της έρευνας που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκδοση δόθηκαν από τη Διεύθυνση του ΟΟΣΑ «Επιστήμη, Τεχνολογία και Βιομηχανία» (Directorate for Science, Technology and Industry) της Μονάδας «Στατιστικών και Οικονομικής Ανάλυσης» (Economic Analysis and Statistics Division). Σημειώνεται ότι υπάρχουν οι ακόλουθες διαφοροποιήσεις ως προς το έτος αναφοράς:
 2013: Ελλάδα, Ελβετία, Γερμανία, Κάτω Χώρες, Ηνωμένες Πολιτείες
 2012: Δανία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Ταϊβάν, Κορέα, Ρωσία
 2011: Χιλή, Αυστραλία
 2009: Ισλανδία, Νορβηγία, Τουρκία, Ισραήλ, Βουλγαρία, Κροατία, Λιθουανία, Ισπανία, Λετονία
 2008: Φινλανδία

⁷ Τα στοιχεία του οικονομικά ενεργού πληθυσμού αντλήθηκαν από τις βάσεις δεδομένων του OECD Labour Force Statistics και της Eurostat: Labour Force Survey. Δεν αναφέρονται στοιχεία για τη Ρωσία και την Ταϊβάν. Σημειώνεται ότι στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό υπάγονται όλα τα άτομα που πληρούν τις προϋποθέσεις για την κατάταξή τους μεταξύ των απασχολούμενων ή των ανέργων.

Διάγραμμα 1.2. Αριθμός διδακτόρων ανά χίλια άτομα οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην Ελλάδα και στις λοιπές χώρες⁸ της έρευνας CDH

Η συμμετοχή των γυναικών στους κατόχους διδακτορικού τίτλου είναι μικρότερη από των ανδρών, σε όλες τις χώρες της έρευνας CDH (Διάγραμμα 1.3).

Το ποσοστό των γυναικών διδακτόρων στην Ελλάδα είναι 38,9%. Το υψηλότερο ποσοστό γυναικών διδακτόρων (48,9%) καταγράφεται στη Λετονία και το μικρότερο (21,5%) στη Μάλτα. Η ίδια τάση παρουσιάζεται και στα ποσοστά των γυναικών στο προσωπικό που απασχολείται σε Έρευνα και Ανάπτυξη (E&A) στις χώρες της ΕΕ28⁹, με την Λετονία να κατέχει τη δεύτερη θέση (53,7%) και τη Μάλτα την 26^η θέση (28,6%) μεταξύ των χωρών της ΕΕ28.

⁸ Τα στοιχεία των λοιπών χωρών της έρευνας που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκδοση δόθηκαν από τη Διεύθυνση του ΟΟΣΑ «Επιστήμη, Τεχνολογία και Βιομηχανία» (Directorate for Science, Technology and Industry) της Μονάδας «Στατιστικών και Οικονομικής Ανάλυσης» (Economic Analysis and Statistics Division). Σημειώνεται ότι υπάρχουν οι ακόλουθες διαφοροποιήσεις ως προς το έτος αναφοράς:

2013: Ελλάδα, Ελβετία, Γερμανία, Κάτω Χώρες

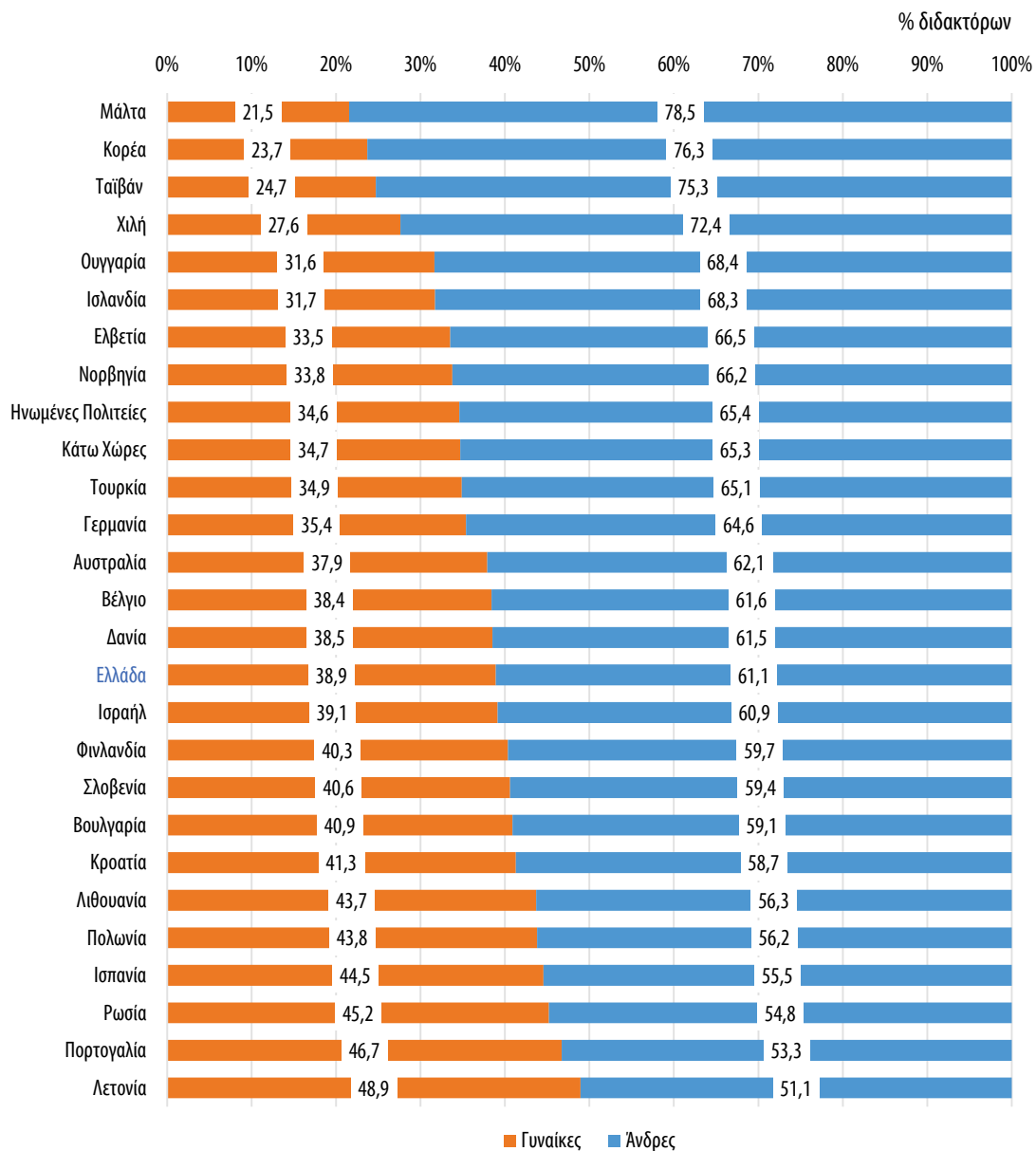
2012: Δανία, Πορτογαλία, Σλοβενία

2009: Βουλγαρία, Ισλανδία, Ισπανία, Νορβηγία, Τουρκία, Κροατία, Λιθουανία, Λετονία

2008: Φινλανδία

⁹ Σαχίνη Ε., Μάλλιου Ν., Σαμαρά Μ., (2014), Η συμμετοχή των γυναικών στην Έρευνα και Ανάπτυξη στην Ελλάδα το 2011, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Διάγραμμα 1.3. Κατανομή (%) διδακτόρων ανά φύλο, στην Ελλάδα και στις λοιπές χώρες¹⁰ της έρευνας CDH

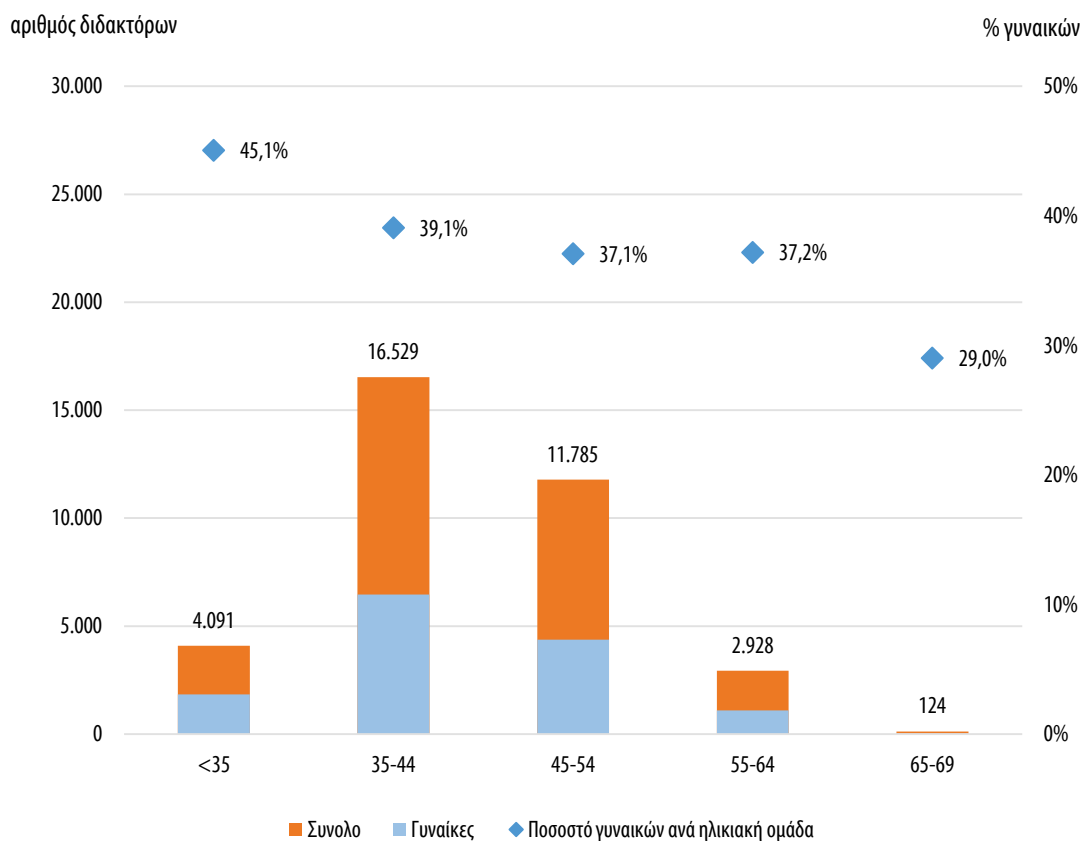
¹⁰ Τα στοιχεία των λοιπών χωρών της έρευνας που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκδοση δόθηκαν από τη Διεύθυνση του ΟΟΣΑ «Επιστήμη, Τεχνολογία και Βιομηχανία» (Directorate for Science, Technology and Industry) της Μονάδας «Στατιστικών και Οικονομικής Ανάλυσης» (Economic Analysis and Statistics Division). Σημειώνεται ότι υπάρχουν οι ακόλουθες διαφοροποιήσεις ως προς το έτος αναφοράς:
 2013: Ελλάδα, Ελβετία, Γερμανία, Κάτω Χώρες, Ηνωμένες Πολιτείες
 2012: Βέλγιο, Δανία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Ταϊβάν, Κορέα, Ρωσία
 2011: Αυστραλία, Χιλή
 2009: Μάλτα, Ουγγαρία, Ισλανδία, Νορβηγία, Τουρκία, Ισραήλ, Βουλγαρία, Κροατία, Λιθουανία, Ισπανία, Λετονία
 2008: Φινλανδία, Πολωνία

Ηλικία διδασκόντων

Λόγω της φύσης των κριτηρίων της έρευνας CDH, τα οποία θέτουν περιορισμούς στην ηλικία και τον χρόνο απόκτησης του διδακτορικού τίτλου, το μεγαλύτερο ποσοστό των διδασκόντων που πληρούν τα κριτήρια της έρευνας ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 35-54 ετών (Διάγραμμα 1.4).

Το μεγαλύτερο ποσοστό σε γυναίκες διδάκτορες (45,1%) καταγράφεται στην ηλικιακή ομάδα κάτω των 35 ετών και μειώνεται με την αύξηση των ομάδων ηλικίας, υποδηλώνοντας το αυξημένο ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των νεότερων γυναικών σε διδακτορικές σπουδές.

Διάγραμμα 1.4. Κατανομή (%) διδασκόντων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο

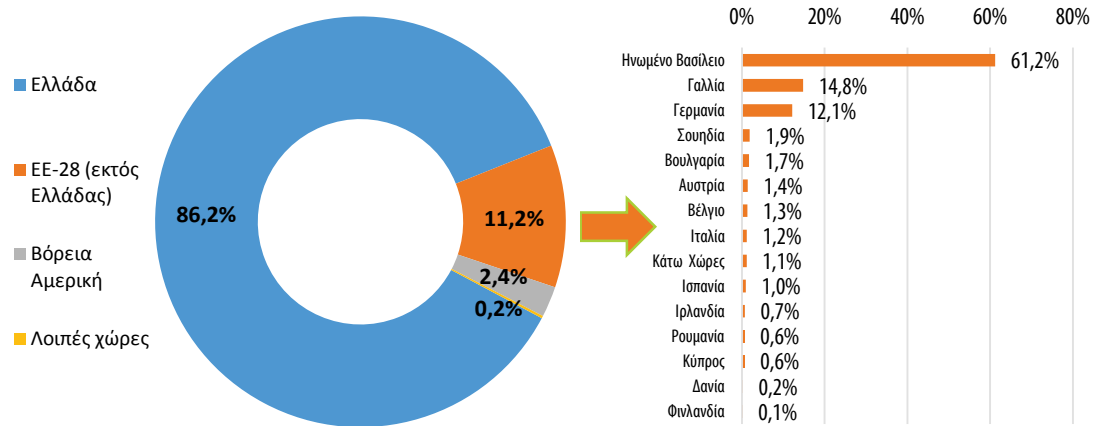

Χώρες απόκτησης διδακτορικού τίτλου

Η μεγάλη πλειονότητα των διδασκόντων, ποσοστό 86,2%, απέκτησε τον διδακτορικό τίτλο σπουδών από ελληνικά Πανεπιστήμια (Διάγραμμα 1.5). Ποσοστό 11,2% αποφοίτησε από άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πλην την Ελλάδα) ενώ ποσοστό 2,4% προέρχονται από χώρες της Βόρειας Αμερικής, κυρίως τις ΗΠΑ.

Όσον αφορά τις χώρες της ΕΕ28, το μεγαλύτερο ποσοστό (61,2%) είναι απόφοιτοι από το Ηνωμένο Βασίλειο και ακολουθούν η Γαλλία (14,8%) και η Γερμανία (12,1%).

Διάγραμμα 1.5. Κατανομή (%) διδακτόρων ανά γεωγραφική περιοχή απόκτησης του διδακτορικού τίτλου

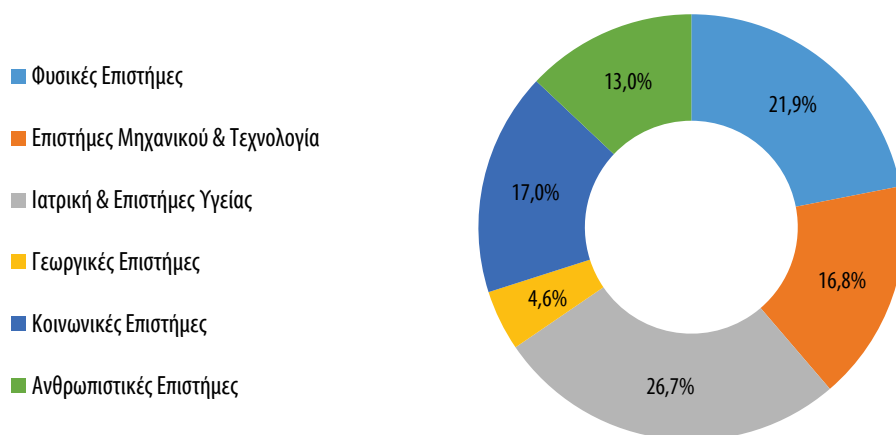

Επιστημονικά πεδία διδακτορικών διατριβών

Η κατανομή των διδακτορικών διατριβών στα έξι επιστημονικά πεδία της ταξινόμησης Frascati¹¹ παρουσιάζεται για την Ελλάδα στο Διάγραμμα 1.6 και για τις άλλες χώρες στο Διάγραμμα 1.7.

Τα δημοφιλέστερα επιστημονικά πεδία είναι το πεδίο «Ιατρική & Επιστήμες Υγείας» με ποσοστό 26,7% και το πεδίο «Φυσικές Επιστήμες» με ποσοστό 21,9%. Η κατανομή βρίσκεται σε αντιστοιχία με την κατανομή των διδακτορικών διατριβών στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών που διατηρεί το ΕΚΤ¹².

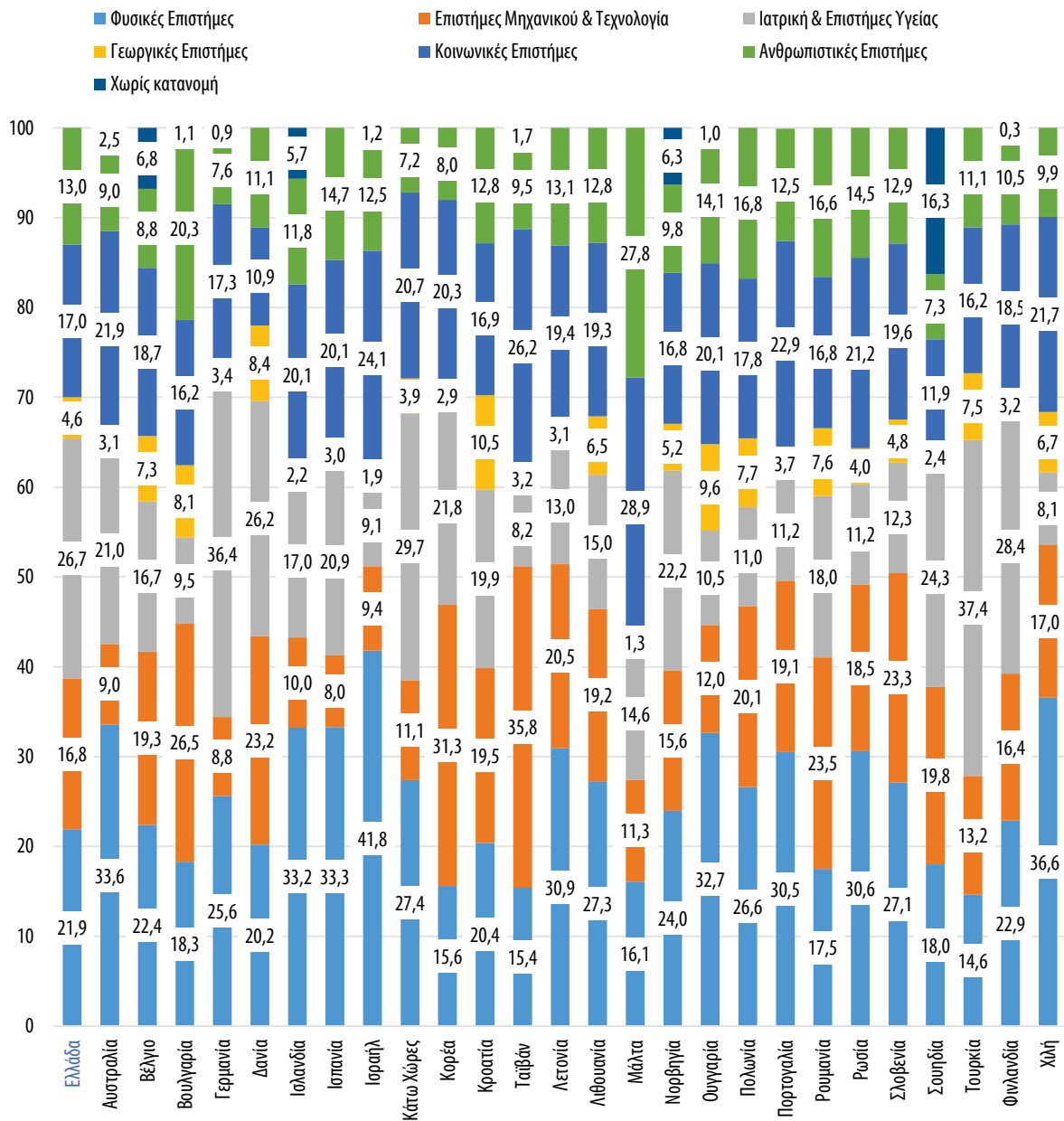
Διάγραμμα 1.6. Κατανομή (%) διδακτόρων ανά επιστημονικό πεδίο διδακτορικής διατριβής

¹¹ Ακολουθείται η ταξινόμηση Frascati (Revised Fields of Science, 2007) σε έξι επιστημονικά πεδία. Οι επιμέρους θεματικές περιοχές των επιστημονικών πεδίων παρατίθενται στην Ενότητα 4 - Μεθοδολογικές Σημειώσεις.

¹² <http://www.didaktorika.gr/eadd/>

Διάγραμμα 1.7. Κατανομή (%) διδακτόρων ανά επιστημονικό πεδίο, στην Ελλάδα και στις λοιπές χώρες¹³ της έρευνας CDH

¹³ Τα στοιχεία των λοιπών χωρών της έρευνας που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκδοση δόθηκαν από τη Διεύθυνση του ΟΟΣΑ «Επιστήμη, Τεχνολογία και Βιομηχανία» (Directorate for Science, Technology and Industry) της Μονάδας «Στατιστικών και Οικονομικής Ανάλυσης» (Economic Analysis and Statistics Division). Σημειώνεται ότι υπάρχουν οι ακόλουθες διαφοροποιήσεις ως προς το έτος αναφοράς:

2013: Ελλάδα, Γερμανία, Κάτω Χώρες

2012: Βέλγιο, Δανία, Κορέα, Ταϊβάν, Πορτογαλία, Ρωσία, Σλοβενία

2011: Αυστραλία, Χιλή

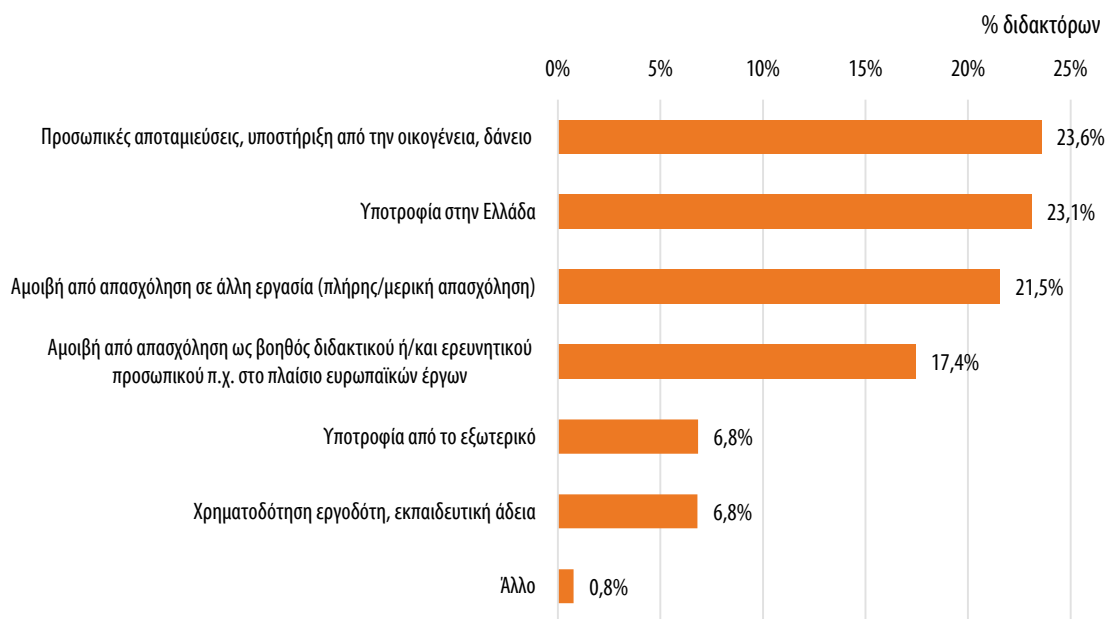
2009: Βουλγαρία, Ισλανδία, Ισπανία, Ισραήλ, Κροατία, Λιθουανία, Λετονία, Μάλτα, Νορβηγία, Ουγγαρία, Σουηδία, Τουρκία

2008: Φινλανδία, Ρουμανία, Πολωνία

Πηγές χρηματοδότησης διδακτορικών σπουδών

Στο ερώτημα σχετικά με την κύρια πηγή χρηματοδότησης των διδακτορικών σπουδών τους, οι διδάκτορες δήλωσαν ότι βασίστηκαν σε πόρους από προσωπικές αποταμιεύσεις και υποστήριξη από την οικογένεια (ποσοστό 23,6%), σε υποτροφία που έλαβαν στην Ελλάδα (ποσοστό 23,1%), σε αμοιβή από άλλη εργασία (21,5%) και αμοιβή από απασχόληση ως βοηθός διδακτικού / ερευνητικού προσωπικού (17,4%) (Διάγραμμα 1.8).

Διάγραμμα 1.8. Κατανομή (%) διδακτόρων ανά κύρια πηγή χρηματοδότησης των διδακτορικών τους σπουδών

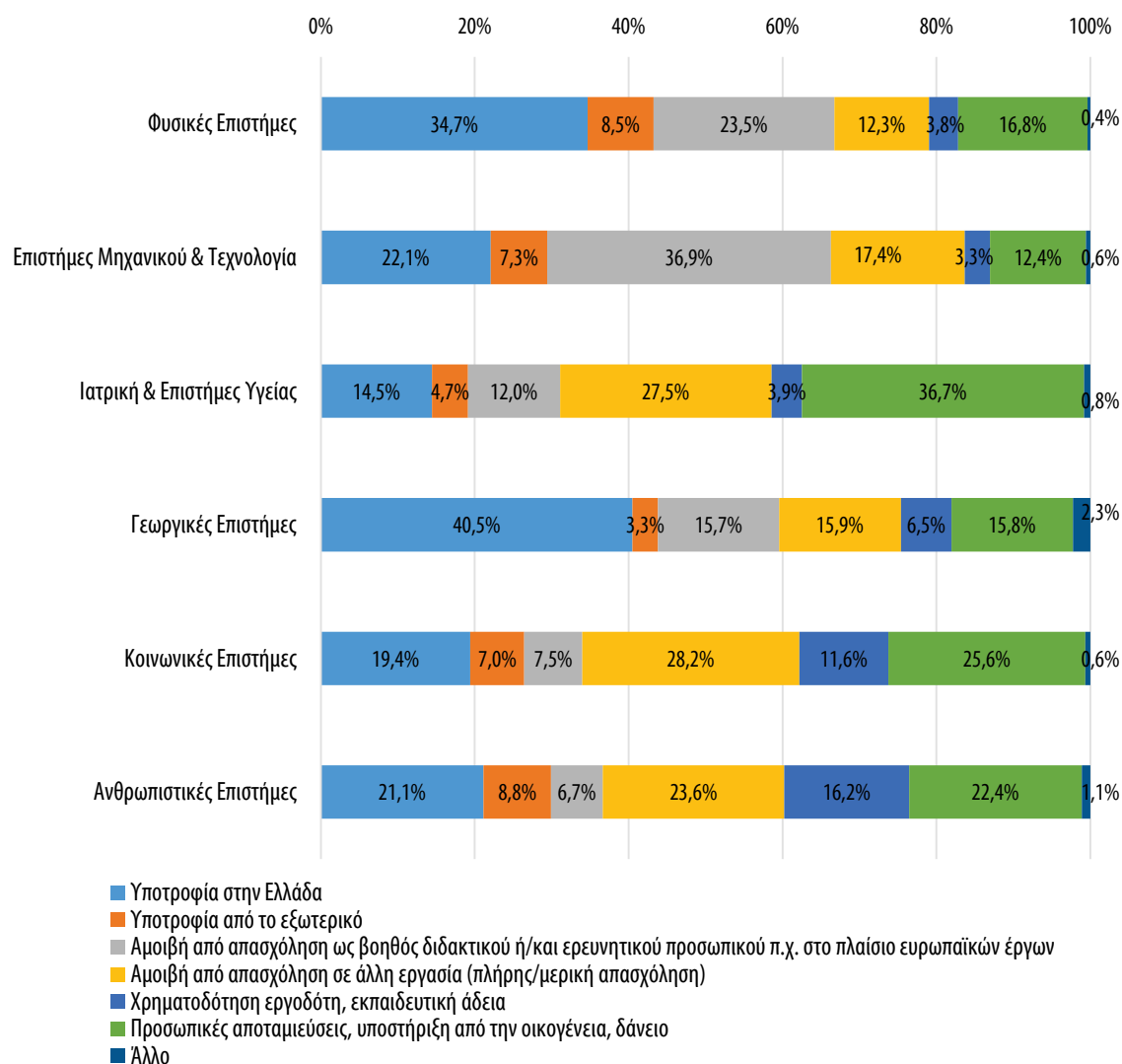

Η κύρια πηγή χρηματοδότησης των διδακτορικών σπουδών διαφοροποιείται με τα επιστημονικά πεδία (Διάγραμμα 1.9).

Αναλυτικότερα, στην περίπτωση των επιστημονικών πεδίων «Φυσικές Επιστήμες» και «Γεωργικές Επιστήμες», η πρώτη κατά σειρά πηγή χρηματοδότησης είναι η υποτροφία στην Ελλάδα. Στο πεδίο «Ιατρική & Επιστήμες Υγείας» η κυριότερη πηγή χρηματοδότησης είναι οι «προσωπικές αποταμιεύσεις και υποστήριξη από την οικογένεια».

Στην περίπτωση του πεδίου «Επιστήμες Μηχανικού & Τεχνολογία» οι απόφοιτοι βασίζονται στην αμοιβή από απασχόληση ως βοηθοί διδακτικού ή/και ερευνητικού προσωπικού, π.χ. στο πλαίσιο ευρωπαϊκών έργων (Teaching and/or research assistantship), ενώ στα επιστημονικά πεδία «Κοινωνικές Επιστήμες» και «Ανθρωπιστικές Επιστήμες» η κύρια χρηματοδότηση των διδακτορικών σπουδών προέρχεται από αμοιβή σε άλλη απασχόληση, πλήρη ή μερική.

Διάγραμμα 1.9. Ποσοστιαία (%) κατανομή διδασκόντων σε κάθε επιστημονικό πεδίο ανά κύρια πηγή χρηματοδότησης των διδακτορικών τους σπουδών

Ηλικία απόκτησης διδακτορικού τίτλου

Η ηλικία απόκτησης του διδακτορικού τίτλου θεωρείται σημαντική παράμετρος των διδακτορικών σπουδών και καταγράφεται στην έρευνα CDH για όσους έλαβαν τον τίτλο τους το διάστημα 2010-2013 (recent doctorate holders).

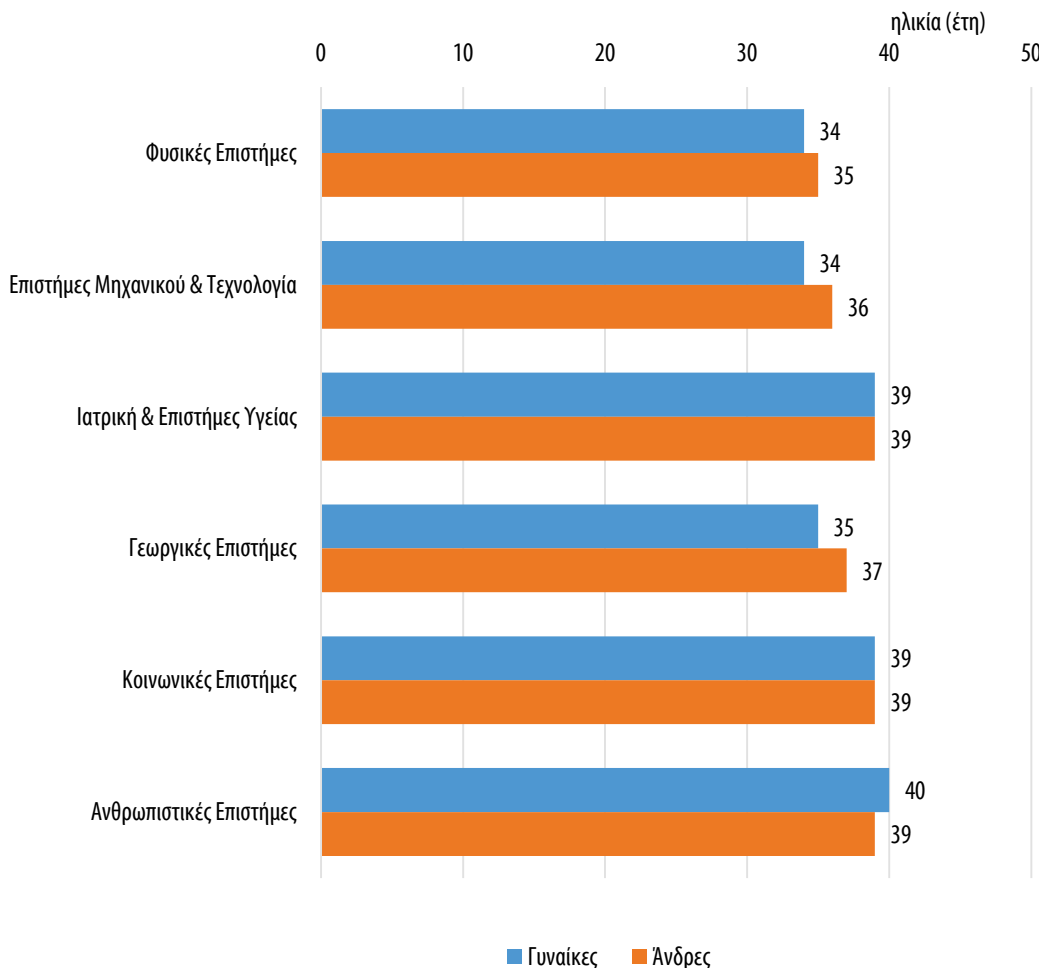
Ο μέσος όρος ηλικίας που καταγράφηκε στην έρευνα CDH για την Ελλάδα ήταν τα 38 έτη.

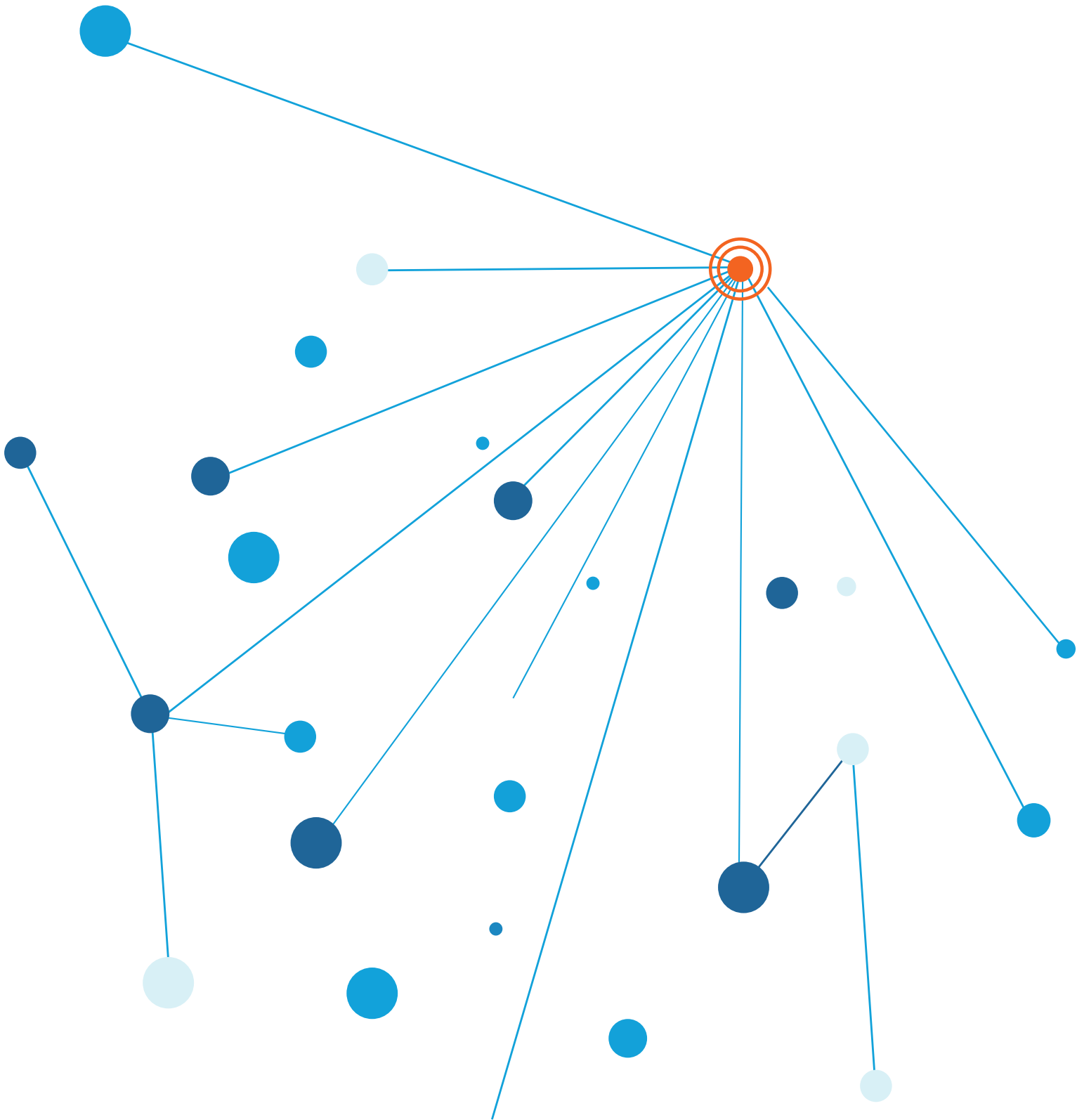
Ο μέσος αυτός όρος ηλικίας διαφοροποιείται ανά φύλο και επιστημονικό πεδίο, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 1.10. Στην περίπτωση των ανδρών ο μέσος όρος ηλικίας είναι τα 37 έτη και στις γυναίκες τα 38.

Οι μεγαλύτεροι μέσοι όροι ηλικίας αποφοίτησης καταγράφονται στα επιστημονικά πεδία «Ανθρωπιστικές Επιστήμες», «Ιατρική & Επιστήμες Υγείας» και «Κοινωνικές Επιστήμες». Για τους άνδρες, ο μεγαλύτερος μέσος όρος ηλικίας καταγράφεται στα παραπάνω επιστημονικά πεδία και αντιστοιχεί σε 39 έτη. Για τις γυναίκες, ο μεγαλύτερος μέσος όρος ηλικίας, 40 έτη, καταγράφεται στο πεδίο Ανθρωπιστικές Επιστήμες.

Σύμφωνα με τα αντίστοιχα στοιχεία στις λοιπές χώρες της έρευνας CDH, η ηλικία απόκτησης διδακτορικού τίτλου είναι χαμηλότερη και ξεκινάει από τα 31 έτη (Ελβετία). Η μεγαλύτερη ηλικία (41 έτη) καταγράφεται στη Μάλτα.

Διάγραμμα 1.10. Μέσος όρος ηλικίας διδακτόρων κατά την απόκτηση διδακτορικού τίτλου (απόφοιτων κατά τα έτη 2010-2013), ανά φύλο και επιστημονικό πεδίο

Ενότητα 2

Επαγγελματική σταδιοδρομία διδασκόντων

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας CDH που αφορούν στην επαγγελματική σταδιοδρομία των διδασκόντων στην Ελλάδα.

Αρχικά, εξετάζεται η κατάσταση απασχόλησης των διδασκόντων (εργαζόμενοι / άνεργοι / αδρανείς), συνολικά για την Ελλάδα και σε σύγκριση με τις λοιπές χώρες της έρευνας, καθώς και σε σχέση με παραμέτρους όπως το φύλο, το επιστημονικό πεδίο, το έτος αποφοίτησης.

Για τους εργαζόμενους διδάκτορες αναλύεται το είδος της απασχόλησής τους (μισθωτή εργασία / αυτοαπασχόληση), τα επαγγέλματα που ασκούν, η συνάφεια με τις διδακτορικές τους σπουδές και οι τομείς στους οποίους απασχολούνται. Παρατίθενται επίσης στοιχεία για την ικανοποίηση που λαμβάνουν από την εργασία τους, αναφορικά με μια σειρά παραγόντων που σχετίζονται με αυτήν. Τέλος, παρουσιάζονται στοιχεία τα οποία αφορούν την άσκηση ή όχι της ερευνητικής δραστηριότητας στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με την επαγγελματική σταδιοδρομία των διδασκόντων στην Ελλάδα, τα οποία παρουσιάζονται αναλυτικά στους πίνακες και τα διαγράμματα που ακολουθούν στη συνέχεια της ενότητας, συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Το 2013 η μεγάλη πλειονότητα των κατόχων διδακτορικού, σε ποσοστό 94,8%, είναι εργαζόμενοι (μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι). Ωστόσο, συγκριτικά με τις άλλες χώρες της έρευνας CDH, η Ελλάδα παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό διδασκόντων (3,5%) σε κατάσταση ανεργίας.
- Το ποσοστό ανεργίας είναι μικρότερο στους άνδρες από ότι στις γυναίκες: σε κατάσταση ανεργίας βρίσκεται το 3,0% των ανδρών και το 4,3% των γυναικών διδασκόντων.
- Τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας καταγράφονται στα επιστημονικά πεδία «Ανθρωπιστικές Επιστήμες» (5,7%), «Γεωργικές Επιστήμες» (5,6%) και «Φυσικές Επιστήμες» (4,3%).
- Όσον αφορά την ηλικία, το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας (12,2%) καταγράφεται στους διδάκτορες κάτω των 35 ετών. Επίσης, το ποσοστό ανεργίας αυξάνεται όσο πλησιέστερα είναι ο χρόνος απόκτησης του διδακτορικού τίτλου σπουδών και αυξάνεται κατακόρυφα για όσους απέκτησαν τον διδακτορικό τίτλο τα έτη 2013 και 2014, φθάνοντας σε ποσοστά 10,0% και 13,4% αντίστοιχα.

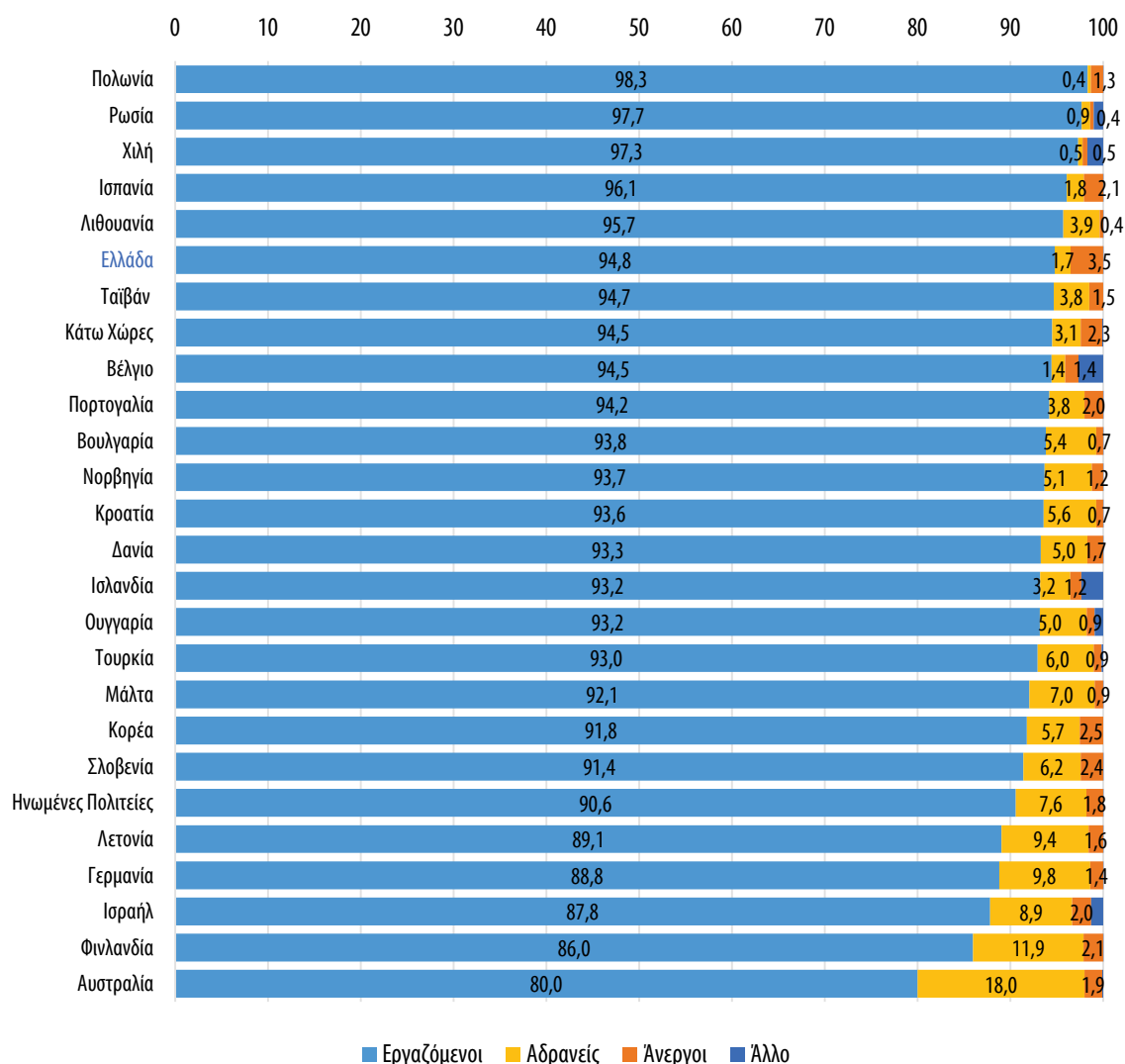
Οι εργαζόμενοι διδάκτορες:

- Απασχολούνται κυρίως με σχέση μισθωτής εργασίας πλήρους απασχόλησης, σε ποσοστό 84,1%, με αυτοαπασχόληση εργάζεται το 12,0% και τέλος με μισθωτή εργασία μερικής απασχόλησης το 3,8%.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό μισθωτών διδασκόντων πλήρους απασχόλησης (89,9%) καταγράφεται στις «Ανθρωπιστικές Επιστήμες» και το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης (18,0%) στις «Επιστήμες Μηχανικού & Τεχνολογία».
- Στους νεότερους διδάκτορες, κάτω των 35 ετών, καταγράφονται τα μεγαλύτερα ποσοστά αυτοαπασχόλησης (28,6%) και μερικής απασχόλησης (10,0%). Τα ποσοστά αυτά μειώνονται όσο αυξάνονται οι ηλικιακές ομάδες και οι διδάκτορες περνούν σε θέσεις μισθωτής εργασίας πλήρους απασχόλησης. Εξαιρεση αποτελεί το υψηλό ποσοστό αυτοαπασχόλησης (22,8%) που καταγράφεται σε αυτούς που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 65-69 ετών.
- Το κυριότερο επάγγελμα, με ποσοστό 45,6% στους εργαζόμενους διδάκτορες, αφορά την εκπαίδευση (teaching professionals). Ακολουθούν, με ποσοστό 20,6%, τα επαγγέλματα στον τομέα των επιστημών και της μηχανικής (science and engineering professionals) και με ποσοστό 17,1% τα επαγγέλματα στον χώρο της υγείας (health professionals).
- Όσον αφορά τον τομέα απασχόλησης, το μεγαλύτερο ποσοστό (57,0%) των εργαζομένων διδασκόντων συγκεντρώνεται στον τομέα της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στον κρατικό τομέα εργάζεται το 20,6% των διδασκόντων ενώ το 8,7% απασχολείται στις επιχειρήσεις.
- Το επάγγελμα που ασκούν οι εργαζόμενοι διδάκτορες συναρτάται με το επιστημονικό πεδίο του διδακτορικού τους: για παράδειγμα, η πλειονότητα (58,3%) των απόφοιτων με διδακτορικό στην «Ιατρική & Επιστήμες Υγείας» εργάζεται ως «επαγγελματίες στην υγεία». Οι ίδιοι οι διδάκτορες δηλώνουν, σε ποσοστό 58,7%, ότι η εργασία τους έχει άμεση συσχέτιση με το αντικείμενο των διδακτορικών τους σπουδών.
- Η μεγάλη πλειονότητα των εργαζομένων διδασκόντων, σε ποσοστό 77,2%, δηλώνουν ότι είναι πλήρως (ποσοστό 17,1%) ή μερικά (ποσοστό 60,1%) ικανοποιημένοι από την απασχόλησή τους.
- Οι κυριότεροι παράγοντες ικανοποίησης σχετίζονται με την «κοινωνική συνεισφορά», την «τοποθεσία εργασίας» και τον «βαθμό υπευθυνότητας». Στον αντίποδα, οι χαμηλότεροι βαθμοί ικανοποίησης αφορούν την οικονομική αποζημίωση, σε «μισθό» και «επιδόματα (benefits)».
- Όσον αφορά τέλος τη συνέχιση της διεξαγωγής έρευνας από τους διδάκτορες στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία, ποσοστό 81,1% των εργαζομένων διδασκόντων δήλωσαν ότι έχουν ερευνητική δραστηριότητα. Ο τομέας τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης παρουσιάζει τα μεγαλύτερα ποσοστά διδασκόντων με απασχόληση σε ερευνητικές δραστηριότητες, με ποσοστά πάνω από 90%, τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες. Αντίθετα, οι διδάκτορες στον τομέα των επιχειρήσεων απασχολούνται σε ερευνητικές δραστηριότητες σε σαφώς χαμηλότερα ποσοστά, 50,3% οι άνδρες και 41,8% οι γυναίκες.

Κατάσταση απασχόλησης

Στην Ελλάδα, η συντριπτική πλειονότητα των κατόχων διδακτορικού, σε ποσοστό 94,8%, είναι εργαζόμενοι (μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι) κατά το έτος αναφοράς 2013. Ωστόσο, συγκριτικά με τις άλλες χώρες της έρευνας CDH, η Ελλάδα παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό διδασκόντων (3,5%) σε κατάσταση ανεργίας (Διάγραμμα 2.1).

Διάγραμμα 2.1. Κατανομή (%) διδασκόντων ανά κατάσταση απασχόλησης¹⁴ στην Ελλάδα και στις λοιπές χώρες¹⁵ της έρευνας CDH

¹⁴ Εργαζόμενος: Μισθωτός (άτομο που κατά την περίοδο αναφοράς εργάζεται έναντι ημερομισθίου ή μισθού) ή αυτοαπασχολούμενος.

Άνεργος: Άτομο που κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς ήταν χωρίς εργασία, δηλαδή δεν εργαζόταν έναντι αμοιβής και δεν ήταν αυτοαπασχολούμενος.

Αδρανής: Το άτομο εκείνο που δεν ήταν εργαζόμενος ή άνεργος λόγω: (α) φοίτησης σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, (β) δέσμευσης σε οικιακές εργασίες, (γ) σύνταξης ή προχωρημένης ηλικίας ή (δ) για άλλους λόγους, όπως αδυναμία για εργασία ή αναπηρία.

Οι αναλυτικοί ορισμοί παρατίθενται επίσης στην Ενότητα 4 – Μεθοδολογικές Σημειώσεις.

¹⁵ Τα στοιχεία των λοιπών χωρών της έρευνας που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκδοση δόθηκαν από τη Διεύθυνση του ΟΟΣΑ «Επιστήμη, Τεχνολογία και Βιομηχανία» (Directorate for Science, Technology and Industry) της Μονάδας «Στατιστικών και Οικονομικής Ανάλυσης» (Economic Analysis and Statistics Division). Σημειώνεται ότι υπάρχουν οι ακόλουθες διαφοροποιήσεις ως προς το έτος αναφοράς:

2013: Ελλάδα, Ηνωμένες Πολιτείες, Γερμανία, Κάτω Χώρες

2012: Ρωσία, Ταϊβάν, Βέλγιο, Πορτογαλία, Κορέα, Σλοβενία, Δανία

2011: Αυστραλία, Χιλή

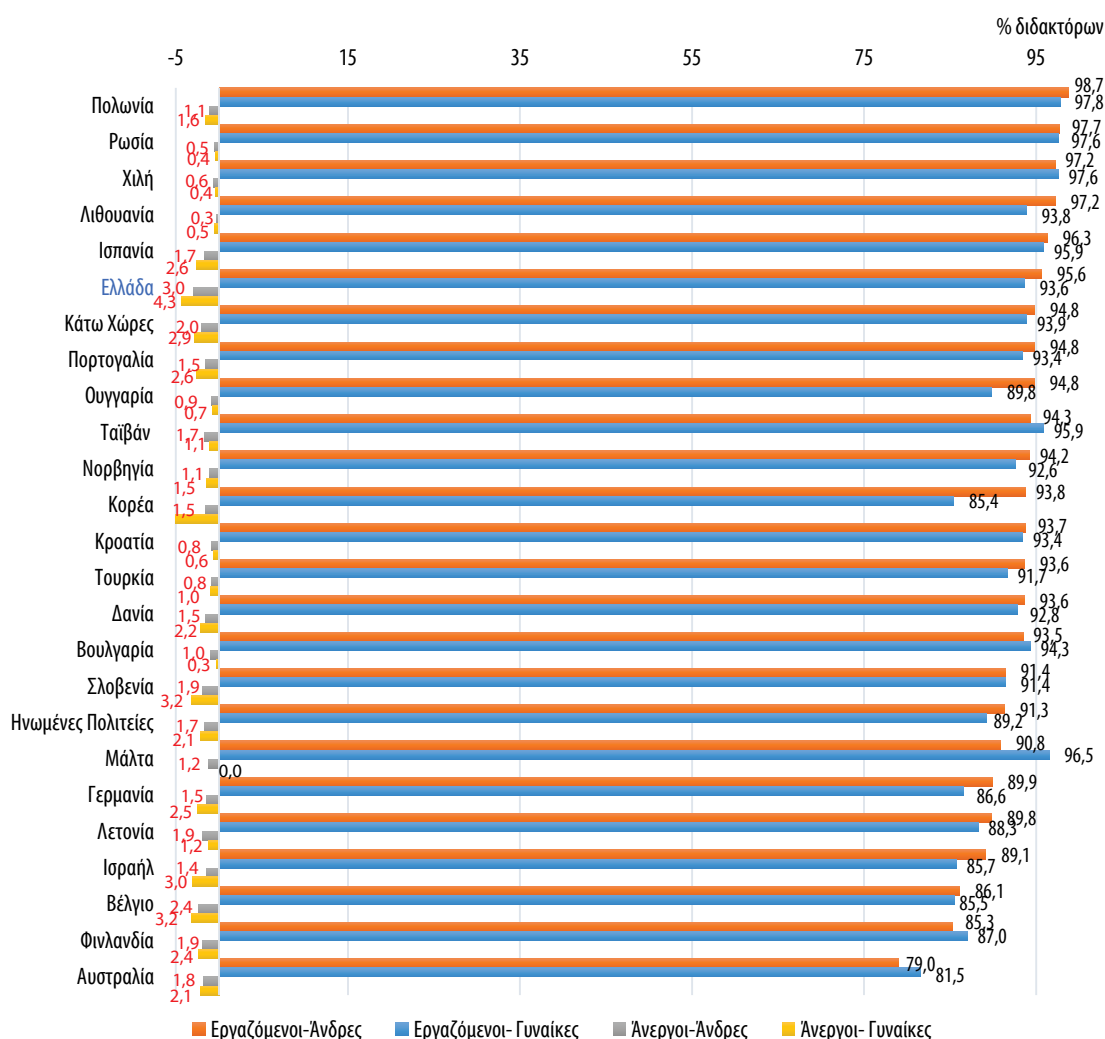
2009: Ισπανία, Ισλανδία, Λιθουανία, Βουλγαρία, Νορβηγία, Κροατία, Ουγγαρία, Τουρκία, Μάλτα, Ισραήλ, Λετονία

2008: Φινλανδία, Πολωνία

Το ποσοστό εργαζομένων είναι μεγαλύτερο στους άνδρες διδάκτορες από ό,τι στις γυναίκες σε όλες τις χώρες της έρευνας –εκτός της Ταϊβάν, της Βουλγαρίας, της Μάλτας και της Φινλανδίας (Διάγραμμα 2.2).

Στην Ελλάδα, το ποσοστό των εργαζομένων ανδρών είναι 95,6% και των γυναικών 93,6% ενώ σε κατάσταση ανεργίας βρίσκεται το 3,0% των ανδρών και το 4,3% των γυναικών αντίστοιχα.

Διάγραμμα 2.2. Κατανομή (%) διδακτόρων ανά φύλο και κατάσταση απασχόλησης (εργαζόμενοι και άνεργοι) στην Ελλάδα και στις λοιπές χώρες της έρευνας CDH¹⁶

¹⁶ Τα στοιχεία των λοιπών χωρών της έρευνας που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκδοση δόθηκαν από τη Διεύθυνση του ΟΟΣΑ «Επιστήμη, Τεχνολογία και Βιομηχανία» (Directorate for Science, Technology and Industry) της Μονάδας «Στατιστικών και Οικονομικής Ανάλυσης» (Economic Analysis and Statistics Division). Σημειώνεται ότι υπάρχουν οι ακόλουθες διαφοροποιήσεις ως προς το έτος αναφοράς:

2013: Ελλάδα, Ηνωμένες Πολιτείες, Γερμανία, Κάτω Χώρες

2012: Ρωσία, Ταϊβάν, Βέλγιο, Πορτογαλία, Κορέα, Σλοβενία, Δανία

2011: Αυστραλία, Χιλή

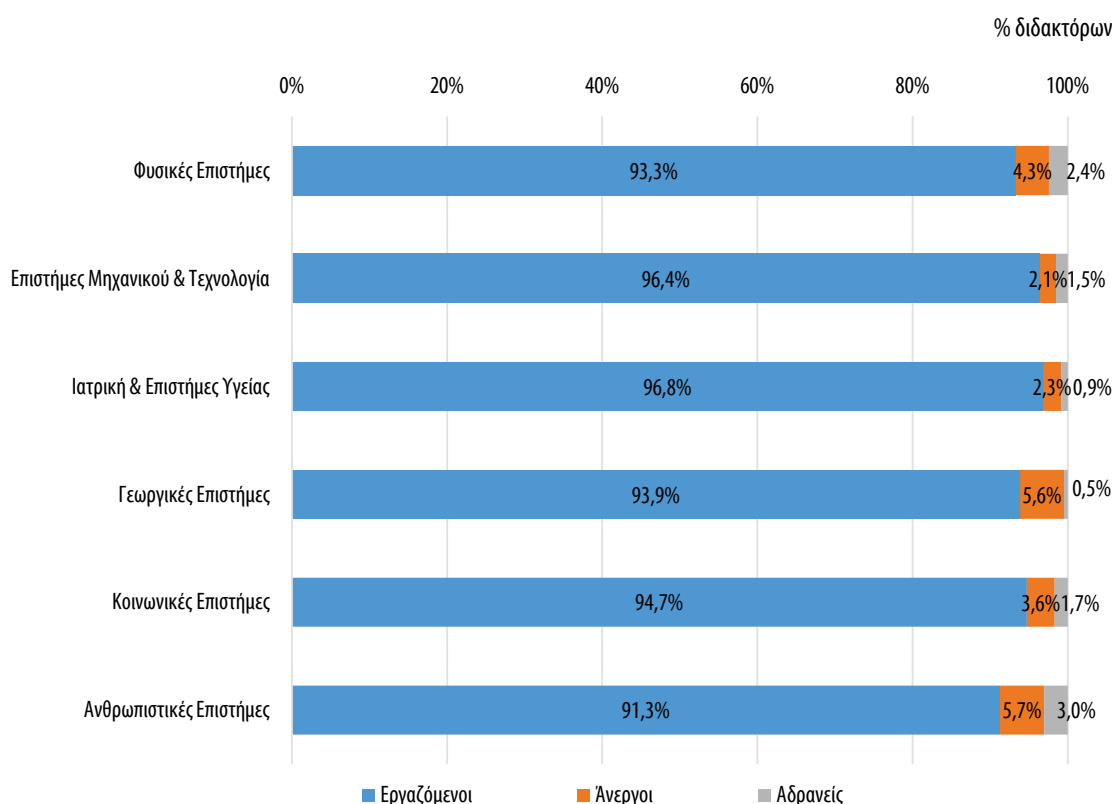
2009: Ισπανία, Λιθουανία, Βουλγαρία, Νορβηγία, Κροατία, Ουγγαρία, Τουρκία, Μάλτα, Ισραήλ, Λετονία

2008: Φινλανδία

Αναλύοντας την κατάσταση απασχόλησης των διδασκόντων στην Ελλάδα στα έξι επιστημονικά πεδία (Διάγραμμα 2.3), τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας καταγράφονται κατά σειρά στα επιστημονικά πεδία «Ανθρωπιστικές Επιστήμες» (5,7%), «Γεωργικές Επιστήμες» (5,6%) και «Φυσικές Επιστήμες» (4,3%).

Τα μεγαλύτερα ποσοστά σε αδρανείς διδάκτορες αφορούν στα πεδία «Ανθρωπιστικές Επιστήμες» (3,0%) και Φυσικές Επιστήμες» (2,4%).

Διάγραμμα 2.3. Κατανομή (%) διδασκόντων ανά επιστημονικό πεδίο και κατάσταση απασχόλησης (εργαζόμενοι, άνεργοι, αδρανείς)

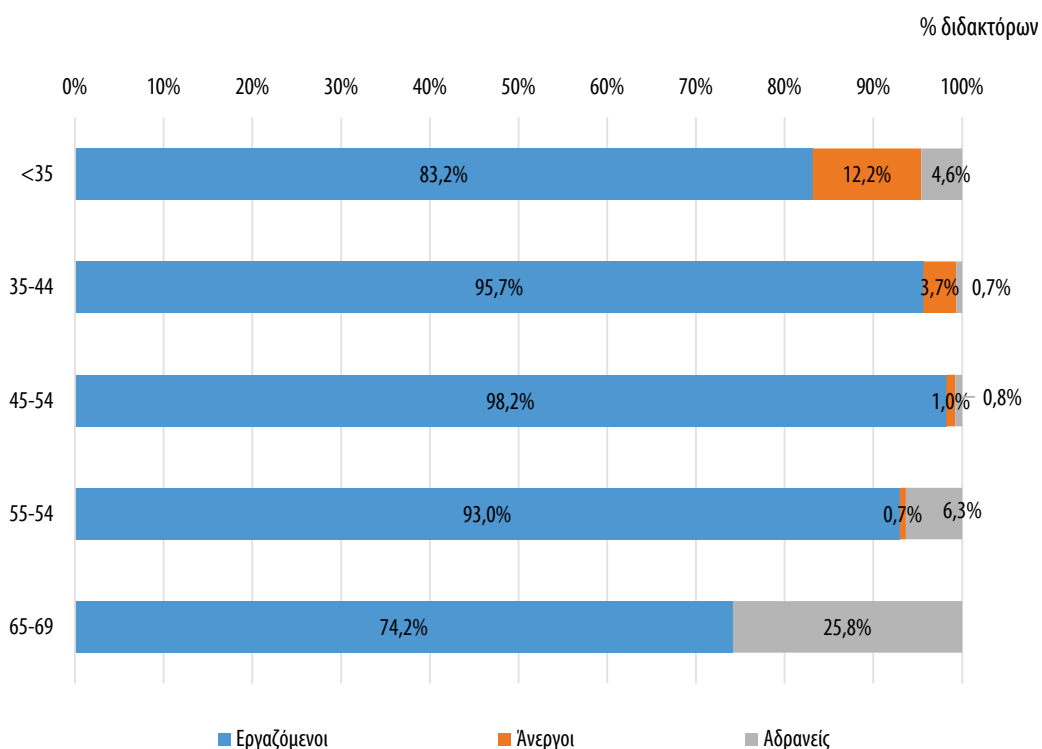
Στον Πίνακα 2.1. παρουσιάζονται τα ποσοστά των ανέργων διδασκόντων στην Ελλάδα και τις υπόλοιπες χώρες της έρευνας CDH ανά επιστημονικό πεδίο. Στις περισσότερες χώρες το επιστημονικό πεδίο «Ανθρωπιστικές Επιστήμες» καταγράφει ποσοστά ανεργίας υψηλότερα σε σχέση με τα υπόλοιπα επιστημονικά πεδία.

Πίνακας 2.1. Ποσοστό (%) ανέργων διδασκόντων ανά επιστημονικό πεδίο, στην Ελλάδα και στις λοιπές χώρες της έρευνας CDH

	Έτος αναφοράς	Φυσικές Επιστήμες	Επιστήμες Μηχανικού & Τεχνολογία	Ιατρική & Επιστήμες Υγείας	Γεωργικές Επιστήμες	Κοινωνικές Επιστήμες	Ανθρωπιστικές Επιστήμες	Άγνωστο
Ελλάδα	2013	4,3	2,1	2,3	5,6	3,6	5,7	..
Αυστραλία	2011	2,3	2,4	1,0	2,7	1,8	2,1	2,7
Βέλγιο	2012	3,5	1,0	1,8	3,6	3,6	4,5	1,1
Βουλγαρία	2009	0,8	0,6	1,1	0,0	0,0	1,5	..
Δανία	2012	2,0	1,5	1,0	2,9	1,3	3,0	..
Ισπανία	2009	2,8	1,5	1,2	4,6	1,4	2,4	..
Ισραήλ	2009	2,2	..	2,4	9,9	1,0	3,7	..
Κάτω Χώρες	2103	3,1	2,4	1,6	...	2,0	3,3	..
Κροατία	2009	0,4	0,0	1,5	1,0	1,1	0,5	..
Κορέα	2012	1,9	1,2	1,8	2,6	4,7	4,8	...
Λετονία	2009	1,8	0,7	1,3	2,8	1,5	2,4	..
Λιθουανία	2009	0,2	0,3	0,6	0,0	0,3	0,7	..
Μάλτα	2009	1,4	1,9	1,6	0,0	0,9	0,0	..
Νορβηγία	2009	1,0	1,1	1,0	1,2	0,9	2,2	2,9
Ουγγαρία	2009	0,5	0,9	1,1	0,0	0,0	2,8	5,6
Πολωνία	2008	2,1	0,8	0,7	1,7	0,4	1,8	..
Πορτογαλία	2012	2,5	1,3	1,7	0,7	1,5	3,5	..
Ρωσία	2012	0,0	0,5	0,0	1,6	0,6	1,0	
Τουρκία	2009	0,7	0,8	0,8	1,7	1,2	0,2	..
Φινλανδία	2008	3,1	1,4	0,8	3,4	2,3	3,6	8,8
Χιλή	2011	0,5	0,4	0,0	2,6	0,4	0,0	
Ταϊβάν	2012	2,5	1,2	1,1	4,9	1,1	1,2	3,2
Ηνωμένες Πολιτείες	2013	2,0	1,7	1,8	1,3	1,5	1,6	..

Όσον αφορά την ηλικία (Διάγραμμα 2.4), το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας (12,2%) καταγράφεται στους διδάκτορες κάτω των 35 ετών.

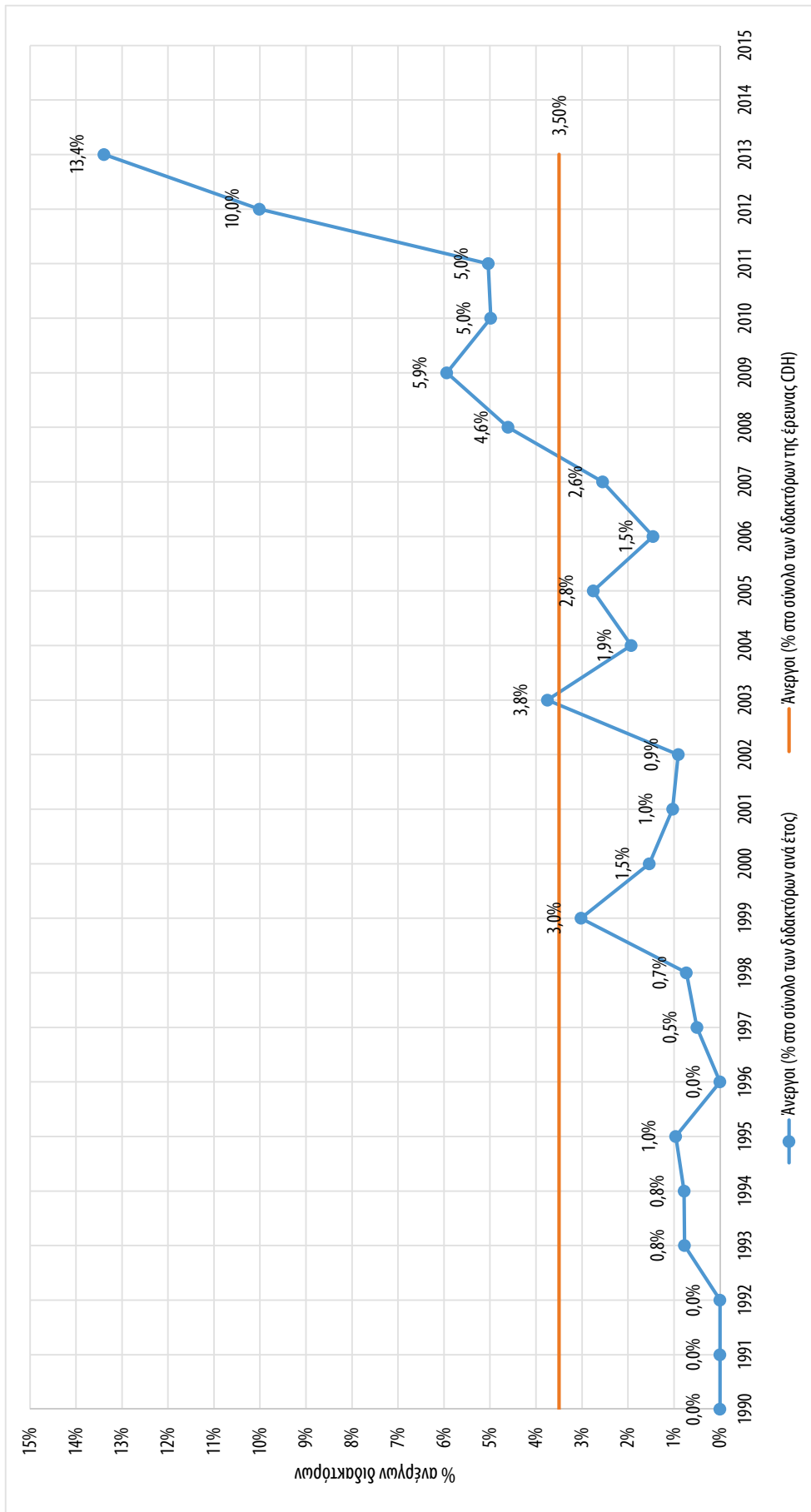
Διάγραμμα 2.4. Κατανομή (%) διδασκόντων ανά ηλικιακή ομάδα και κατάσταση απασχόλησης (εργαζόμενοι, άνεργοι, αδρανείς)

Το Διάγραμμα 2.5. παρουσιάζει το ποσοστό ανεργίας των διδασκόντων σε συνάρτηση με το έτος απόκτησης του διδακτορικού τους τίτλου.

Το ποσοστό ανεργίας αυξάνεται όσο πλησιέστερα είναι ο χρόνος αποφοίτησης και αυξάνεται κατακόρυφα για όσους απέκτησαν τον διδακτορικό τίτλο τα έτη 2013 και 2014, φθάνοντας σε ποσοστά 10,0% και 13,4% αντίστοιχα.

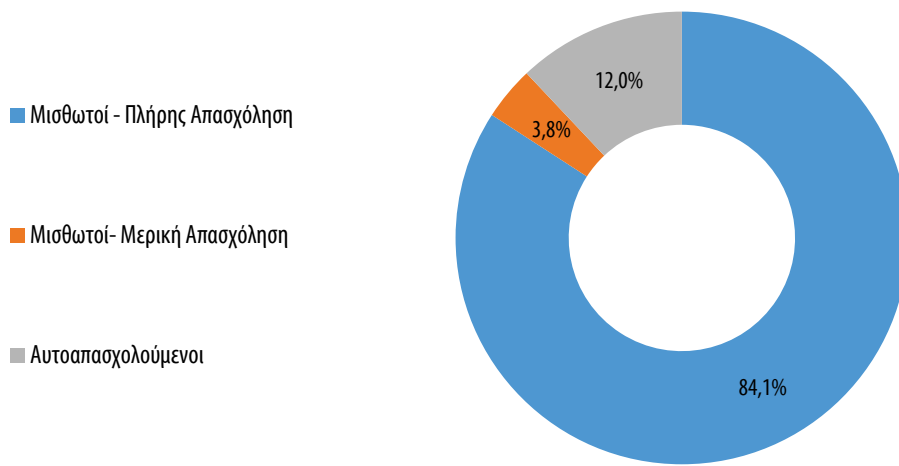
Διάγραμμα 2.5. Ποσοστό (%) ανέργων διδακτόρων ανά έτος αποφοίτησης (1990 -2013)

Μισθωτή εργασία και αυτοαπασχόληση

Οι εργαζόμενοι διδάκτορες απασχολούνται κυρίως με σχέση μισθωτής εργασίας πλήρους απασχόλησης, σε ποσοστό 84,1%, ως αυτοαπασχολούμενοι σε ποσοστό 12,0% και τέλος με μισθωτή εργασία μερικής απασχόλησης σε ποσοστό 3,8% (Διάγραμμα 2.6).

Διάγραμμα 2.6. Ποσοστό (%) εργαζομένων διδασκόντων ανά είδος απασχόλησης (μισθωτοί πλήρους απασχόλησης, μισθωτοί με μερική απασχόληση, αυτοαπασχολούμενοι)¹⁷

Το ποσοστό αυτοαπασχόλησης στους άνδρες εργαζόμενους διδάκτορες είναι 13,7% και στις γυναίκες 9,4%.

Η ανάλυση του είδους της απασχόλησης (μισθωτή εργασία πλήρους ή μερικής απασχόλησης, αυτοαπασχόληση) ανά επιστημονικό πεδίο (Διάγραμμα 2.7.) δείχνει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό μισθωτών διδασκόντων πλήρους απασχόλησης (89,9%) καταγράφεται στις «Ανθρωπιστικές Επιστήμες» και το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης (18,0%) στις «Επιστήμες Μηχανικού & Τεχνολογία».

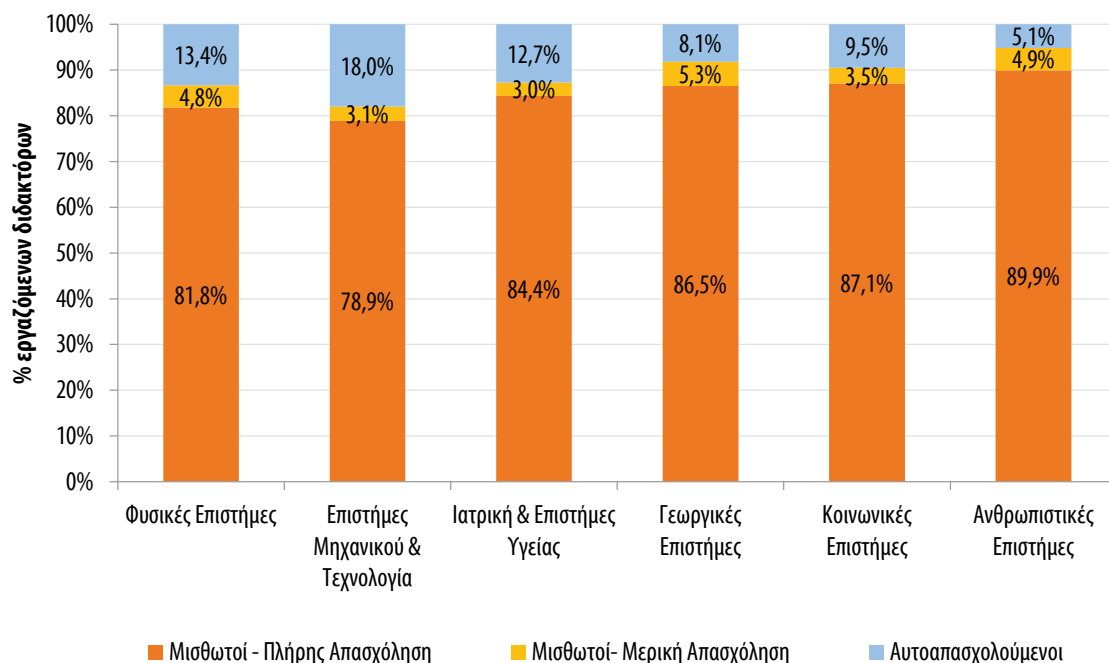
Στους νεότερους διδάκτορες, κάτω των 35 ετών, καταγράφονται τα μεγαλύτερα ποσοστά αυτοαπασχόλησης (28,6%) και μερικής απασχόλησης (10,0%) (Διάγραμμα 2.8). Τα ποσοστά αυτά μειώνονται όσο αυξάνονται οι ηλικιακές ομάδες και οι διδάκτορες περνούν σε θέσεις μισθωτής εργασίας πλήρους απασχόλησης. Εξάριση αποτελεί το υψηλό ποσοστό αυτοαπασχόλησης (22,8%) που καταγράφεται σε αυτούς που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 65-69 ετών.

¹⁷ Μισθωτός: Άτομο που κατά την περίοδο αναφοράς εργάζεται έναντι ημερομισθίου ή μισθού, σε χρήμα ή σε είδος.

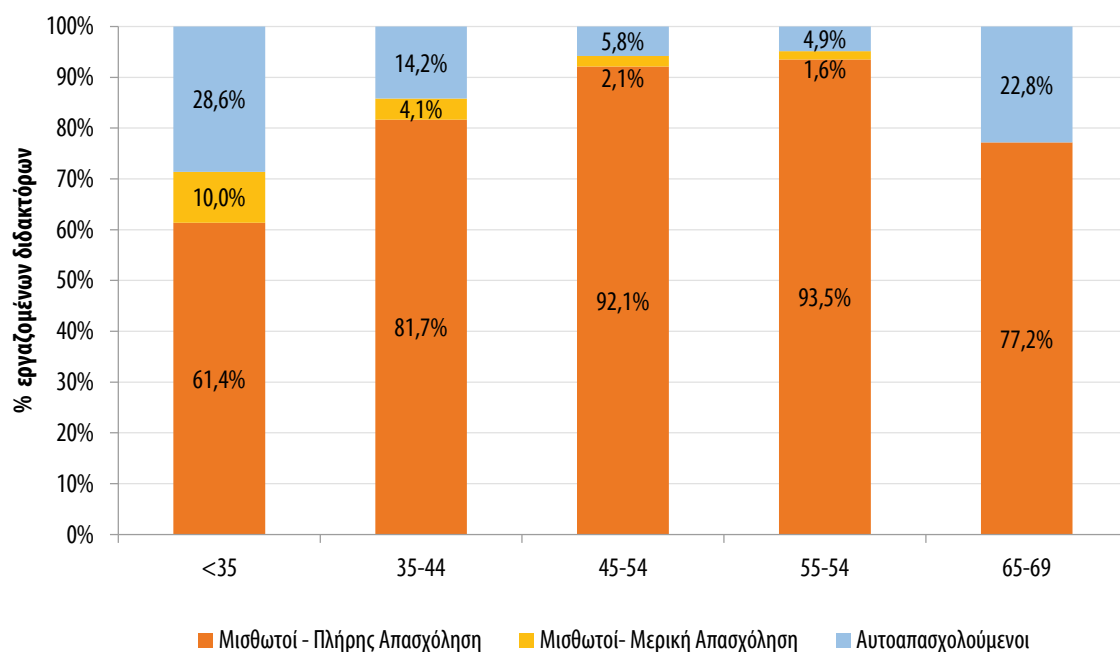
Αυτοαπασχολούμενος: Άτομο που κατά την περίοδο αναφοράς εργάζεται με σκοπό το κέρδος ή το οικονομικό όφελος της οικογένειας σε χρήμα ή σε είδος / Ελεύθερος επαγγελματίας.

Η απασχόληση που αντιστοιχεί στο πλήρες ωράριο εργασίας καλείται πλήρης απασχόληση και αντιδιαστέλλεται από τη μορφή εκείνης της απασχόλησης κατά την οποία συμφωνείται ότι ο εργαζόμενος θα προσφέρει εργασία μικρότερης διάρκειας και θα λαμβάνει αντίστοιχα μικρότερη αμοιβή.

Διάγραμμα 2.7. Ποσοστό (%) εργαζομένων διδασκόντων ανά επιστημονικό πεδίο και είδος απασχόλησης (μισθωτοί πλήρους απασχόλησης, μισθωτοί με μερική απασχόληση, αυτοαπασχολούμενοι)

Διάγραμμα 2.8. Ποσοστό (%) εργαζομένων διδασκόντων ανά ηλικιακή ομάδα και είδος απασχόλησης (μισθωτοί πλήρους απασχόλησης, μισθωτοί με μερική απασχόληση, αυτοαπασχολούμενοι)

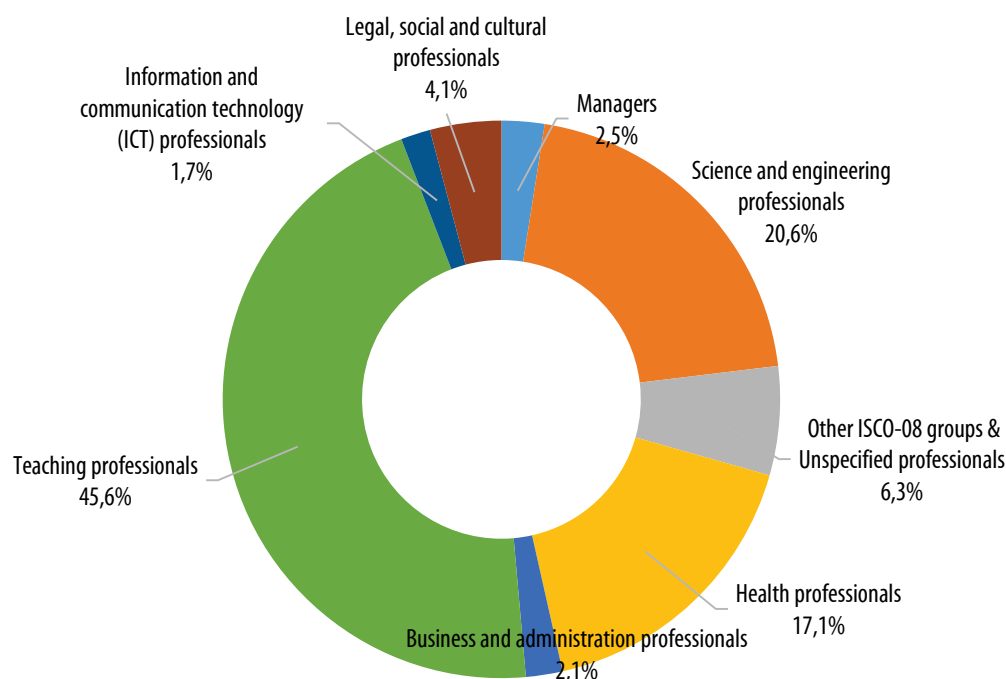

Επαγγέλματα και τομείς απασχόλησης

Τα επαγγέλματα που ασκούν οι εργαζόμενοι (μισθωτοί και αυτοαπασχολούμενοι) διδάκτορες αναλύονται βάσει της διεθνούς τυποποιημένης ταξινόμησης των επαγγελμάτων (International Standard Classification of Occupations)¹⁸ στο Διάγραμμα 2.9.

Το κυριότερο επάγγελμα, με ποσοστό 45,6% στους εργαζόμενους διδάκτορες, αφορά την εκπαίδευση (teaching professionals). Ακολουθούν, με ποσοστό 20,6%, τα επαγγέλματα στον τομέα των επιστημών και της μηχανικής (science and engineering professionals) και με ποσοστό 17,1% τα επαγγέλματα στον χώρο της υγείας (health professionals).

Διάγραμμα 2.9. Ποσοστό (%) εργαζομένων (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) διδασκόντων ανά επάγγελμα (ISCO-08)

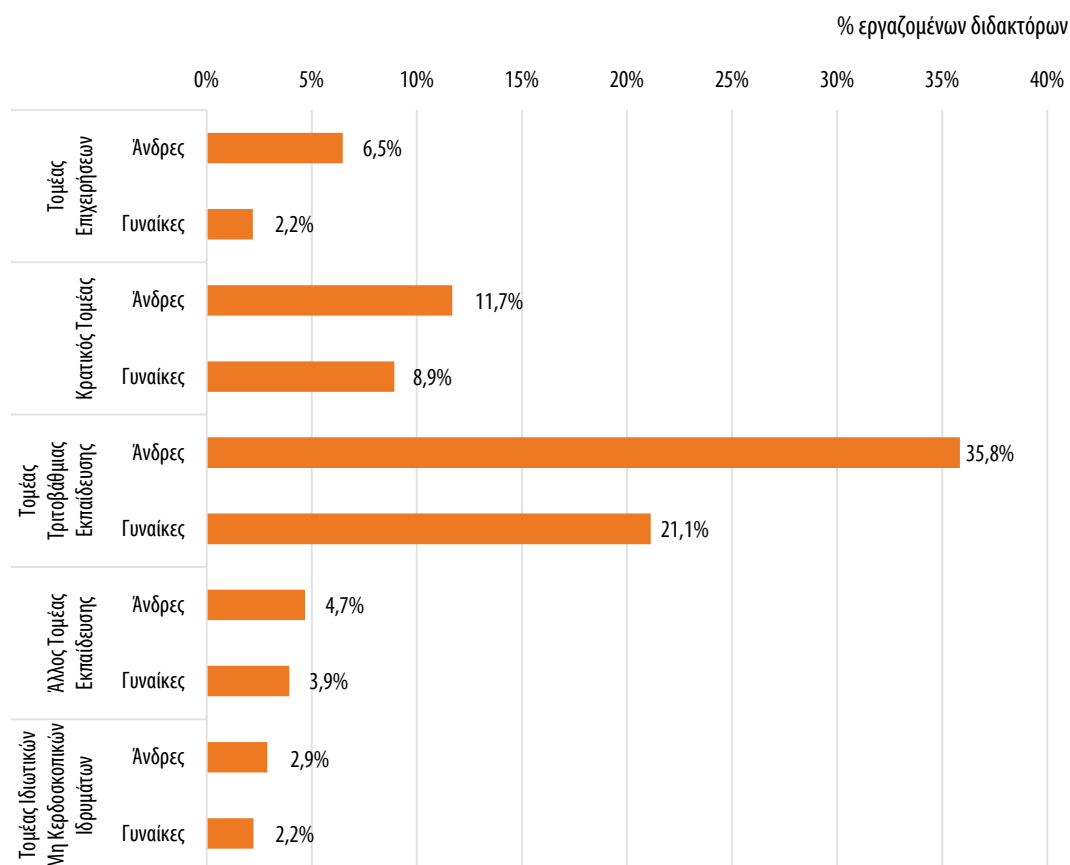

Όσον αφορά τον τομέα απασχόλησης, το μεγαλύτερο ποσοστό (56,9%) των εργαζομένων διδασκόντων συγκεντρώνεται στον τομέα της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, από τους οποίους 35,8% είναι άνδρες και 21,1% γυναίκες (Διάγραμμα 2.10).

Στον κρατικό τομέα εργάζεται το 20,6%, από τους οποίους 11,7% είναι άνδρες και 8,9% γυναίκες. Στις επιχειρήσεις απασχολείται το 8,7% των διδασκόντων, 6,5% άνδρες και 2,2% γυναίκες.

¹⁸ International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08) published by the International Labour Organisation (<http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/isco08/>). Η πλήρης ταξινόμηση παρατίθεται στην Ενότητα 4 – Μεθοδολογικές Σημειώσεις.

Διάγραμμα 2.10. Ποσοστό (%) εργαζομένων (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) διδασκόντων ανά φύλο και τομέα απασχόλησης¹⁹

¹⁹ Ο «τομέας τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Higher Education Sector- HES)» αποτελείται από όλα τα πανεπιστήμια, τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και τα αναγνωρισμένα από το κράτος ΙΕΚ. Περιλαμβάνει επίσης όλα τα ερευνητικά ινστιτούτα, τους πειραματικούς σταθμούς και τις κλινικές που λειτουργούν υπό άμεσο έλεγχο ή την εποπτεία ή σε σύνδεση με άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ο «άλλος τομέας εκπαίδευσης (Other Education Sector- OTHER EDU)» αποτελείται από τα ιδρύματα προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ασχέτως πηγής χρηματοδότησης ή νομικού καθεστώτος.

Ο «κρατικός τομέας (Government Sector - GOV)» αποτελείται από:

- όλες τις υπηρεσίες, τα υπουργεία και άλλους οργανισμούς που παρέχουν αλλά δεν πωλούν εκείνες τις κοινωφελείς υπηρεσίες, πλην της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες δεν είναι δυνατόν να παρασχεθούν με ευκολότερο και οικονομικότερο τρόπο. Αυτοί οι φορείς επίσης διοικούν το κράτος και την οικονομική και κοινωνική πολιτική της κοινότητας (οι δημόσιες επιχειρήσεις περιλαμβάνονται στον τομέα των επιχειρήσεων)

- ιδρύματα μη-κερδοσκοπικού χαρακτήρα (ΜΚΙ) που ελέγχονται και χρηματοδοτούνται κυρίως από το κράτος

Ο «τομέας των επιχειρήσεων ((Business Enterprise Sector - BES)» περιλαμβάνει:

- όλες τις εταιρείες, οργανισμούς και ιδρύματα, η κύρια δραστηριότητα των οποίων είναι η παραγωγή προϊόντων ή υπηρεσιών (εκτός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) που διατίθενται στην αγορά προς πώληση στο ευρύ κοινό σε τιμή σημαντικής οικονομικής αξίας

- τα ιδιωτικά μη-κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν κυρίως τις παραπάνω μονάδες

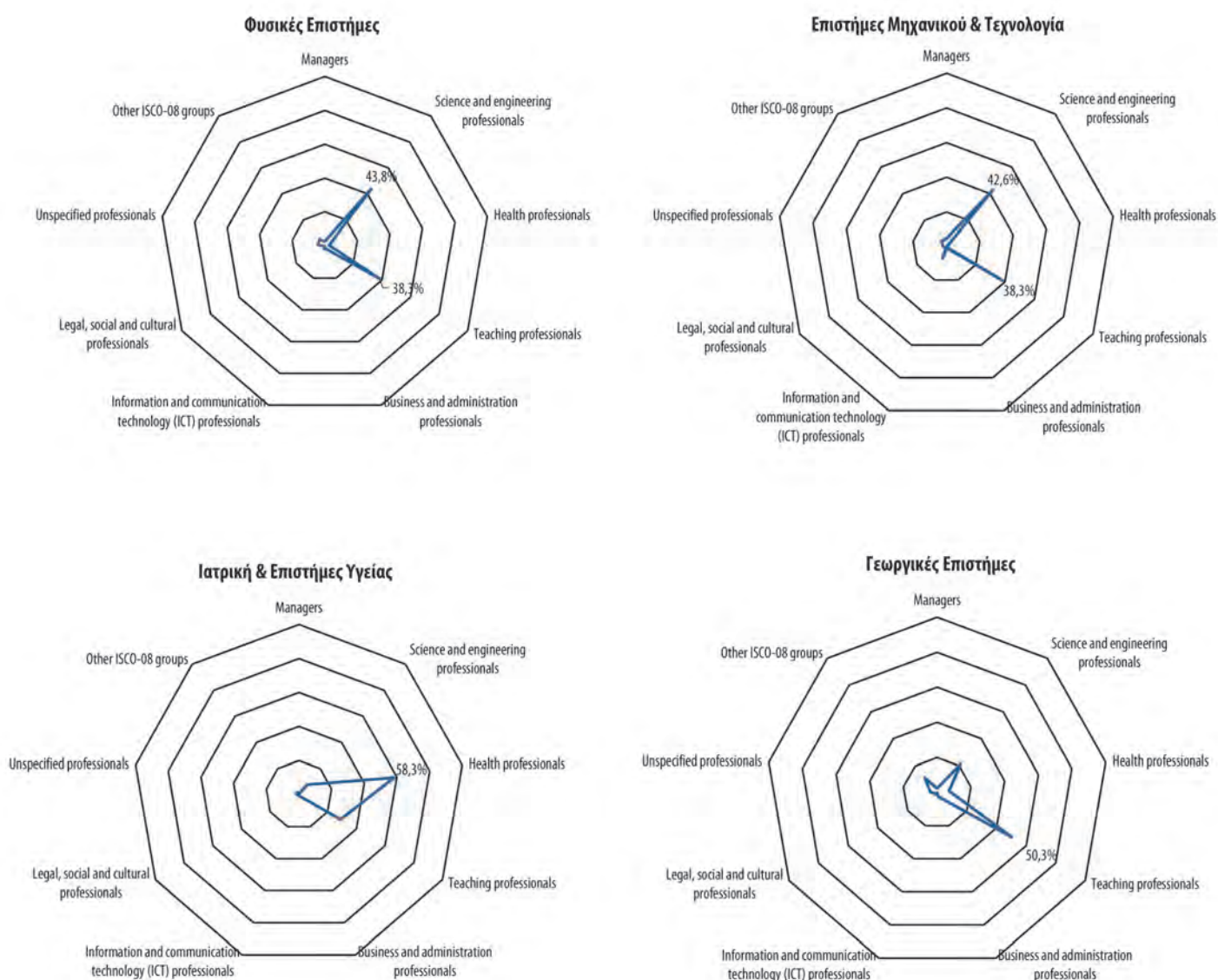
Ο «τομέας ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων (Private Nonprofit Sector - PNP)» περιλαμβάνει:

- μη εμπορικά, ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που παρέχουν υπηρεσίες στους πολίτες
- ιδιώτες ή νοικοκυριά.

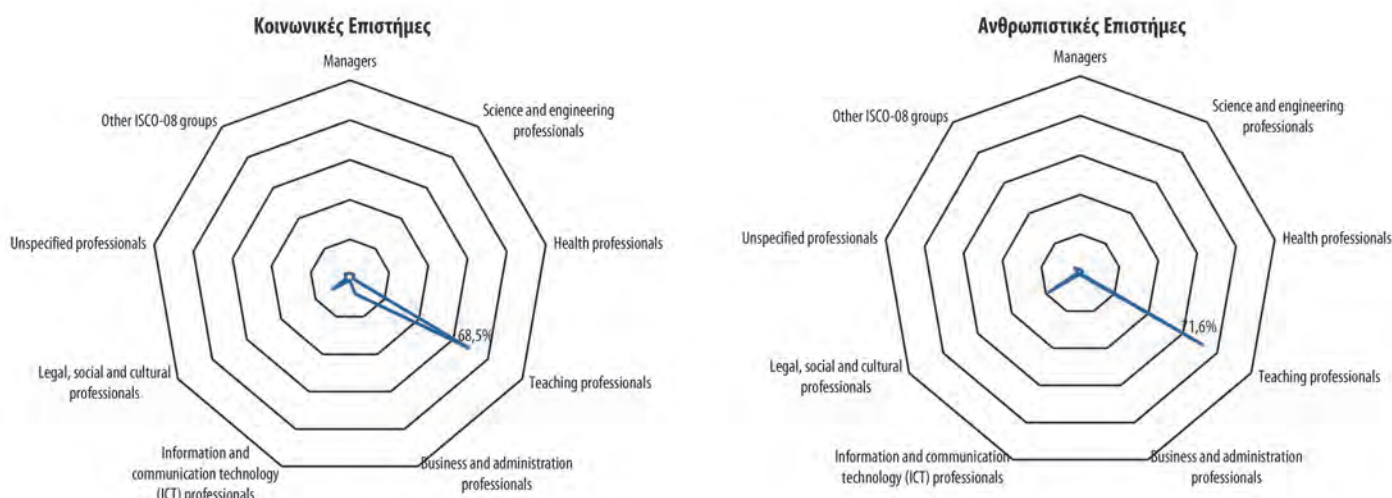
Συνάφεια απασχόλησης με σπουδές και βαθμός ικανοποίησης

Το επάγγελμα²⁰ που ασκούν οι εργαζόμενοι διδάκτορες (μισθωτοί και αυτοαπασχολούμενοι) συναρτάται με το επιστημονικό πεδίο του διδακτορικού τους. Για παράδειγμα, όπως φαίνεται στο παρακάτω Διάγραμμα 2.11, η πλειονότητα (58,3%) των απόφοιτων με διδακτορικό στην «Ιατρική & Επιστήμες Υγείας» εργάζεται ως «επαγγελματίες υγείας».

Διάγραμμα 2.11. Συσχέτιση του επαγγέλματος των εργαζομένων (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) διδασκόντων με το επιστημονικό πεδίο διατριβής τους

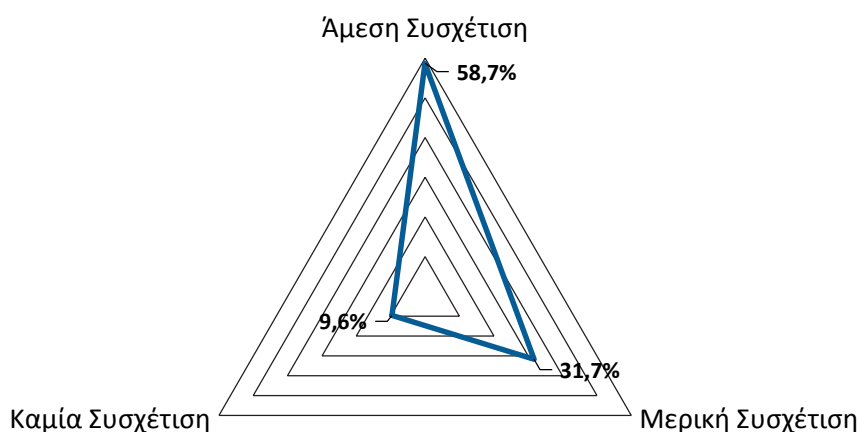

²⁰ Ακολουθείται η διεθνής τυποποιημένη ταξινόμηση των επαγγελμάτων International Standard Classification of Occupations ISCO 2008, βλέπε και διάγραμμα 2.9.

Οι περισσότεροι εργαζόμενοι διδάκτορες, σε ποσοστό 58,7%, θεωρούν ότι η εργασία τους έχει άμεση συσχέτιση με το αντικείμενο των διδακτορικών τους σπουδών (Διάγραμμα 2.12). Τα ποσοστά του βαθμού συσχέτισης της εργασίας με τις διδακτορικές σπουδές είναι παρόμοια τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες.

Διάγραμμα 2.12. Ποσοστό (%) εργαζομένων (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) διδακτόρων και βαθμός συσχέτισης της απασχόλησής τους (άμεση, μερική, καμία συσχέτιση) με τις διδακτορικές τους σπουδές

Στον πίνακα 2.2 καταγράφεται ο βαθμός συσχέτισης της εργασίας των διδασκόντων με τις διδακτορικές σπουδές για τις χώρες που συμμετέχουν στην έρευνα CDH. Όπως φαίνεται στον πίνακα τα ποσοστά διαφοροποιούνται, με τη Χιλή να καταγράφει το μεγαλύτερο ποσοστό διδασκόντων για τους οποίους η εργασία έχει άμεση συσχέτιση με την εργασία τους και τις Κάτω Χώρες το μικρότερο.

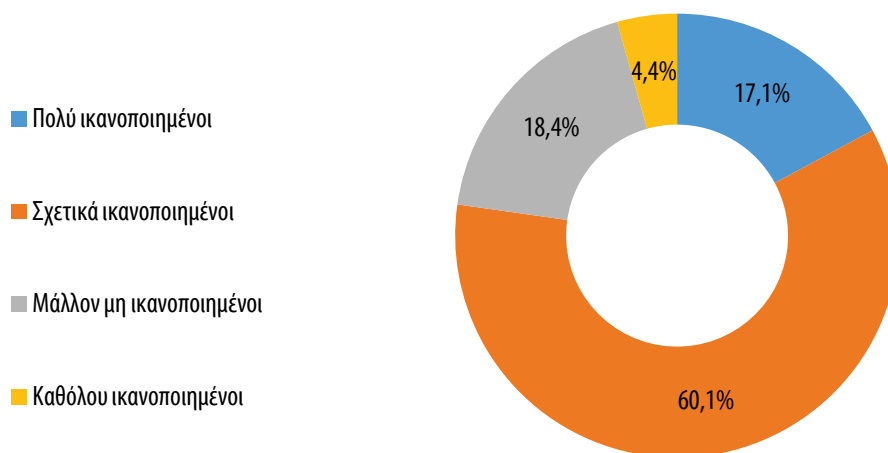
Πίνακας 2.2. Βαθμός συσχέτισης της απασχόλησης των εργαζομένων (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) διδασκόντων με τις διδακτορικές σπουδές

	Έτος Αναφοράς	Άμεση Συσχέτιση		Μερική Συσχέτιση		Καμία Συσχέτιση	
		Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες
Ελλάδα	2013	56,9	59,8	32,5	31,2	10,6	9,0
Βέλγιο	2012	37,8	44,1	31,4	31,4	30,8	24,5
Βουλγαρία	2009	84,0	85,1	9,5	11,5	6,6	3,3
Γερμανία	2011	21,5	26,2	37,8	38,4	11,6	29,1
Ελβετία	2013	71,1	69,4	15,3	18,4	13,2	12,3
Ηνωμένες Πολιτείες	2013	69,0	64,9	24,2	26,9	6,8	8,1
Ισλανδία	2009	67,2	55,9	28,2	31,2	4,7	12,9
Ισπανία	2009	60,1	66,4	22,5	18,9	17,4	14,6
Ισραήλ	2009	59,0	62,2	28,1	23,5	13,0	14,4
Κάτω Χώρες	2013	18,2	21,5	49,9	48,9	31,7	29,3
Κροατία	2009	72,1	74,6	24,6	20,8	3,3	4,6
Λετονία	2009	47,8	42,8	36,7	33,9	15,6	23,4
Λιθουανία	2009	51,9	48,4	35,7	39,2	12,4	12,4
Μάλτα	2009	77,6	78,5	15,9	14,2	6,5	7,3
Ουγγαρία	2009	75,0	83,3	20,6	12,0	4,4	4,7
Πολωνία	2008	78,5	75,5	15,7	18,3	5,8	6,2
Πορτογαλία	2012	68,3	73,3	28,7	24,3	3,0	2,4
Ρουμανία	2008	80,2	81,7	14,5	14,1	5,3	4,2
Ρωσία	2012	76,5	73,1	18,9	21,0	3,1	4,4
Σλοβενία	2012	69,7	69,9	22,0	22,1	8,4	8,1
Τουρκία	2009	86,8	85,9	9,5	10,3	3,7	3,8
Χιλή	2011	88,3	90,0	9,0	8,1	2,7	1,8

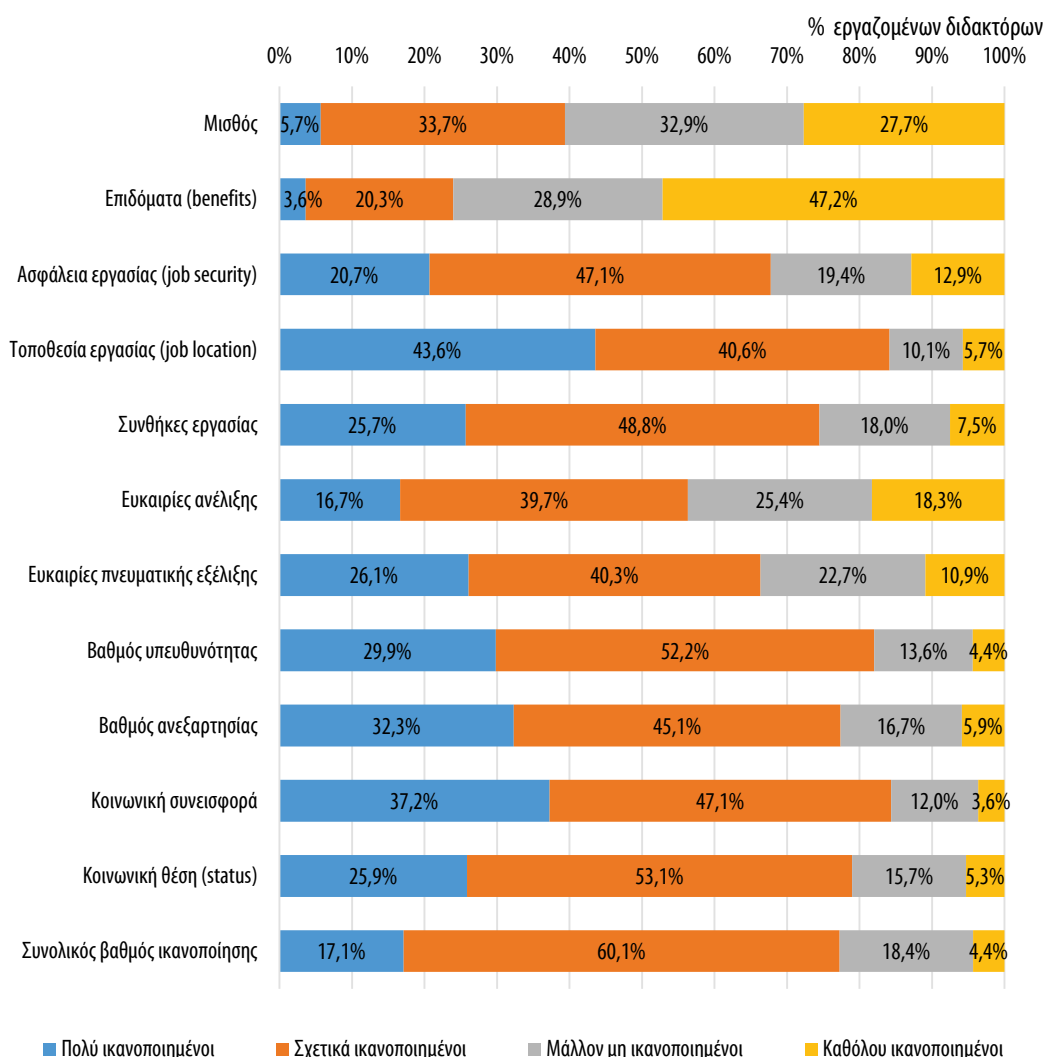
Η μεγάλη πλειονότητα των εργαζομένων διδασκόντων, σε ποσοστό 77,2%, δηλώνουν ότι είναι πλήρως (ποσοστό 17,1%) ή μερικώς (ποσοστό 60,1%) ικανοποιημένοι από την απασχόλησή τους (Διάγραμμα 2.13).

Οι κυριότεροι παράγοντες ικανοποίησης σχετίζονται με την «κοινωνική συνεισφορά», την «τοποθεσία εργασίας» και τον «βαθμό υπευθυνότητας» (Διάγραμμα 2.14). Στον αντίποδα, οι χαμηλότεροι βαθμοί ικανοποίησης αφορούν την οικονομική αποζημίωση, σε «μισθό» και «επιδόματα (benefits)».

Διάγραμμα 2.13. Ποσοστό (%) εργαζομένων (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) διδακτόρων και συνολικός βαθμός ικανοποίησης σε σχέση με την απασχόλησή τους

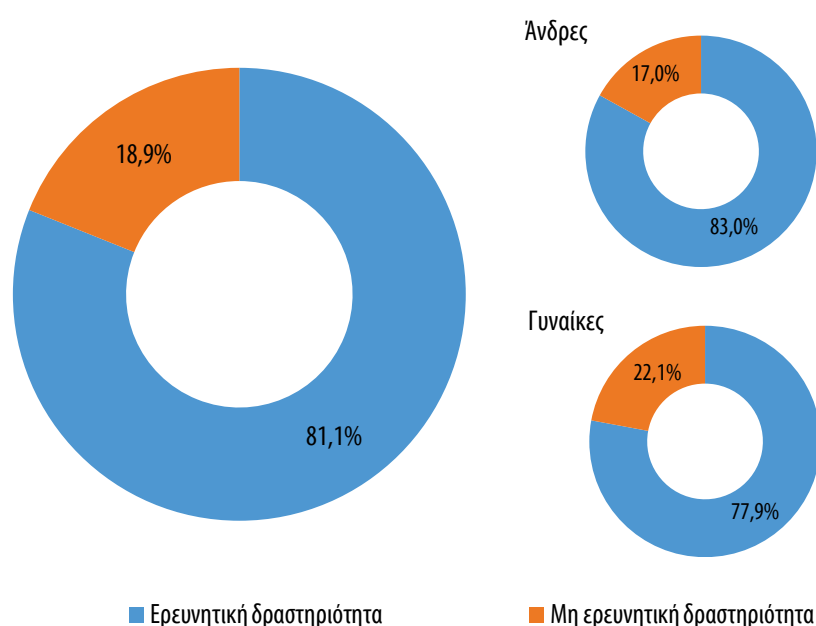
Διάγραμμα 2.14. Ποσοστό (%) εργαζομένων (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) διδακτόρων και βαθμός ικανοποίησης σε σχέση με διάφορους παράγοντες που αφορούν την απασχόλησή τους

Ερευνητική δραστηριότητα

Στην Ελλάδα, το ποσοστό των εργαζομένων διδασκόντων που απασχολούνται σε ερευνητικές δραστηριότητες ανέρχεται σε 81,1% (Διάγραμμα 2.15). Το ποσοστό διδασκόντων με ερευνητική δραστηριότητα στους άνδρες είναι 83,0%, λίγο υψηλότερο από τις γυναίκες (77,9%).

Διάγραμμα 2.15. Ποσοστό (%) εργαζομένων (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) διδασκόντων με ερευνητική δραστηριότητα²¹, συνολικά και ανά φύλο

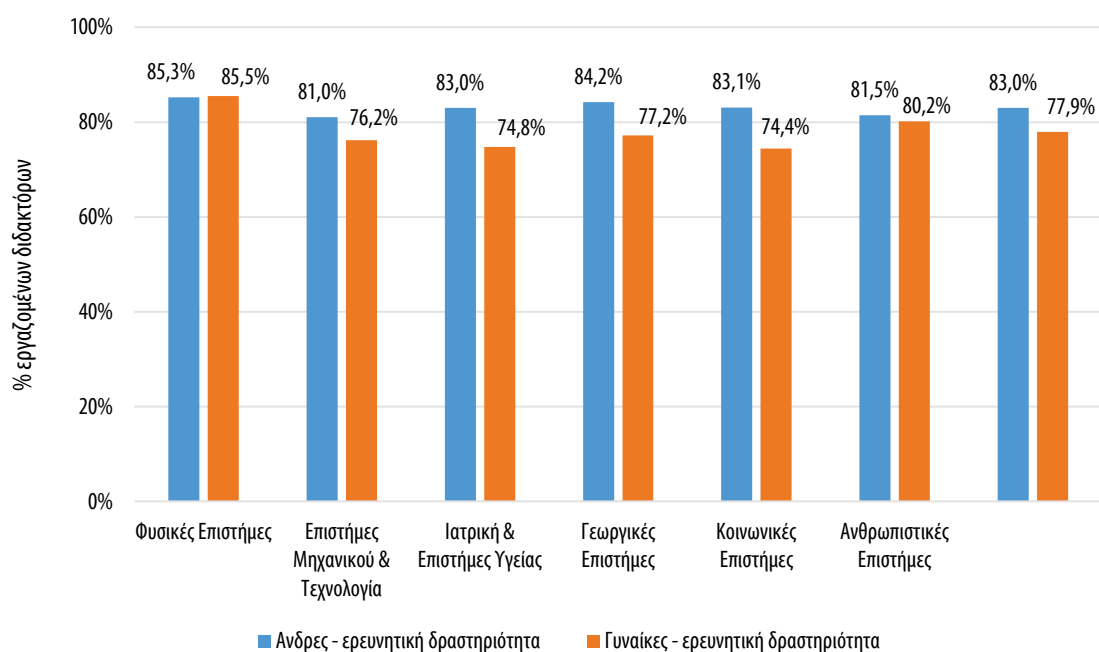
Το ποσοστό των ανδρών διδασκόντων με ερευνητική δραστηριότητα δεν διαφοροποιείται σημαντικά με το επιστημονικό πεδίο και το υψηλότερο ποσοστό (85,3%) αφορά στο επιστημονικό πεδίο «Φυσικές Επιστήμες» (Διάγραμμα 2.16).

Στις γυναίκες κατόχους διδακτορικού τίτλου, οι διαφοροποιήσεις είναι λίγο μεγαλύτερες με το υψηλότερο ποσοστό (85,5%) να αφορά επίσης στο επιστημονικό πεδίο «Φυσικές Επιστήμες» και ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά γυναικών με ερευνητική δραστηριότητα καταγράφονται στα επιστημονικά πεδία «Κοινωνικές επιστήμες» και «Ιατρική & Επιστήμες Υγείας» (74,4% και 74,8% αντίστοιχα).

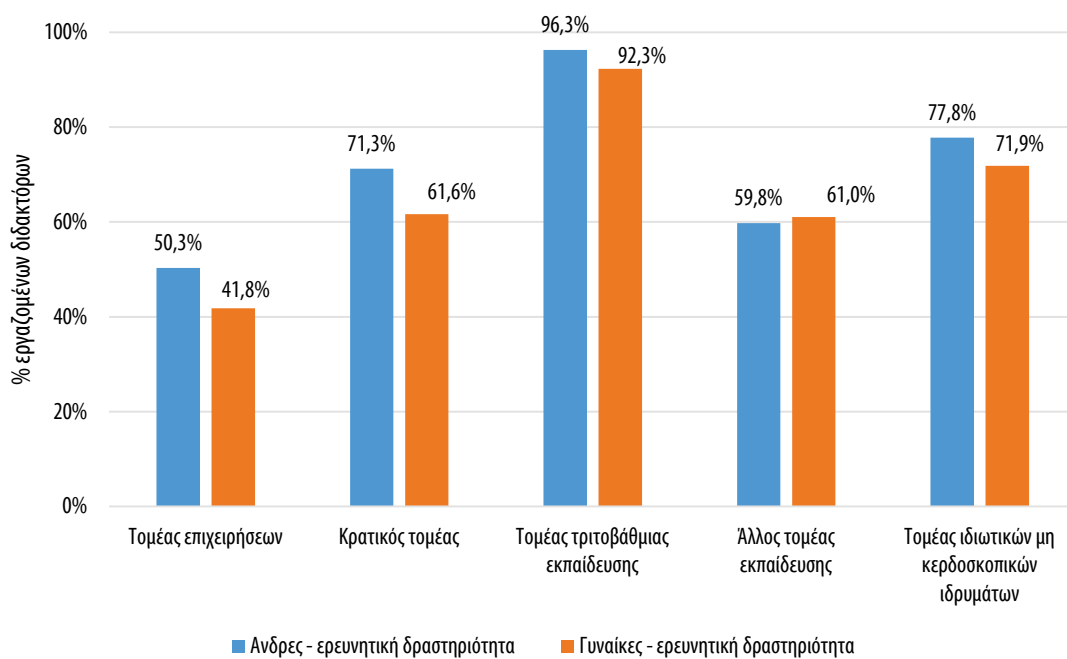
Ο τομέας τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης παρουσιάζει τα μεγαλύτερα ποσοστά διδασκόντων με απασχόληση σε ερευνητικές δραστηριότητες, με ποσοστά πάνω από 90% τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες (Διάγραμμα 2.17). Οι διδάκτορες στον τομέα των επιχειρήσεων απασχολούνται σε ερευνητικές δραστηριότητες σε σαφώς χαμηλότερα ποσοστά, 50,3% οι άνδρες και 41,8% οι γυναίκες.

²¹ Ερευνητής είναι ο επαγγελματίας που συμμετέχει στη σύλληψη ή τη δημιουργία νέας γνώσης, διαδικασιών παραγωγής προϊόντων, μεθόδων, συστημάτων και στη διαχείριση των σχετικών έργων.
Πηγή: Frascati Manual (OECD, 2002)

Διάγραμμα 2.16. Ποσοστό (%) εργαζομένων (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) διδασκόντων με ερευνητική δραστηριότητα ανά επιστημονικό πεδίο και ανά φύλο

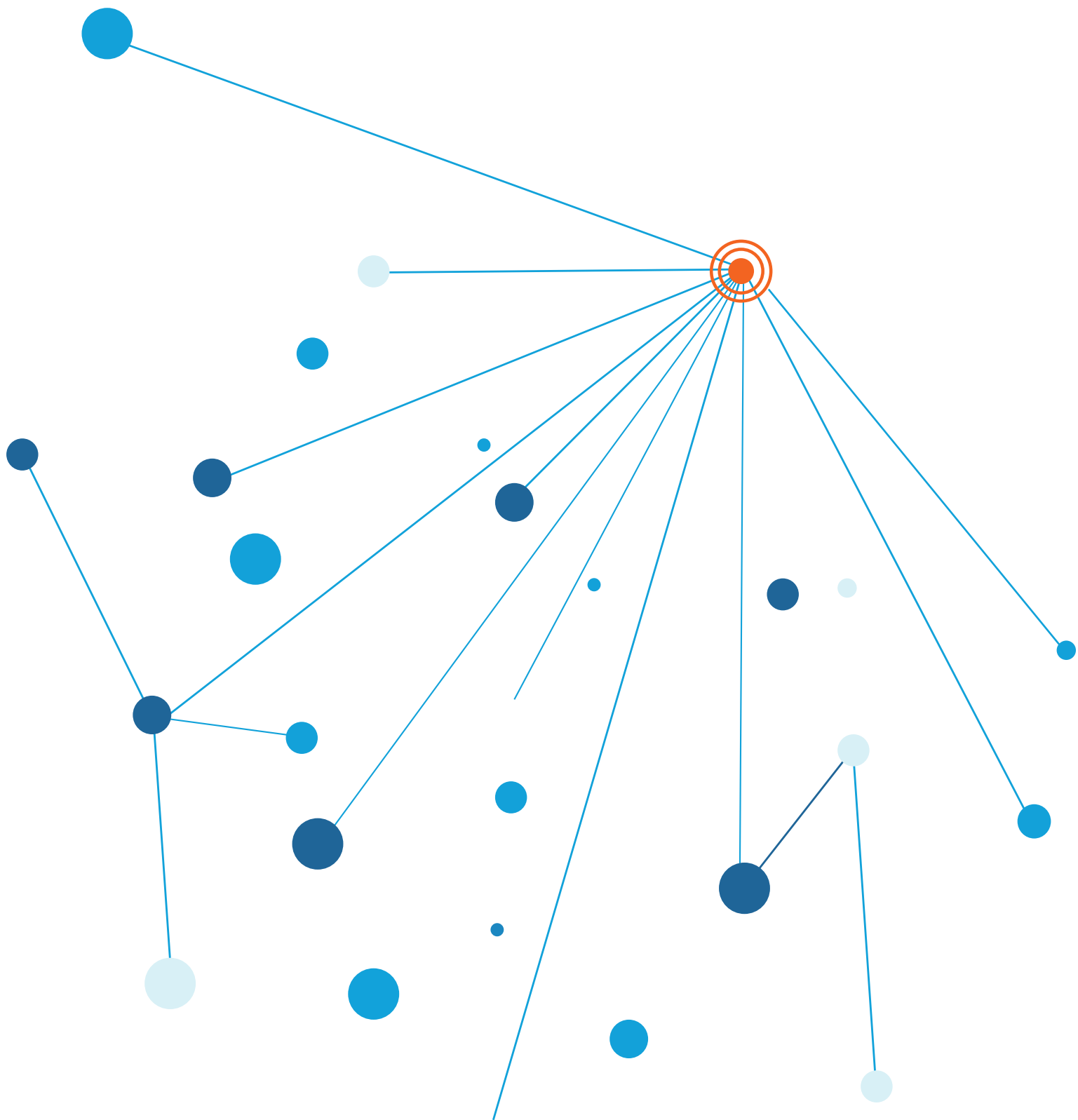
Διάγραμμα 2.17. Ποσοστό (%) εργαζομένων (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) διδασκόντων με ερευνητική δραστηριότητα ανά τομέα και ανά φύλο

Στην πλειονότητα των χωρών που συμμετέχουν στην έρευνα CDH, ο τομέας της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό των εργαζομένων διδασκόντων σε ερευνητική θέση, που υπερβαίνει το 60%. Ακολουθεί ο κρατικός τομέας που φαίνεται να αποτελεί τη δεύτερη επιλογή των διδασκόντων που απασχολούνται σε ερευνητική θέση.

Πίνακας 2.3. Ποσοστό (%) εργαζομένων (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) διδασκόντων με ερευνητική δραστηριότητα ανά τομέα στην Ελλάδα και στις λοιπές χώρες της έρευνας CDH

	Έτος αναφοράς	Τομέας επιχειρήσεων		Κρατικός τομέας		Τομέας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης		Τομέας ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων	
		Ερευνητές	Μη-Ερευνητές	Ερευνητές	Μη-Ερευνητές	Ερευνητές	Μη-Ερευνητές	Ερευνητές	Μη-Ερευνητές
Ελλάδα	2013	48,1	51,9	67,1	32,9	94,8	5,2	75,2	24,8
Βέλγιο	2012	37,7	52,8	32,2	56,6	19,6	72,1	45,8	40,2
Βουλγαρία	2009	35,2	64,8	88,2	11,8	87,4	12,4	42,5	20,1
Γερμανία	2011	6,5	93,5	36,4	63,5	69,3	30,7
Ηνωμένες Πολιτείες	2013	60,3	39,6	62,4	37,5	65,0	35,0	58,0	42,3
Ισπανία	2009	26,5	73,5	46,5	53,5	86,0	14,0	63,2	36,8
Κάτω Χώρες	2013	84,9	15,1	75,8	24,2	90,9	9,1	74,5	25,5
Κροατία	2009	43,9	56,1	78,2	21,8	93,1	6,9	52,7	47,3
Κορέα	2012	35,6	64,4	68,9	31,1	48,4	51,6	45,7	54,3
Ταϊβάν	2012	38,5	60,9	80,0	19,6	93,9	6,1	28,8	69,7
Λετονία	2009	53,0	47,0	82,7	17,3	91,8	8,2	100,0	0,0
Λιθουανία	2009	43,9	56,1	66,6	33,4	91,3	8,7	63,9	36,1
Μάλτα	2009	41,2	58,8	53,1	46,9	88,7	11,3	47,2	52,8
Νορβηγία	2008
Ουγγαρία	2009	63,8	36,2	87,5	12,5	88,8	11,2	63,3	36,7
Πολωνία	2008	22,7	77,3	100,0	0,0	96,5	3,5	54,7	45,3
Πορτογαλία	2012	56,0	44,0	78,3	21,7	92,2	7,8	93,6	6,4
Ρουμανία	2008	45,6	54,4	40,6	59,4	60,0	40,0	27,4	72,6
Ρωσία	2012	42,4	57,6	71,1	28,9	17,7	82,3	48,8	51,2
Σλοβενία	2012	76,3	23,7	82,8	17,8	93,0	7,0	63,4	...
Τουρκία	2009	16,2	83,8	26,5	73,5	77,2	22,8	18,4	81,6
Χιλή	2011	0,00	100,0	36,4	63,5	69,3	30,7

Ενότητα 3

Κινητικότητα διδασκόντων

Στην τρίτη αυτή ενότητα παρατίθενται τα στοιχεία που αφορούν την κινητικότητα των διδασκόντων, επαγγελματική και διεθνή.

Όσον αφορά την **επαγγελματική κινητικότητα**, στο πλαίσιο της έρευνας CDH καταγράφονται οι διδάκτορες οι οποίοι έχουν αλλάξει απασχόληση την τελευταία δεκαετία πριν το έτος αναφοράς της έρευνας, η οποία στη συγκεκριμένη έρευνα αφορά την περίοδο από τον Ιανουάριο 2004 έως και τον Δεκέμβριο 2013.

Τα αποτελέσματα της έρευνας για την επαγγελματική κινητικότητα, παρουσιάζονται αναλυτικά στους πίνακες και τα διαγράμματα που ακολουθούν στη συνέχεια της ενότητας και συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Στην Ελλάδα περίπου τέσσερις στους δέκα διδάκτορες (ποσοστό 37,1%) έχουν αλλάξει απασχόληση τη δεκαετία Ιανουάριος 2004–Δεκέμβριος 2013. Με βάση το ποσοστό αυτό η Ελλάδα βρίσκεται στην τέταρτη θέση μετά την Πολωνία, την Ολλανδία και το Ισραήλ.
- Η μεγαλύτερη κινητικότητα σε σχέση με την αλλαγή απασχόλησης καταγράφεται στους διδάκτορες που εργάζονται σε άλλον τομέα εκπαίδευσης, πλην της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας, όπου ποσοστό 39,7% των διδασκόντων που εργάζονται στον τομέα έχουν αλλάξει απασχόληση την δεκαετία Ιανουάριος 2004–Δεκέμβριος 2013, και στον κρατικό τομέα, όπου το αντίστοιχο ποσοστό είναι 39,6%.
- Η κινητικότητα, όσον αφορά την αλλαγή απασχόλησης, των διδασκόντων με ερευνητική δραστηριότητα σε σχέση με την κινητικότητα αυτών που δεν απασχολούνται σε δραστηριότητες έρευνας, διαφοροποιείται στους τομείς απασχόλησης. Στον τομέα των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων και τους άλλους τομείς εκπαίδευσης, περισσότερο μετακινούνται οι διδάκτορες με ερευνητική δραστηριότητα, στον κρατικό τομέα τα ποσοστά είναι παρόμοια ενώ στους τομείς των επιχειρήσεων και της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αλλάζουν περισσότερο απασχόληση όσοι δεν έχουν ερευνητική δραστηριότητα.
- Ο τομέας της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι, με μεγάλη διαφορά, ο δημοφιλέστερος τομέας προορισμού για τους εργαζόμενους διδάκτορες που άλλαξαν απασχόληση τη δεκαετία Ιανουάριος 2004–Δεκέμβριος 2013.

Η ανάλυση της **διεθνούς κινητικότητας** επικεντρώνεται στους Έλληνες διδάκτορες (με ελληνική υπηκοότητα). Σύμφωνα με τις μεθοδολογικές οδηγίες της έρευνας CDH, οι διδάκτορες έχουν διεθνή κινητικότητα εφόσον διέμειναν σε άλλη χώρα πλην της οικείας χώρας υπηκοότητας ή διαμονής τους, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών, για λόγους συναφείς με την ερευνητική τους δραστηριότητα, πριν ή κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και κατά τη δεκαετία πριν το έτος αναφοράς της έρευνας, δηλαδή την περίοδο από τον Ιανουάριο 2004 έως και τον Δεκέμβριο 2013. Εξαιρούνται τα χρονικά διαστήματα που αφορούν κινητικότητα για τουριστικούς και άλλους λόγους που δεν σχετίζονται με ερευνητική δραστηριότητα.

Τα αποτελέσματα της έρευνας για τη διεθνή κινητικότητα, παρουσιάζονται αναλυτικά στους πίνακες και τα διαγράμματα που ακολουθούν στη συνέχεια της ενότητας και συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Η Ελλάδα έχει από τα μεγαλύτερα ποσοστά κινητικότητας, ποσοστό 18,9% για την δεκαετία Ιανουάριος 2004-Δεκέμβριος 2013, και βρίσκεται στην 5^η θέση, μετά τη Μάλτα, την Ουγγαρία, την Ισπανία και την Πορτογαλία.
- Το Ηνωμένο Βασίλειο, οι ΗΠΑ και η Γερμανία αποτελούν τις συνηθέστερες χώρες προορισμού για τους περισσότερους Έλληνες διδάκτορες.
- Σε σχέση με τις λοιπές χώρες της έρευνας CDH, οι Έλληνες διδάκτορες παρουσιάζουν συχνότερη και μεγαλύτερης διάρκειας διαμονή σε χώρες εκτός Ελλάδας, στο πλαίσιο της διεθνούς κινητικότητάς τους. Αναλυτικότερα, το ποσοστό των Ελλήνων διδασκόντων που έχουν διαμείνει 2-4 φορές (38,7%) και 5 φορές και άνω (4,9%) σε άλλη χώρα είναι υψηλότερο από ότι στις άλλες χώρες της έρευνας CDH. Επίσης, η Ελλάδα καταγράφει, μαζί με το Ισραήλ και τη Λιθουανία, τα μεγαλύτερα ποσοστά διδασκόντων με διάρκεια διαμονής σε άλλη χώρα 5-10 έτη.
- Η κινητικότητα των διδασκόντων διαφοροποιείται με την κατάσταση απασχόλησης (εργαζόμενοι-άνεργοι & αδρανείς) και είδος δραστηριότητας (ερευνητική-μη ερευνητική). Υψηλό ποσοστό κινητικότητας (26,0%) καταγράφεται στους άνεργους διδάκτορες, οι οποίοι όπως παρουσιάστηκε στην ενότητα 2 είναι στην πλειονότητά τους κάτω των 35 ετών. Υψηλή κινητικότητα (20,8%) έχουν επίσης οι εργαζόμενοι (είτε μισθωτοί είτε αυτοαπασχολούμενοι) διδάκτορες οι οποίοι έχουν ερευνητική δραστηριότητα.
- Σε σχέση με τους τομείς απασχόλησης, οι υψηλότερες κινητικότητες των διδασκόντων καταγράφονται στον τομέα των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων (23,9%) και τον τομέα τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (22,5%).
- Όσον αφορά την κινητικότητα ανά επιστημονικό πεδίο, τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφονται στα επιστημονικά πεδία «Ιατρική & Επιστήμες Υγείας» (23,9%) και στις «Φυσικές Επιστήμες» (22,6%).
- Οι βασικοί λόγοι κινητικότητας των Ελλήνων διδασκόντων σχετίζονται είτε με την ερευνητική τους δραστηριότητα (όπως εκπόνηση ή συνέχιση των διδακτορικών σπουδών, δημιουργία ερευνητικής ομάδας), σε ποσοστό 38,0%, είτε με την καριέρα τους (όπως αναζήτηση/εύρεση εργασίας, μεταδιδακτορική έρευνα), σε ποσοστό 28,1%.

- Τέλος, στην έρευνα CDH εξετάστηκε επίσης η πρόθεση κινητικότητας των Ελλήνων διδασκόντων για το έτος 2015. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα το ποσοστό των Ελλήνων διδασκόντων που έχουν πρόθεση να διαμείνουν σε άλλη χώρα ανέρχεται σε 10,2% με κυριότερες χώρες προορισμού το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ και τη Γερμανία. Οι εργαζόμενοι διδάκτορες με ερευνητική δραστηριότητα σκοπεύουν να μετακινηθούν εκτός Ελλάδας σε ποσοστό 10,4%, αυτοί χωρίς ερευνητική δραστηριότητα σε ποσοστό 6,3% και οι άνεργοι-αδρανείς σε ποσοστό 21,2%. Οι κυριότεροι λόγοι κινητικότητας για το 2015 αφορούν ακαδημαϊκούς λόγους και την αναζήτηση εργασίας (Διάγραμμα 3.14).

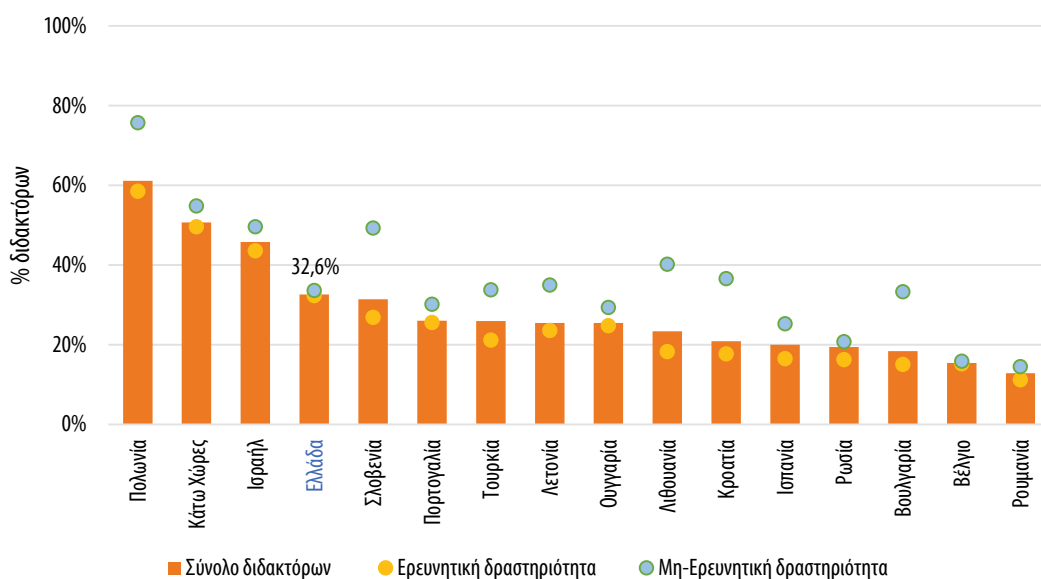
Επαγγελματική κινητικότητα

Τα αποτελέσματα της έρευνας CDH στην Ελλάδα δείχνουν ότι περίπου τέσσερις στους δέκα διδάκτορες (ποσοστό 37,1%) έχουν αλλάξει απασχόληση την τελευταία δεκαετία πριν το έτος αναφοράς της έρευνας, δηλαδή την περίοδο από τον Ιανουάριο 2004 έως και τον Δεκέμβριο 2013.

Με βάση το ποσοστό αυτό η Ελλάδα βρίσκεται στην τέταρτη θέση μετά την Πολωνία, την Ολλανδία και το Ισραήλ. Η Βουλγαρία, το Βέλγιο και η Ρουμανία έχουν τη μικρότερη κινητικότητα όσον αφορά την αλλαγή απασχόλησης.

Στις περισσότερες χώρες η επαγγελματική κινητικότητα των διδασκόντων με ερευνητική δραστηριότητα είναι μικρότερη από την κινητικότητα αυτών που δεν απασχολούνται σε δραστηριότητες έρευνας. Στην Ελλάδα τα ποσοστά κινητικότητας και στις δύο κατηγορίες είναι σχεδόν ίσα, όπως και στο Βέλγιο, τη Ρωσία και τη Ρουμανία.

Διάγραμμα 3.1. Ποσοστό (%) εργαζομένων διδασκόντων που άλλαξαν απασχόληση τη δεκαετία πριν το έτος αναφοράς της έρευνας²², στην Ελλάδα και στις λοιπές χώρες της έρευνας CDH

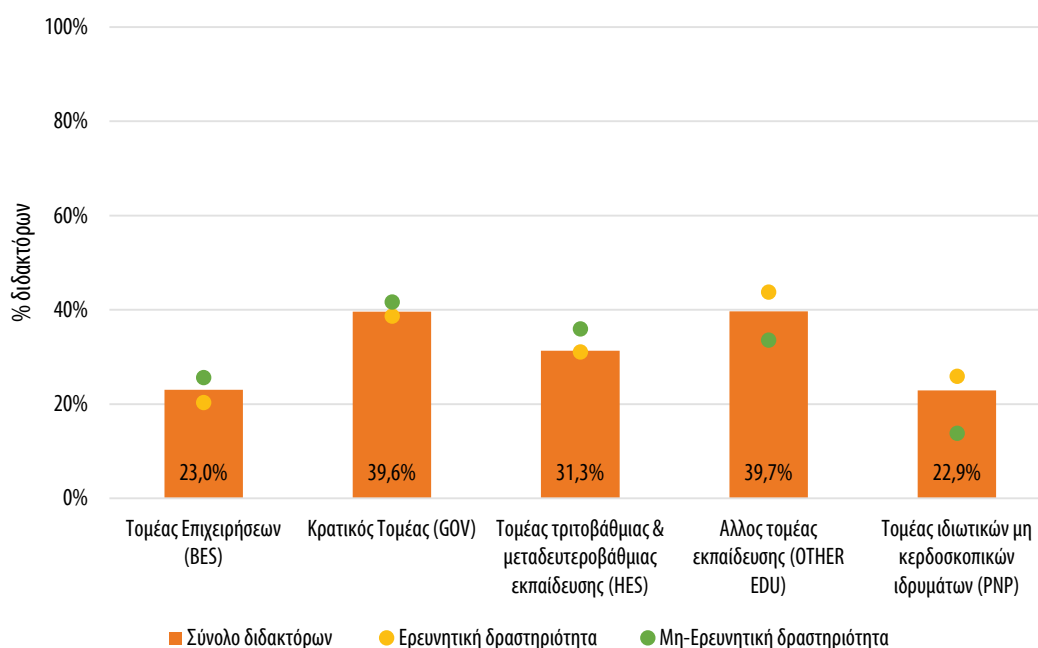

²² Το έτος αναφοράς είναι το 2013 για την Ελλάδα και το 2009 για τις υπόλοιπες χώρες, με εξαίρεση τη Ρουμανία που έχει ως έτος αναφοράς το 2008.

Η μεγαλύτερη κινητικότητα σε σχέση με την αλλαγή απασχόλησης καταγράφεται στους εργαζόμενους διδάκτορες στους άλλους τομείς εκπαίδευσης, πλην της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας, όπου ποσοστό 39,7% των διδασκόντων που εργάζονται στον τομέα έχουν αλλάξει απασχόληση την δεκαετία Ιανουάριος 2004-Δεκέμβριος 2013, και στον κρατικό τομέα, όπου το αντίστοιχο ποσοστό είναι 39,6% (Διάγραμμα 3.2).

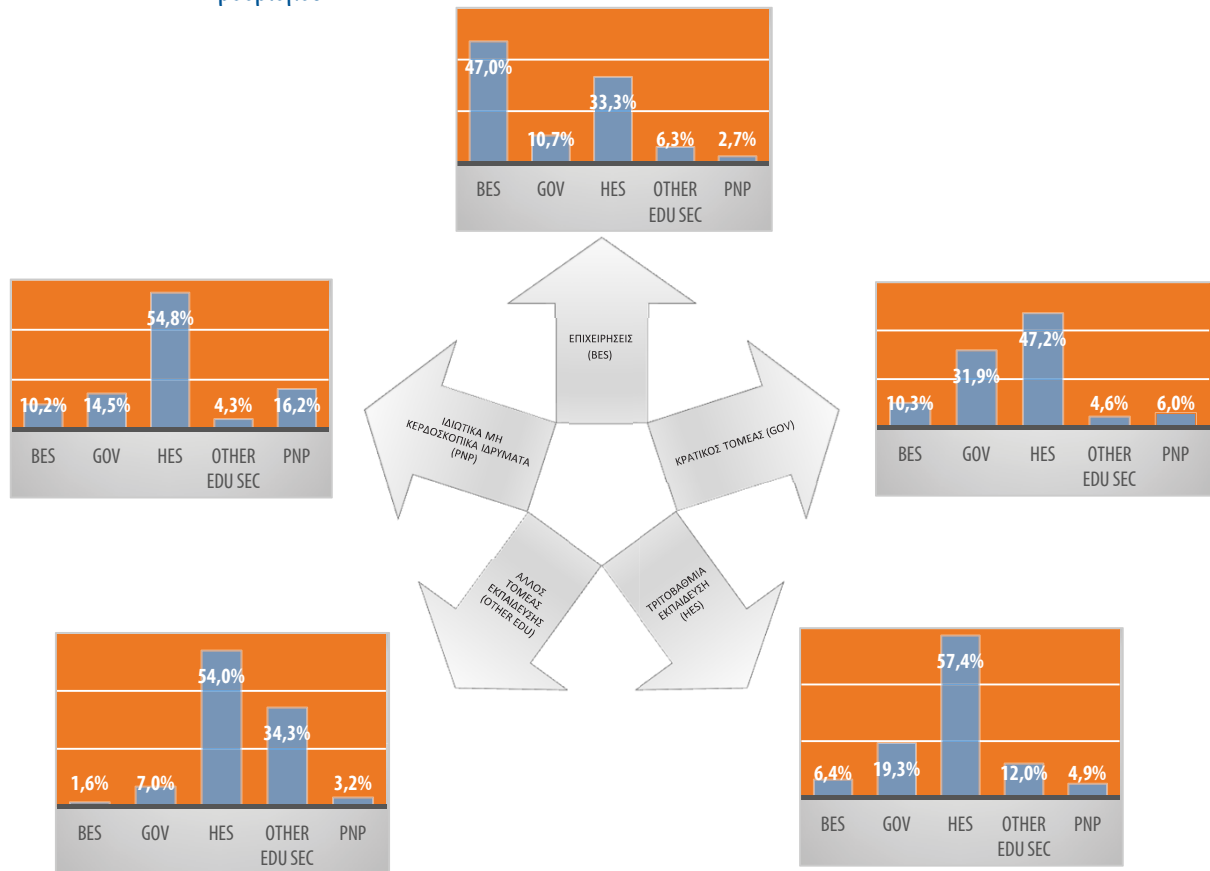
Το Διάγραμμα 3.2 παρουσιάζει επίσης τα ποσοστά κινητικότητας των διδασκόντων με ερευνητική ή όχι δραστηριότητα ανά τομέα απασχόλησης. Στον τομέα των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων και τους άλλους τομείς εκπαίδευσης, περισσότερο μετακινούνται σε άλλες θέσεις απασχόλησης οι διδάκτορες με ερευνητική δραστηριότητα. Στον κρατικό τομέα τα ποσοστά είναι παρόμοια ενώ στους τομείς των επιχειρήσεων και της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αλλάζουν περισσότερο απασχόληση όσοι δεν έχουν ερευνητική δραστηριότητα.

Διάγραμμα 3.2. Ποσοστό (%) εργαζομένων διδασκόντων που άλλαξαν απασχόληση τη δεκαετία Ιανουάριος 2004-Δεκέμβριος 2013 ανά τομέα απασχόλησης

Ο τομέας της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι ο δημοφιλέστερος τομέας προορισμού για τους εργαζόμενους διδάκτορες που άλλαξαν απασχόληση τη δεκαετία Ιανουάριος 2004-Δεκέμβριος 2013 (Διάγραμμα 3.3). Στον κρατικό τομέα, ποσοστό 47,2% αυτών που άλλαξαν απασχόληση μετακινήθηκε στον τομέα της τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, από τον τομέα των επιχειρήσεων το ποσοστό αυτό είναι 33,3% ενώ στους άλλους δύο τομείς απασχόλησης τα αντίστοιχα ποσοστά είναι περίπου 54%. Σημειώνεται επίσης ότι η πλειονότητα των διδασκόντων του τομέα τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που άλλαξαν απασχόληση, σε ποσοστό 57,4% παρέμεινε στον τομέα αυτόν.

Διάγραμμα 3.3. Ανάλυση κινητικότητας διδασκόντων: παρουσιάζονται τα ποσοστά (%) διδασκόντων που άλλαξαν απασχόληση τη δεκαετία Ιανουάριος 2004-Δεκέμβριος 2013, ανά τομέα προέλευσης και τομέα προορισμού

Διεθνής κινητικότητα

Η διεθνής κινητικότητα των διδασκόντων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την εξέλιξη της ερευνητικής τους καριέρας και τη δικτύωσή τους στο διεθνές ερευνητικό περιβάλλον. Η ανάλυση της διεθνούς κινητικότητας στην παρούσα υπο-ενότητα επικεντρώνεται στους Έλληνες διδάκτορες.

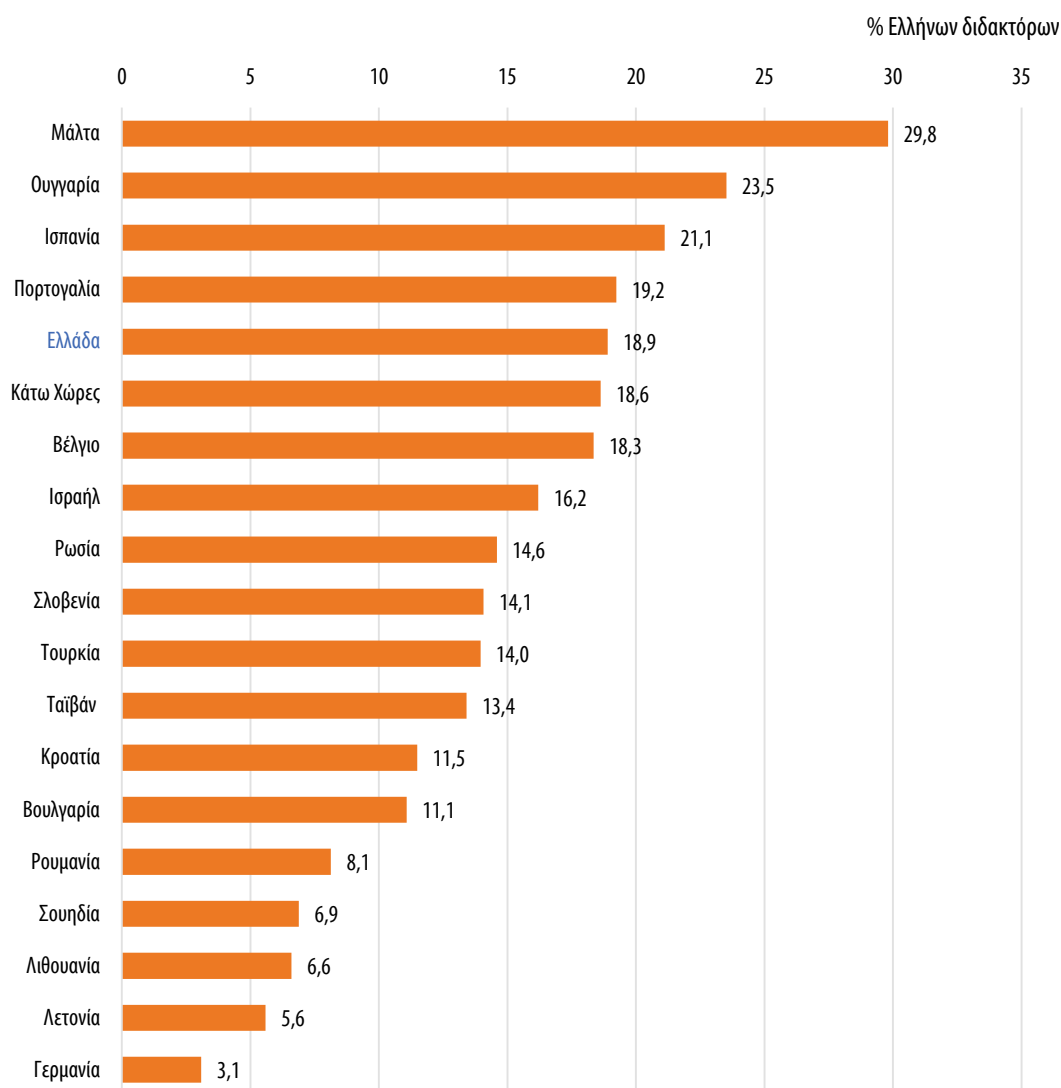
Ορισμός διεθνούς κινητικότητας στην έρευνα CDH: Διδάκτορες με διεθνή κινητικότητα θεωρούνται αυτοί οι οποίοι διέμειναν σε άλλη χώρα πλην της οικείας χώρας υπηκοότητας ή διαμονής τους, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών, για λόγους συναφείς με την ερευνητική τους δραστηριότητα, πριν ή κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και κατά τη δεκαετία πριν το έτος αναφοράς της έρευνας, δηλαδή την περίοδο από τον Ιανουάριο 2004 έως και τον Δεκέμβριο 2013. Εξαιρούνται τα χρονικά διαστήματα που αφορούν κινητικότητα για τουριστικούς και άλλους λόγους που δεν σχετίζονται με ερευνητική δραστηριότητα.

Στο Διάγραμμα 3.4 παρουσιάζεται, για την Ελλάδα και τις χώρες που συμμετέχουν στην έρευνα CDH, το ποσοστό διδασκόντων με διεθνή κινητικότητα. Η Ελλάδα, με ποσοστό 18,9% διδασκόντων που μετακινήθηκαν διεθνώς για λόγους συναφείς με την ερευνητική τους δραστηριότητα την δεκαετία Ιανουάριος 2004-Δεκέμβριος 2013,

έχει από τα μεγαλύτερα ποσοστά κινητικότητας και βρίσκεται στην 5^η θέση, μετά τη Μάλτα, την Ουγγαρία, την Ισπανία και την Πορτογαλία.

Το ποσοστό διεθνούς κινητικότητας στους άνδρες διδάκτορες είναι 20,0% και στις γυναίκες, λίγο χαμηλότερο, 17,8%.

Διάγραμμα 3.4. Ποσοστό (%) διδακτόρων με διεθνή κινητικότητα στην Ελλάδα και τις λοιπές χώρες της έρευνας CDH²³

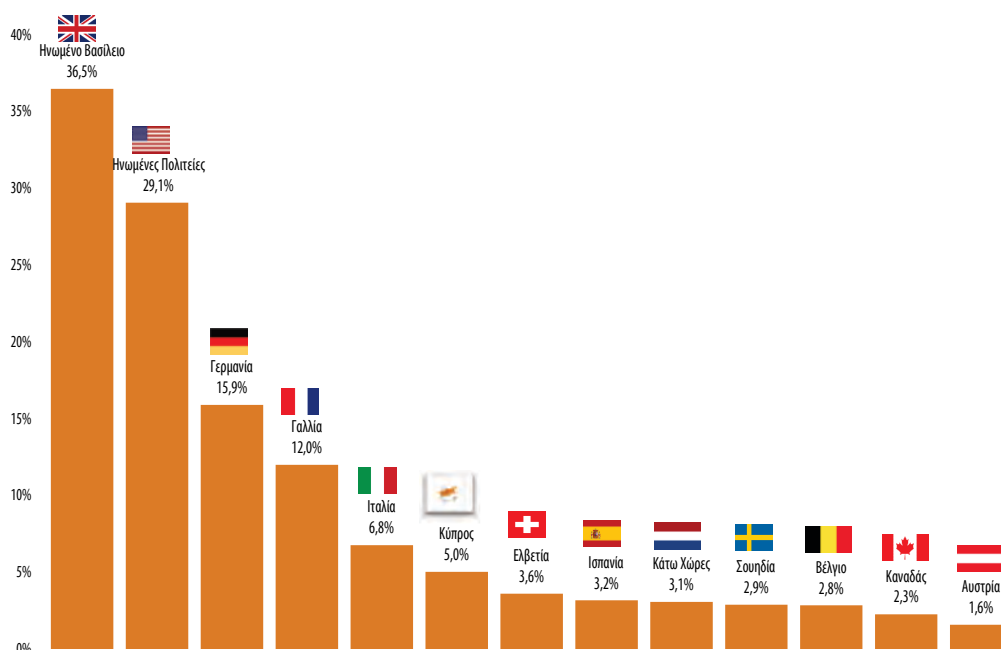
Στο Διάγραμμα 3.5. φαίνεται ότι το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής αποτελούν τις συνηθέστερες χώρες προορισμού για τους Έλληνες διδάκτορες, με ποσοστά διδακτόρων που μετακινήθηκαν σε αυτές 36,5% και 29,1% αντίστοιχα. Ακολουθούν η Γερμανία (15,8%) και η Γαλλία (12,0%).

Σύμφωνα με τους δείκτες της έκθεσης «Analysis of Researchers' Mobility in the context of the European Area» που δημοσιεύει το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ

²³ Το έτος αναφοράς είναι το 2013 για την Ελλάδα και το 2009 για τις υπόλοιπες χώρες με εξαίρεση τη Ρουμανία που έχει ως έτος αναφοράς το 2008.

(World Economic Forum), η οποία παρουσιάζει τον βαθμό προσέλκυσης των χωρών της Ευρώπης για την παγκόσμια ερευνητική κοινότητα, οι χώρες με τη μεγαλύτερη προσέλκυση ερευνητών είναι η Σουηδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία και η Γαλλία. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται και από την τελική αναφορά της έρευνας για τη σταδιοδρομία κατόχων διδακτορικού τίτλου (2009)²⁴, που δείχνει ότι βασικός προορισμός των απόφοιτων με διδακτορικό είναι σε ευρωπαϊκό επίπεδο το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία και η Γαλλία και σε παγκόσμιο επίπεδο οι Ηνωμένες Πολιτείες.

Διάγραμμα 3.5. Κυριότερες χώρες διαμονής των Ελλήνων διδασκόντων με διεθνή κινητικότητα

Σε σχέση με τις λοιπές χώρες της έρευνας CDH, οι Έλληνες διδάκτορες παρουσιάζουν συχνότερη και μεγαλύτερης διάρκειας διαμονής σε χώρες εκτός Ελλάδας, στο πλαίσιο της διεθνούς κινητικότητάς τους (Διαγράμματα 3.6 και 3.7).

Αναλυτικότερα, στο Διάγραμμα 3.6 φαίνεται ότι η Ελλάδα υπερέχει έναντι των άλλων χωρών στο ποσοστό των διδασκόντων που έχουν διαμείνει 2-4 φορές (38,7%) και 5 φορές και άνω (4,9%) σε άλλη χώρα, ενώ στο Διάγραμμα 3.7 η Ελλάδα καταγράφει, μαζί με το Ισραήλ και τη Λιθουανία, τα μεγαλύτερα ποσοστά διδασκόντων με διάρκεια διαμονής σε άλλη χώρα 5-10 έτη.

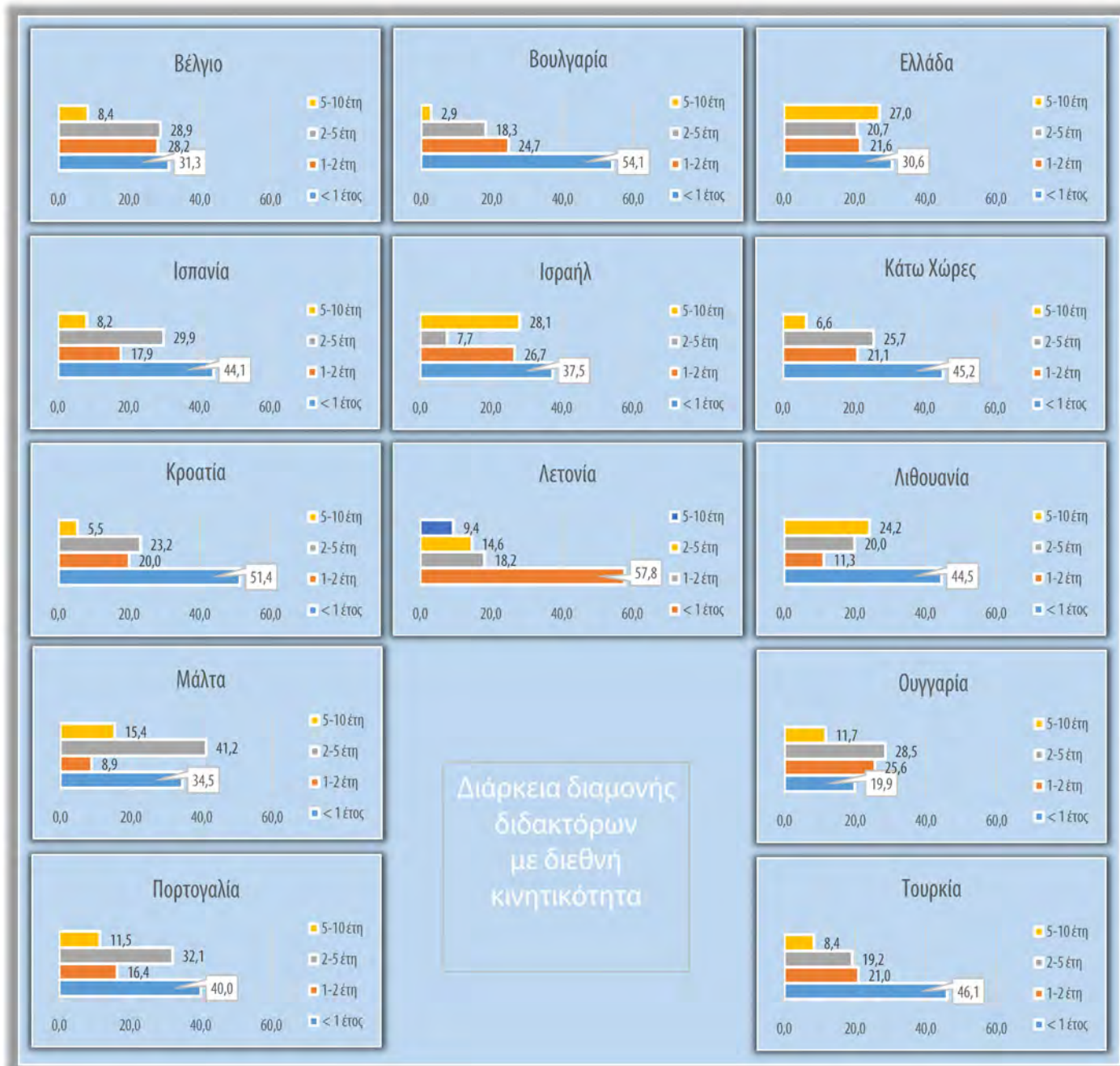
²⁴ <http://www.oecd.org/sti/inno/CDH%20FINAL%20REPORT-.pdf>

Διάγραμμα 3.6. Συχνότητα μετακινήσεων διδακτόρων με διεθνή κινητικότητα για την Ελλάδα και τις λοιπές χώρες²⁵ της έρευνας CDH

²⁵ Το έτος αναφοράς είναι το 2013 για την Ελλάδα και το 2009 για τις υπόλοιπες χώρες με εξαίρεση τη Ρουμανία που έχει ως έτος αναφοράς το 2008.

Διάγραμμα 3.7. Διάρκεια διαμονής διδασκόντων με διεθνή κινητικότητα για την Ελλάδα και τις λοιπές χώρες²⁶ της έρευνας CDH

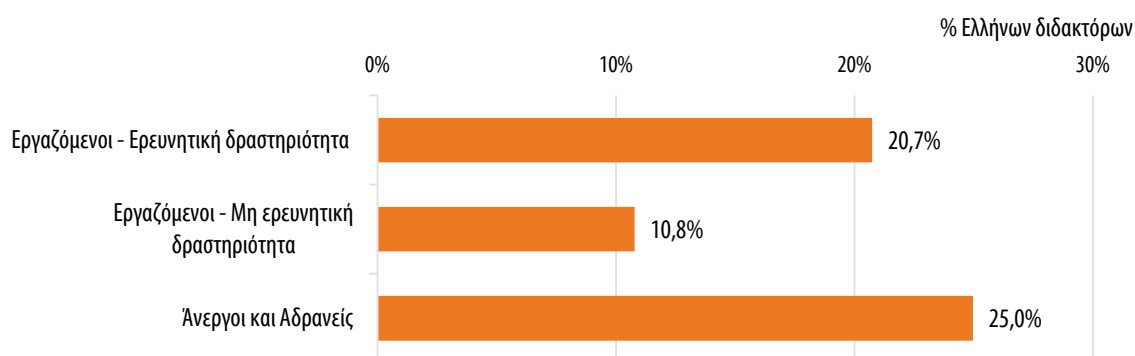

²⁶ Το έτος αναφοράς είναι το 2013 για την Ελλάδα και το 2009 για τις υπόλοιπες χώρες.

Η κινητικότητα των διδασκόντων διαφοροποιείται με την κατάσταση απασχόλησης (εργαζόμενοι-άνεργοι & αδρανείς) και το είδος δραστηριότητας (ερευνητική-μη ερευνητική).

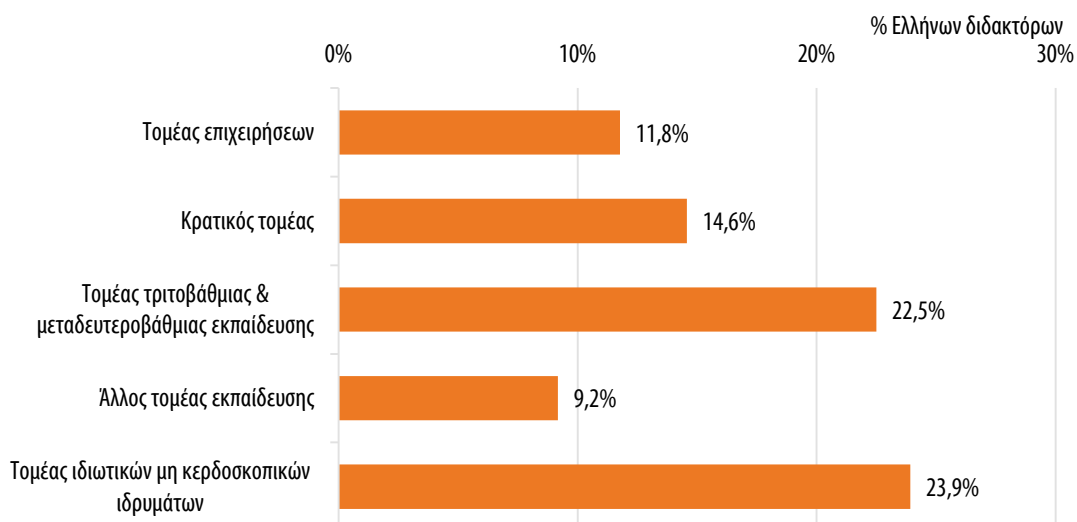
Υψηλό ποσοστό κινητικότητας (25,0%) καταγράφεται στους άνεργους ή αδρανείς διδασκόντες (Διάγραμμα 3.8), οι οποίοι όπως παρουσιάστηκε στην ενότητα 2 είναι στην πλειονότητά τους κάτω των 35 ετών. Υψηλή κινητικότητα (20,7%) έχουν επίσης οι εργαζόμενοι (είτε μισθωτοί είτε αυτοαπασχολούμενοι) διδασκόντες οι οποίοι έχουν ερευνητική δραστηριότητα.

Διάγραμμα 3.8. Ποσοστό (%) Ελλήνων διδασκόντων με διεθνή κινητικότητα ανά κατάσταση απασχόλησης (εργαζόμενοι – άνεργοι & αδρανείς) και είδος δραστηριότητας (ερευνητική – μη ερευνητική)

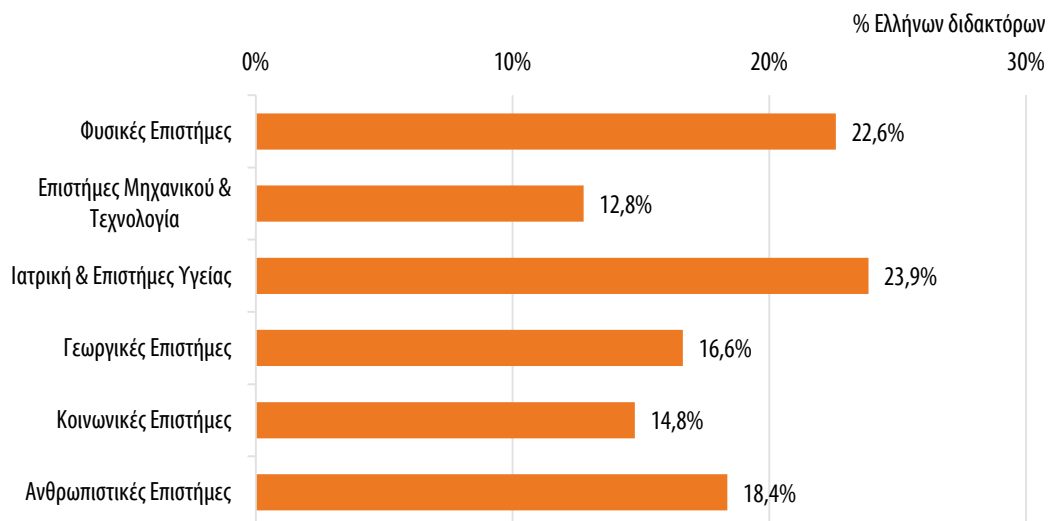
Σε σχέση με τους τομείς απασχόλησης, οι υψηλότερες κινητικότητες των διδασκόντων καταγράφονται στον τομέα των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων (23,9%) και τον τομέα τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (22,5%) (Διάγραμμα 3.9).

Διάγραμμα 3.9. Ποσοστό (%) Ελλήνων διδασκόντων με διεθνή κινητικότητα ανά τομέα απασχόλησης

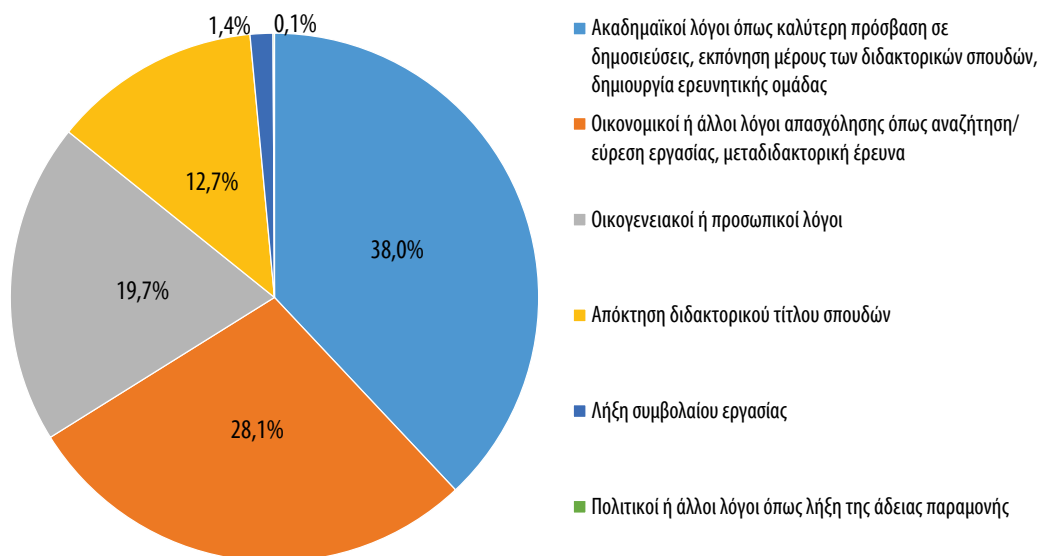
Τα ποσοστά κινητικότητας διδασκόντων ανά επιστημονικό πεδίο παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 3.10. Τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφονται στα επιστημονικά πεδία «Ιατρική & Επιστήμες Υγείας» (23,9%) και στις «Φυσικές Επιστήμες» (22,6%).

Διάγραμμα 3.10. Ποσοστό (%) Ελλήνων διδασκόντων με διεθνή κινητικότητα ανά επιστημονικό πεδίο

Οι βασικοί λόγοι κινητικότητας των Ελλήνων διδασκόντων σχετίζονται είτε με την ερευνητική τους δραστηριότητα (όπως εκπόνηση ή συνέχιση των διδακτορικών σπουδών, δημιουργία ερευνητικής ομάδας), σε ποσοστό 38,0%, είτε με την καριέρα τους (όπως αναζήτηση/εύρεση εργασίας, μεταδιδακτορική έρευνα), σε ποσοστό 28,1% (Διάγραμμα 3.11).

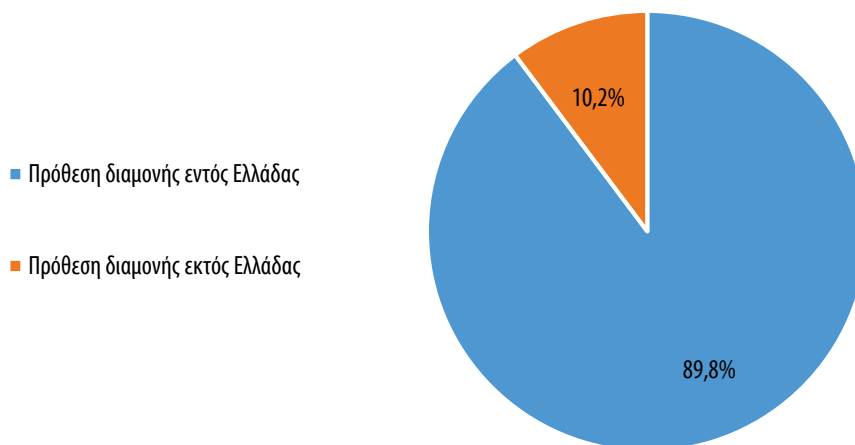
Διάγραμμα 3.11. Κύριοι λόγοι κινητικότητας των Ελλήνων διδασκόντων

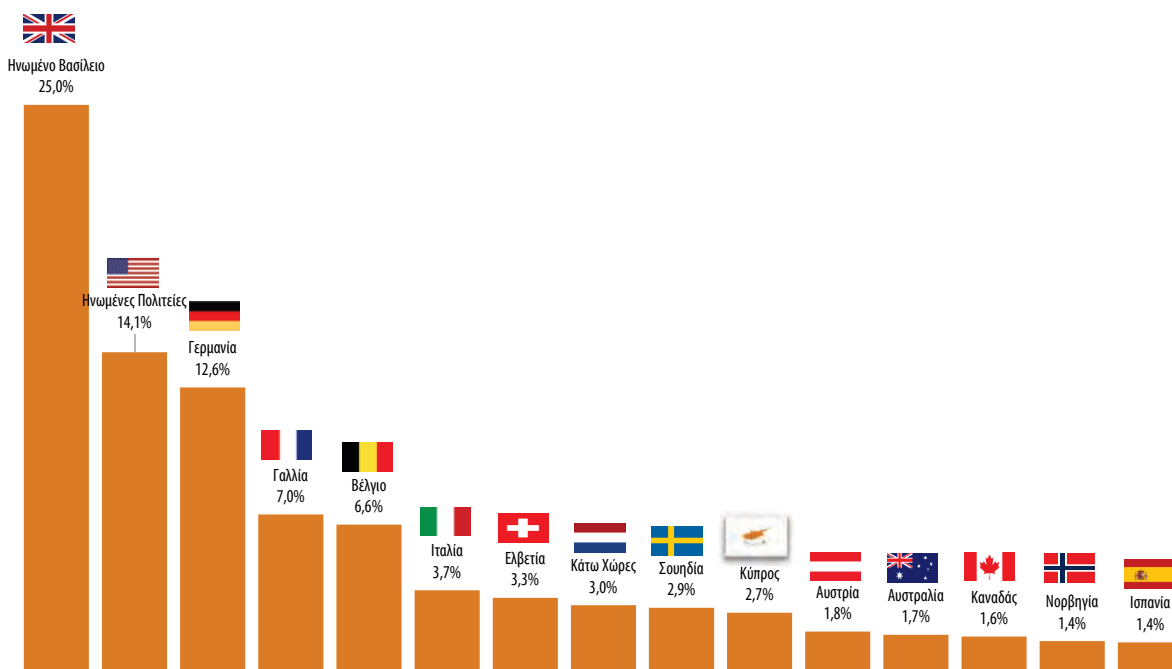
Στην έρευνα CDH εξετάστηκε επίσης η πρόθεση κινητικότητας των Ελλήνων διδασκόντων για το έτος 2015.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το ποσοστό των Ελλήνων διδασκόντων που έχουν πρόθεση το 2015 να διαμείνουν σε άλλη χώρα ανέρχεται σε 10,2% (Διάγραμμα 3.12) με κυριότερες χώρες προορισμού το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ και τη Γερμανία (Διάγραμμα 3.13).

Διάγραμμα 3.12. Ποσοστό (%) Ελλήνων διδασκόντων με πρόθεση διεθνούς κινητικότητας το έτος 2015

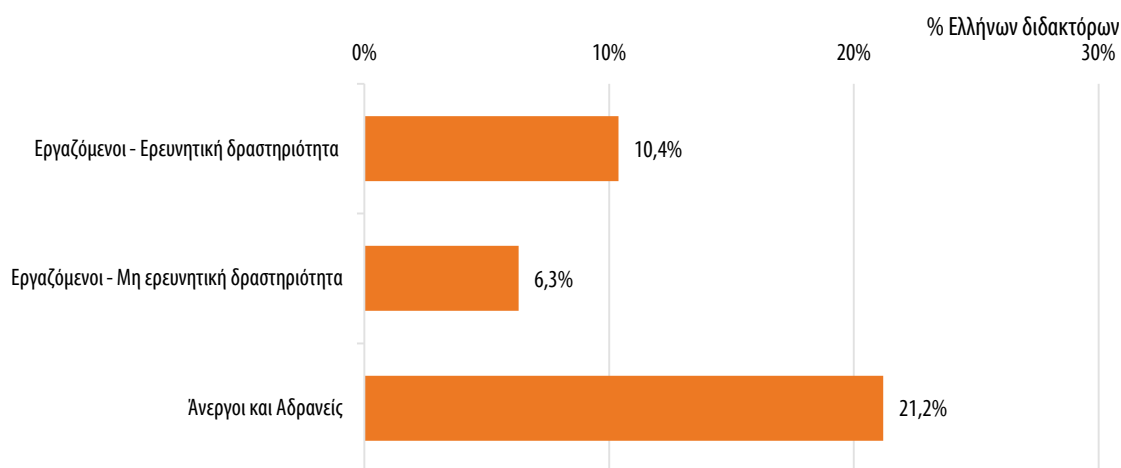

Διάγραμμα 3.13. Κυριότερες χώρες προορισμού των Ελλήνων διδασκόντων με πρόθεση διεθνούς κινητικότητας το έτος 2015

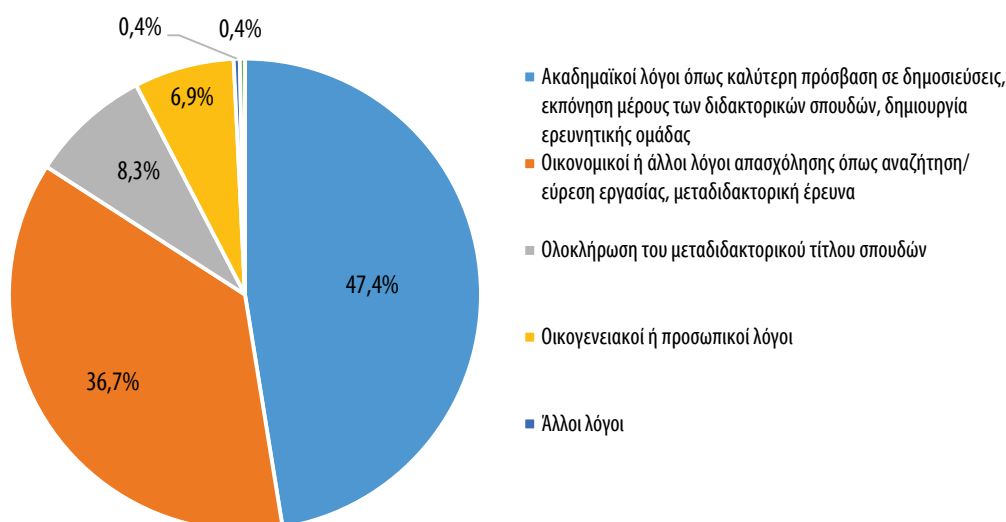

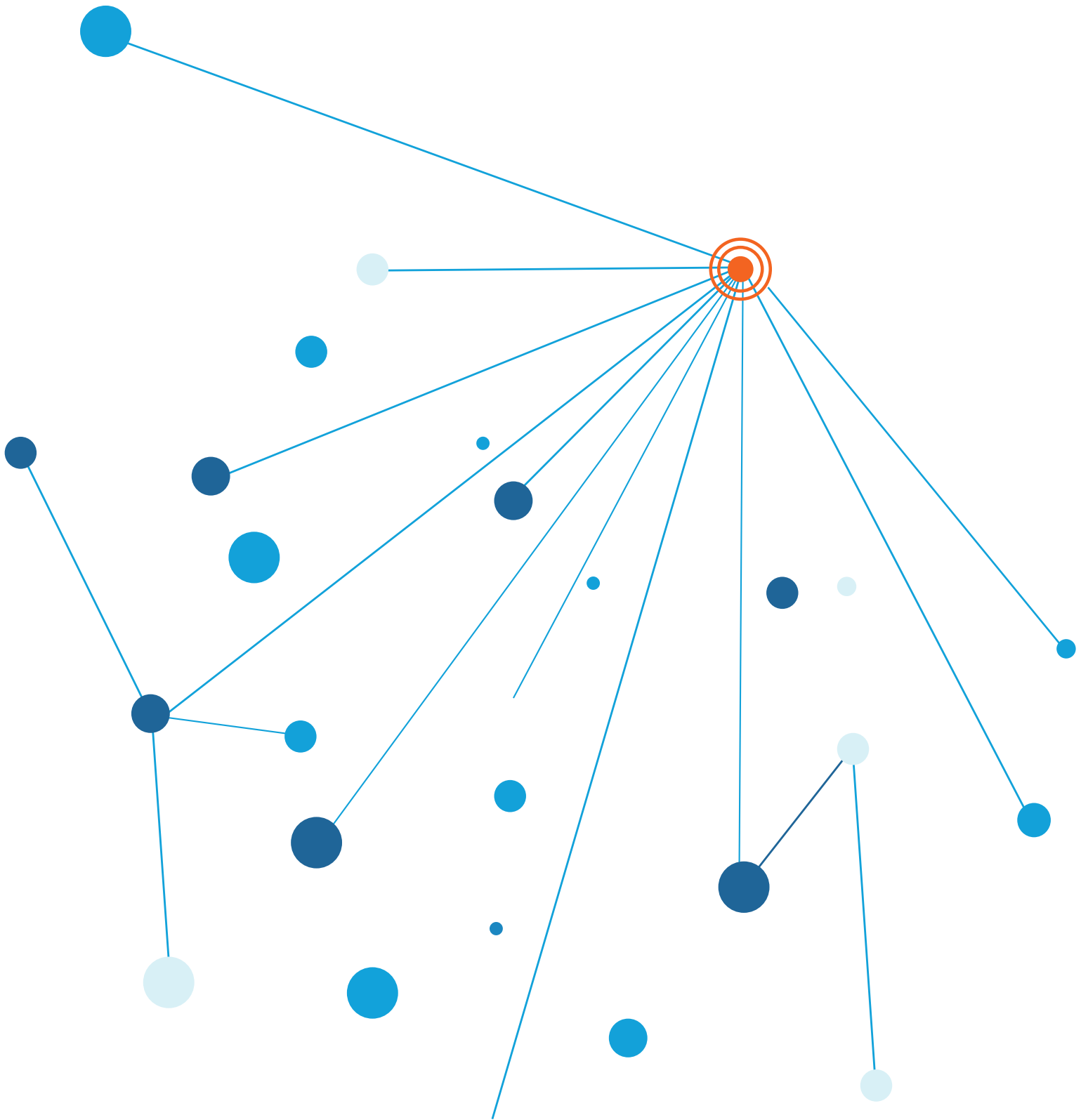
Οι εργαζόμενοι διδάκτορες με ερευνητική δραστηριότητα σκοπεύουν να μετακινηθούν εκτός Ελλάδας σε ποσοστό 10,4%, αυτοί χωρίς ερευνητική δραστηριότητα σε ποσοστό 6,3% και οι άνεργοι – αδρανείς σε ποσοστό 21,2% (Διάγραμμα 3.14). Οι κυριότεροι λόγοι κινητικότητας για το 2015 αφορούν ακαδημαϊκούς λόγους και την αναζήτηση εργασίας (Διάγραμμα 3.15).

Διάγραμμα 3.14. Ποσοστό (%) των Ελλήνων διδασκόντων με πρόθεση διεθνούς κινητικότητας το 2015 ανά κατάσταση απασχόλησης (εργαζόμενοι – άνεργοι & αδρανείς) και είδος δραστηριότητας (ερευνητική – μη ερευνητική)

Διάγραμμα 3.15. Βασικοί λόγοι κινητικότητας των Ελλήνων διδασκόντων με πρόθεση διεθνούς κινητικότητας το έτος 2015

Ενότητα 4

Μεθοδολογικές σημειώσεις

Αντικείμενο της έρευνας

Οι στατιστικές για τη σταδιοδρομία των κατόχων διδακτορικού τίτλου παράγουν δείκτες για τα προσωπικά χαρακτηριστικά, την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάσταση, τη σταδιοδρομία και τη διεθνή κινητικότητα των κατόχων διδακτορικού τίτλου. Τα στοιχεία για αυτούς τους δείκτες συλλέγονται μέσω της έρευνας για τη σταδιοδρομία κατόχων διδακτορικού τίτλου (International Survey on Careers of Doctorate Holders – CDH) η οποία διεξάγεται σε παγκόσμιο επίπεδο με τον συντονισμό του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ).

Η έρευνα υλοποιείται σύμφωνα με τις μεθοδολογικές συστάσεις του ΟΟΣΑ, το γλωσσάρι εννοιών και το προτεινόμενο ερωτηματολόγιο. Όλη αυτή η πληροφορία περιλαμβάνεται στο εγχειρίδιο της έρευνας CDH²⁷, το οποίο διαμορφώθηκε σε συνεργασία του ΟΟΣΑ, της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat) και του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό (UNESCO).

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), ως φορέας παραγωγής των επίσημων εθνικών στατιστικών για την Έρευνα, Ανάπτυξη, Τεχνολογία και Καινοτομία και φορέας τήρησης του Εθνικού Αρχείου Διδακτορικών Διατριβών (Ν. 1566/1985), διεξάγει την έρευνα CDH, συλλέγει και επεξεργάζεται τα στοιχεία της έρευνας, παράγει τους σχετικούς δείκτες και αποστέλλει στον ΟΟΣΑ τους προκαθορισμένους πίνακες με τα αποτελέσματα της έρευνας για την Ελλάδα.

Η έρευνα CDH πραγματοποιήθηκε, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης την περίοδο Δεκέμβριος 2014–Ιανουάριος 2015 με έτος αναφοράς το 2013.

²⁷ “Mapping Careers and Mobility of Doctorate Holders: Draft Guidelines, Model Questionnaire and Indicators”, 3rd ed., 2012, OECD Publishing (http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/mapping-careers-and-mobility-of-doctorate-holders_5k4dnq2h4n5c-en)

Πληθυσμός έρευνας

Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ΟΟΣΑ, ο πληθυσμός στόχος της έρευνας CDH, με αναφορά στο έτος 2013, ήταν όλοι οι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου, ανεξαρτήτως υπηκοότητας και ανεξαρτήτως της επαγγελματικής τους κατάστασης (εργαζόμενοι και μη εργαζόμενοι), που ικανοποιούσαν τα εξής κριτήρια:

- Διαμονή στην Ελλάδα την 1^η Δεκεμβρίου 2013
- Ηλικία έως 70 ετών (με αναφορά στο έτος 2013)
- Έτος απόκτησης διδακτορικού τίτλου εντός της περιόδου 1990 έως και 2013

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η κατηγορία των διδασκόντων που έχουν αποφοιτήσει πρόσφατα, δηλαδή τα τελευταία 2 χρόνια (Ιανουάριος 2012-Δεκέμβριος 2013), στους οποίους καταγράφεται η ηλικία κατά την αποφοίτηση.

Ο συνολικός πληθυσμός των διδασκόντων διαμορφώθηκε με βάση τα στοιχεία του Εθνικού Αρχείου Διδακτορικών Διατριβών που τηρεί το ΕΚΤ. Τα στοιχεία συμπληρώθηκαν, κυρίως για όσους διδάκτορες έχουν αποκτήσει τον διδακτορικό τους τίτλο εκτός Ελλάδας, από στοιχεία που παρείχε ο Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.). Μετά την προσαρμογή των μητρώων στα κριτήρια της έρευνας, ο συνολικός πληθυσμός για την έρευνα CDH 2013 είναι 35.457 κάτοχοι διδακτορικού τίτλου.

Διεξαγωγή της έρευνας

Σύμφωνα με τις οδηγίες του ΟΟΣΑ, η έρευνα International Survey on Careers of Doctorate Holders – CDH είναι δειγματοληπτική. Υλοποιήθηκε σε δείγμα 13.025 διδασκόντων εφαρμόζοντας στρωματοποιημένα τυχαία δειγματοληψία στα ακόλουθα στρώματα του πληθυσμού:

- Επιστημονικό πεδίο διδακτορικής διατριβής
- Έτος αποφοίτησης κατόχου διδακτορικού τίτλου
- Φύλο κατόχου διδακτορικού τίτλου

Η συλλογή των στοιχείων πραγματοποιήθηκε την περίοδο Δεκέμβριος 2014-Ιανουάριος 2015 μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου στο ειδικά διαμορφωμένο πληροφοριακό σύστημα που έχει αναπτύξει το ΕΚΤ. Υποστηρίχθηκε με συνεχή ηλεκτρονική (μέσω email) και τηλεφωνική επικοινωνία για την ταχύτερη ολοκλήρωση της συλλογής καθώς και συχνή επικοινωνία με φορείς απασχόλησης κατόχων διδακτορικών τίτλων προς ενημέρωσή τους και ενθάρρυνση της συμμετοχής τους στην έρευνα (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, κρατικοί ερευνητικοί φορείς και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε E&A).

Για την επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων από τα περίπου 4.500 ερωτηματολόγια τα οποία συλλέχθηκαν, ακολουθήθηκε η ενδεδειγμένη στατιστική μεθοδολογία και οι σχετικές οδηγίες του ΟΟΣΑ για τη διασφάλιση της παραγωγής συγκρίσιμων στατιστικών μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στην έρευνα.

Βασικές Έννοιες

Οι έννοιες και οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται είναι εκείνοι που καθορίζονται στο εγχειρίδιο της έρευνας και συνοψίζονται ως ακολούθως.

Επιστημονικά πεδία διδακτορικών διατριβών

Η θεματική κατηγοριοποίηση των διδακτορικών διατριβών σε επιστημονικές περιοχές πραγματοποιείται με βάση την ταξινόμηση Frascati (Revised Fields of Science, 2007) σε έξι κύρια επιστημονικά πεδία και 42 υποκατηγορίες:

Κύριο επιστημονικό πεδίο	Υποκατηγορία
Φυσικές Επιστήμες Natural Sciences	<ul style="list-style-type: none"> • Μαθηματικά • Επιστήμες Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Πληροφορικής • Φυσική • Χημεία • Γεωεπιστήμες & Επιστήμες Περιβάλλοντος • Βιολογικές Επιστήμες • Άλλες Φυσικές Επιστήμες
Επιστήμες Μηχανικού & Τεχνολογία Engineering & Technology	<ul style="list-style-type: none"> • Επιστήμες Πολιτικού Μηχανικού • Επιστήμες Ηλεκτρολόγου Μηχανικού, Επιστήμες Ηλεκτρονικού Μηχανικού & Μηχανικού ΗΥ • Επιστήμες Μηχανολόγου Μηχανικού • Επιστήμες Χημικού Μηχανικού • Μηχανική Υλικών • Βιοϊατρική Μηχανική • Μηχανική Περιβάλλοντος • Περιβαλλοντική Βιοτεχνολογία • Βιομηχανική Βιοτεχνολογία • Νανοτεχνολογία • Άλλες Επιστήμες Μηχανικού & Τεχνολογίας
Ιατρική και Επιστήμες Υγείας Medical & Health Sciences	<ul style="list-style-type: none"> • Βασική Ιατρική • Κλινική Ιατρική • Επιστήμες Υγείας • Ιατρική Βιοτεχνολογία • Άλλες Ιατρικές Επιστήμες
Γεωργικές Επιστήμες Agricultural Sciences	<ul style="list-style-type: none"> • Γεωπονία • Δασολογία, και Αλιεία • Επιστήμη Ζωικής Παραγωγής • Κτηνιατρική • Γεωργική Βιοτεχνολογία • Άλλες Γεωργικές Επιστήμες
Κοινωνικές Επιστήμες Social Sciences	<ul style="list-style-type: none"> • Ψυχολογία, Οικονομικά και Διοίκηση Επιχειρήσεων • Εκπαίδευση • Κοινωνιολογία • Νομική Επιστήμη – Δίκαιο • Πολιτικές Επιστήμες • Κοινωνική & Οικονομική Γεωγραφία • ΜΜΕ και Επικοινωνίες • Άλλες Κοινωνικές Επιστήμες
Ανθρωπιστικές επιστήμες Humanities	<ul style="list-style-type: none"> • Ιστορία & Αρχαιολογία • Γλώσσες & Λογοτεχνία • Φιλοσοφία, Ηθική, Θρησκεία • Τέχνες • Άλλες Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Κατάσταση απασχόλησης

Από τον ΟΟΣΑ ακολουθούνται μετά από κατάλληλες προσαρμογές οι κάτωθι ορισμοί του International Labour Organization (ILO)²⁸

Εργαζόμενος – Μισθωτός:

- Άτομο που κατά την περίοδο αναφοράς εργάζεται έναντι ημερομισθίου ή μισθού, σε χρήμα ή σε είδος
- Άτομο που είχε εργασία αλλά προσωρινά δεν εργάζεται, διατηρώντας μια επίσημη σχέση με την παρούσα εργασία του. Αυτή η επίσημη σύνδεση λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε εθνικές ιδιαιτερότητες, διαπιστώνεται με κριτήρια όπως η συνεχής πληρωμή της αμοιβής ή του μισθού, η διαβεβαίωση επιστροφής στην εργασία, η συμφωνία ως προς την ημερομηνία επιστροφής, η παρεχόμενη διάρκεια της απουσίας από την εργασία η οποία καθορίζεται σε σχέση με το χρόνο που ο εργαζόμενος μπορεί να λάβει αποζημιώσεις κ.λπ.

Εργαζόμενος – Αυτοαπασχολούμενος:

- Άτομο που κατά την περίοδο αναφοράς εργάζεται με σκοπό το κέρδος ή το οικονομικό όφελος της οικογένειας σε χρήμα ή σε είδος.
- Άτομο που είναι ιδιοκτήτης επιχειρήσεων πρωτογενούς, δευτερογενούς ή τριτογενούς τομέα, το οποίο κατά την περίοδο αναφοράς δεν εργάζεται με σχέση μισθωτής εργασίας.

Άνεργος:

- Άτομο που κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς ήταν χωρίς εργασία, δηλαδή δεν εργαζόταν έναντι αμοιβής και δεν ήταν αυτοαπασχολούμενος, ήταν διαθέσιμος για εργασία (έναντι αμοιβής ή ως αυτοαπασχολούμενος) και είχε προβεί σε συγκεκριμένες ενέργειες για αναζήτηση εργασίας, έναντι αμοιβής ή ως αυτοαπασχολούμενος. Οι ενέργειες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν εγγραφή σε δημόσιο ή ιδιωτικό γραφείο εξευρέσεως εργασίας, αίτηση σε εργοδότες, επισκέψεις σε χώρους εργασίας, καταχώρηση ή απάντηση σε αγγελίες εφημερίδων, αναζήτηση βοήθειας από φίλους ή συγγενείς, αναζήτηση πόρων για την ίδρυση επιχείρησης, κ.λπ.

Αδρανής:

- Το άτομο εκείνο που δεν ήταν εργαζόμενος ή άνεργος λόγω: (α) φοίτησης σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, (β) δέσμευσης σε οικιακές εργασίες, (γ) σύνταξης ή προχωρημένης ηλικίας ή (δ) άλλοι λόγοι, όπως αδυναμία για εργασία ή αναπηρία.

²⁸ Resolutions Concerning Economically Active Population, Employment, Unemployment and Underemployment Adopted by the 13th International Conference of Labour Statisticians, October 1982, para. 9.

Τομείς απασχόλησης

Από τον ΟΟΣΑ ακολουθούνται οι ορισμοί από το εγχειρίδιο Frascati Manual: Proposed Standard Practice for Surveys on Research Experimental Development (2002) με προσαρμογή για τον άλλο τομέα εκπαίδευσης:

- Ο **τομέας τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Higher Education Sector – HES)** αποτελείται από όλα τα πανεπιστήμια, τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και τα αναγνωρισμένα από το κράτος ΙΕΚ.. Περιλαμβάνει επίσης όλα τα ερευνητικά ινστιτούτα, τους πειραματικούς σταθμούς και τις κλινικές που λειτουργούν υπό από τον άμεσο έλεγχο ή την εποπτεία ή σε σύνδεση με άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Ο **άλλος τομέας εκπαίδευσης (Other Education Sector – OTHER EDU)** αποτελείται από τα ιδρύματα προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ασχέτως πηγής χρηματοδότησης ή νομικού καθεστώτος.
- Ο **κρατικός τομέας (Government Sector – GOV)** αποτελείται από:
 - όλες τις υπηρεσίες, τα υπουργεία και άλλους οργανισμούς και φορείς που παρέχουν αλλά δεν πωλούν εκείνες τις κοινωφελείς υπηρεσίες, πλην της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες δεν είναι δυνατόν να παρασχεθούν με ευκολότερο και οικονομικότερο τρόπο. Αυτοί οι φορείς επίσης διοικούν το κράτος και την οικονομική και κοινωνική πολιτική της κοινότητας (οι δημόσιες επιχειρήσεις περιλαμβάνονται στον τομέα των επιχειρήσεων)
 - ιδρύματα μη-κερδοσκοπικού χαρακτήρα (ΜΚΙ) που ελέγχονται και χρηματοδοτούνται κυρίως από το κράτος.
- Ο **τομέας των επιχειρήσεων (Business Enterprise Sector – BES)** περιλαμβάνει:
 - όλες τις εταιρείες, οργανισμούς και ιδρύματα, η κύρια δραστηριότητα των οποίων είναι η παραγωγή προϊόντων ή υπηρεσιών (εκτός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) που διατίθενται στην αγορά προς πώληση στο ευρύ κοινό σε τιμή σημαντικής οικονομικής αξίας
 - τα ιδιωτικά μη-κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν κυρίως τις παραπάνω μονάδες.
- Ο **τομέας ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων (Private Nonprofit Sector – PNP)** περιλαμβάνει:
 - μη εμπορικά, ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα (ΙΜΚΙ) που παρέχουν υπηρεσίες στους πολίτες
 - ιδιώτες ή νοικοκυριά.

Επαγγέλματα

Ακολουθείται η Διεθνής Τυποποιημένη Ταξινόμηση των Επαγγελμάτων – International Standard Classification of Occupations -ISCO-08. Στη συνέχεια παρατίθεται μέρος της ταξινόμησης το οποίο περιλαμβάνει τις κύριες ομάδες επαγγελμάτων και τις υποκατηγορίες τους που χρησιμοποιούνται στην έρευνα CDH και αναφέρονται στις σχετικές μεθοδολογικές σημειώσεις, με σύντομη περιγραφή στα ελληνικά.

1. MANAGERS

Πρόσωπα τα οποία νομοθετούν και καθορίζουν την κυβερνητική πολιτική και είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή της σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο π.χ. υπουργοί, βουλευτές, γενικοί γραμματείς, δήμαρχοι, κοινοτάρχες κλπ. Περιλαμβάνονται, επίσης, τα διευθυντικά στελέχη δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών, επιχειρήσεων και οργανισμών.

2. PROFESSIONALS

Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα

2.1. Science and engineering professionals	Physical and earth science professionals
	Mathematicians, actuaries and statisticians
	Life science professionals
	Engineering professionals (excluding electro-technology)
	Electro-technology engineers
	Architects, planners, surveyors and designers
	unspecified
2.2. Health professionals	Medical doctors
	Nursing and midwifery professionals
	Traditional and complementary medicine professionals
	Paramedical practitioners
	Veterinarians
	Other health professionals
	unspecified
2.3. Teaching professionals	University and higher education teachers
	Vocational education teachers
	Secondary education teachers
	Primary school and early childhood teachers
	Other teaching professionals
	unspecified
2.4. Business and administration professionals	Finance professionals
	Administration professionals
	Sales, marketing and public relations professionals
	unspecified
2.5. Information and communication technology professionals	Software and applications developers and analysts
	Database and network professionals
	unspecified
2.6. Legal, social and cultural professionals	Legal professionals
	Librarians, archivists and curators
	Social and religious professionals
	Authors, journalists and linguists
	Creative and performing artists
Unspecified	

3. Other ISCO-08 groups

Ερευνητική δραστηριότητα

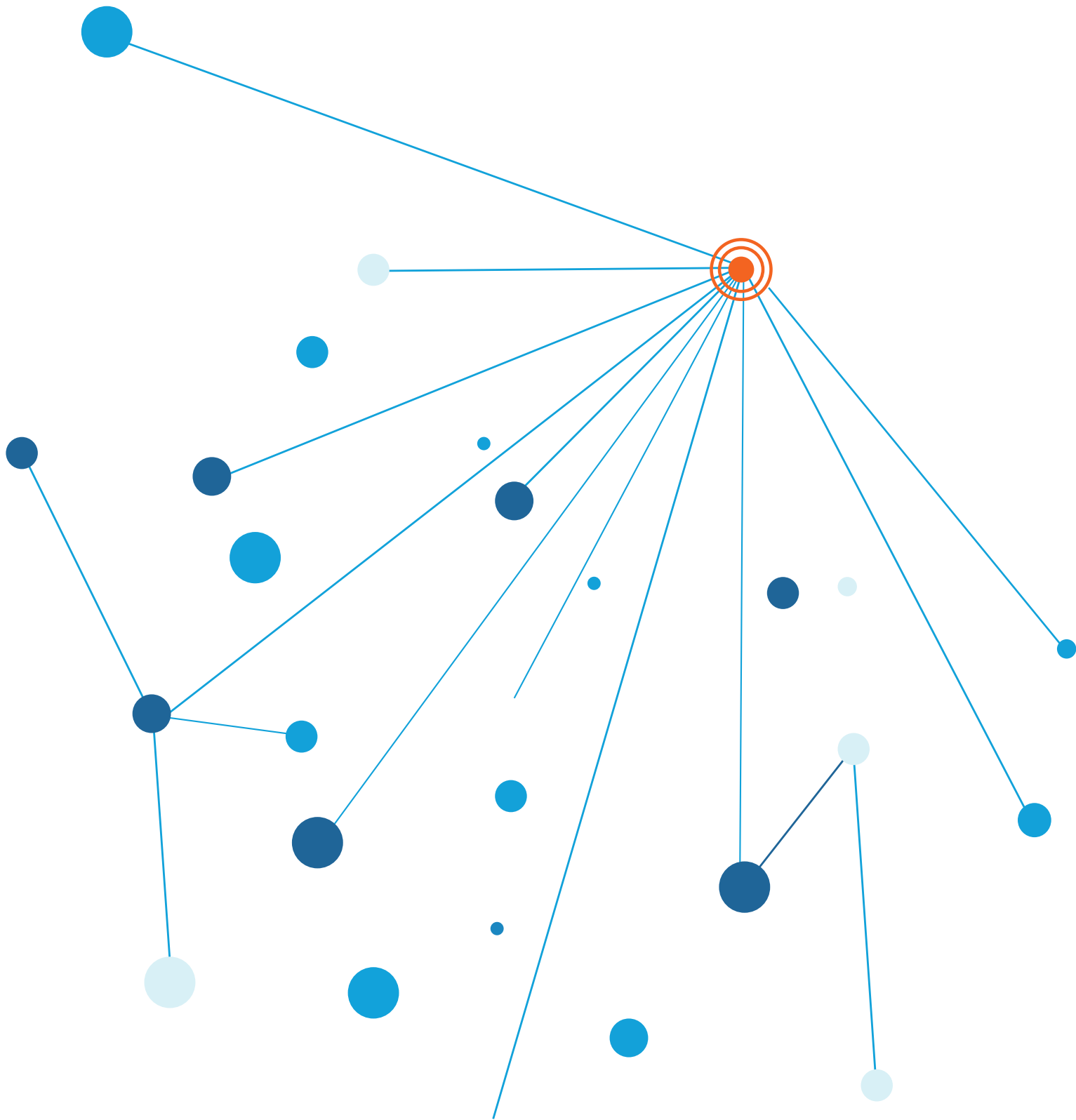
Ακολουθούνται οι ορισμοί του εγχειριδίου «Frascati Manual: Proposed Standard Practice for Surveys on Research Experimental Development (2002)» ως ακολούθως:

- **Ερευνητής** είναι ο επαγγελματίας που συμμετέχει στη σύλληψη ή τη δημιουργία νέας γνώσης, διαδικασιών παραγωγής προϊόντων, μεθόδων, συστημάτων και στη διαχείριση των σχετικών έργων.

Διεθνής κινητικότητα

Από τον ΟΟΣΑ ακολουθούνται, μετά από κατάλληλη προσαρμογή, οι ορισμοί που παρατίθενται στις συστάσεις «Recommendations on Statistics of International Migration, Revision 1 (UN, 1998)» ως ακολούθως:

Διδάκτορες με διεθνή κινητικότητα θεωρούνται αυτοί οι οποίοι διέμειναν σε άλλη χώρα πλην της οικείας χώρας υπηκοότητας ή διαμονής τους, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 3 μηνών, για λόγους συναφείς με την ερευνητική τους δραστηριότητα, πριν ή κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και κατά τη δεκαετία πριν το έτος αναφοράς της έρευνας (για την παρούσα έρευνα την περίοδο από τον Ιανουάριο 2004 έως και τον Δεκέμβριο 2013). Εξαιρούνται τα χρονικά διαστήματα που αφορούν κινητικότητα για τουριστικούς και άλλους λόγους που δεν σχετίζονται με ερευνητική.

metrics

ΕΡΕΥΝΑ · ΑΝΑΠΤΥΞΗ · ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ metrics.ekt.gr

ISBN: (print) 978-618-5079-63-5 | (pdf) 978-618-5079-64-2

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής
Ανάπτυξης

ψηφιακή Ελλάδα
Όλα είναι δυνατά
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
"Ψηφιακή Σύγκλιση"

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας
Έρευνας & Θρησκευμάτων

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης